ކާމިޔާބީގެ މަގު
މަވްލާނާ ވަޙީދުއްދީން ޚާން
ތަރުޖަމާ: ޢަބްދުاله ނަޢީމު އިބްރާހީމް
3

ކާމިޔާބީގެ މަގު
މަވްލާނާ ވަޙީދުއްދީން ޚާން
ތަރުޖަމާ: ޢަބްދުاله ނަޢީމު އިބްރާހީމް
ފޮތުގެ ރަޖިސްޓަރީ ނަންބަރު: 178/6-NBC/BK/2006/70
އައިއެސްބީ ނަންބަރު: 99915-2-223-9
ފުރަތަމަ ޗާޕު: ނޮވެމްބަރ 2006
ދެވަނަ ޗާޕު: އޯގަސްޓް 2008
ތިންވަނަ ޗާޕު: އޯގަސްޓް 2017
KaamiyaabeegeMagu(WaytoSuccess)
(SelectedessaysfromKithab-e-Zindagi,byMaulanaWahiduddinKhan)
TranslatedintoDhivehibyAbdullahNaeemIbrahim
4

h
ނިޢުމަތްތަކުގެ ވެރި اله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ އަށް ޙަމްދާއި ޝުކުރު
ކުރަމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ މާތް ރަސޫލާ މުޙައްމަދު ޞައްލަ اަله ޢަލައިހި ވަސައްލަމް
އަށް ޞަލަވާތާއި، ސަލާމް ލެއްވުން އެދި ދުޢާ ކުރަމެވެ.
މިއީ އަޅުގަނޑު ތަރުޖަމާ ކޮށް އާފަތިސް ނޫހުގައި ޝާއިޢު ކުރި
މަޒުމޫނުތަކެކެވެ. މި މަޒުމޫނުތައް ނަގައިފައި ވަނީ މަވްލާނާ ވަޙީދުއްދީން ޚާން
ލިޔުއްވައިފައިވާ "ކިތާބެ ޒިންދަގީ" މި ފޮތުންނެވެ. ވަޙީދުއްދީން ޚާން ވަނީ އޭނާގެ
ފޮތްތައް ތަރުޖަމާ ކޮށްގެން ނެރުމުގެ ހުއްދަ އަޅުގަނޑަށް ދެއްވައިފަ އެވެ. އަދި
ފޮތްފޮތުގެ ބައިތައް ވަކިކޮށް، ވަކި ފޮތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ޝާއިޢު ކުރުމުގެ ހުއްދަވެސް
ދެއްވައިފަ އެވެ. އެކަމަށްޓަކައި އޭނާ އަށާއި، ދިއްލީގެ އިސްލާމީ މަރުކަޒުގެ
ވެރިންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމެވެ.
އަޅުގަނޑަށް ވަނީ މަވްލާނާ ވަޙީދުއްދީން ޚާންގެ ފައިންޕުޅު ފެނުމުގެ ނަސީބު
ލިބިފައެވެ. އެއީ އޭނާ ހިންގަވާ އިސްލާމީ މަރުކަޒުގެ އޮފީހުގައި، ނިވް ދިއްލީގަ އެވެ.
އޮފީސް ހުންނަނީ އޭނާގެ ގޭގަ އެވެ. އަޅުގަނޑު ފޯނުން ގުޅާފައި ދެންނެވީމާ އޭނާ
ވިދާޅުވީ އެ ދުވަހު ކޮންމެވެސް ތަނަކަށް ފުރާ ވަޑައިގަންނަވަން ޖެހިވަޑައިގެންފައި
ވާތީ ދެއްވޭނީ އެންމެ ދިހަ ވަރަކަށް މިނިޓު ކަމުގައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާގެ
ހެއުފުޅުކަމުން އަޅުގަނޑާ ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަން ހަތަރު ގަޑި އިރު ވާންދެން އިންނެވި
އެވެ. އެ ހަތަރު ގަޑި އިރު ވެގެން ދިޔައީ އަޅުގަނޑަށް ވަރަށް ގިނަ މަޢުލޫމާތު ލިބުނު
5

ހަތަރު ގަޑި އިރަށެވެ. ހަތަރު އަހަރު ދުވަހާ ނުބައްދަލު ހަތަރު ގަޑި އިރަށެވެ. އެ
ދުވަހު އިސްލާމީ މަރުކަޒުގެ އެހެން ބޭފުޅުންގެ ފައިންޕުޅުވެސް ފެނުނެވެ. އޭގެ
ތެރޭގައި ވަޙީދުއްދީން ޚާންގެ ދަރިކަލުން ސާނިޔަސްނައިން ޚާނާއި، ދަރިކަނބަލުން
ފަރީދާ ޚާނަމް ހިމެނިވަޑައިގަނެއެވެ. އިސްލާމީ މަރުކަޒު މިހާރު ހިންގަވަނީ
ސާނިޔަސްނައިން ޚާނެވެ.
މި ފޮތް ޗާޕު ވެގެން މި ނުކުންނަނީ ބައެއް ބޭބޭފުޅުންގެ އެހީތެރިކަމާއި،
ހިތްވަރުގެ ސަބަބުންނެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުގެ އެކުވެރި ޢަބްދުاله ފާރޫޤް
ޙަސަނާއި، މަޑުލު މުޙައްމަދު ވަޙީދުގެ ނަންފުޅު އަޅުގަނޑު ފާހަގަ ކޮށްލާނަމެވެ. އަދި
އާފަތިހުގެ މަސްއޫލުވެރިޔާ ޢައްބާސް އިބްރާހީމް އަޅުގަނޑަށް ދެއްވާ ހިތްވަރު ވެސް
ފާހަގަ ކޮށްލާނަމެވެ. މި ފޮތް ނުކުތުން ލަސްވެގެން އެންމެ ގިނައިން އަޅުގަނޑާ
ސުވާލު ކުރައްވަނީ ޢައްބާހެވެ. ފޮތް ޗާޕު ވެގެން ދުނިޔޭގެ އަލިކަމުގެ ތެރެއަށް
ނުކުތުމުގެ ހުރިހައި ޝުކުރެއް ޙައްޤު ވެގެން ވަނީ އައްބާހަށެވެ. މީގެ އިތުރަށް
އާފަތިހާއި، ކޮރޯނާ ޕްރެސްގައި އަޅުގަނޑާ އެކު މަސައްކަތް ކުރައްވާ
އެކުވެރިންނަށްވެސް ޙައްޤު ޝުކުރު އަދާ ކުރަމެވެ.
މި ފޮތުގެ ސަބަބުން ދިވެހިންނަށް އިޞްލާޙީ ފައިދާއެއް ކޮށްފި ނަމަ
އަޅުގަނޑު ހުންނާނީ އުފަލުންނެވެ. އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތުގެ އަގަކީ އެއީއެވެ.
25 ނޮވެމްބަރ 2006
ޢަބްދުاله ނަޢީމު އިބްރާހީމް
6

ނަސޭހަތެއް
ބެންޖަމިން ފްރޭންކްލިން Benjamin Franklin((އަކީ
އެމެރިކާގެ މުފައްކިރެކެވެ. އޭނާ އުފަންވެ ވަޑައިގަތީ މީލާދީން 1706
ވަނަ އަހަރު އެވެ. އަވަހާރަވީ 1790 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އޭނާގެ
ވިދާޅުވުމެއްގައި ވެއެވެ. "ކާވެނީގެ ކުރީން ތިބާގެ ލޯ ތަން މިނަށް
ހުޅުވައިފައި ބަހައްޓާށެވެ. އެކަމަކު ކާވެނީގެ ފަހުން ދެބައިކުޅަ އެއް ބަޔަށް
"
މަރައިލައިގެން ހުންނާށެވެ.
Keep your eyeswide open before marriage, half
shutafterwards.
އެ ބަހީ ކާވެނީގެ ކުރީން ތިމާގެ ޙަޔާތުގެ ބައިވެރިއަކަށް ވާން
އުޅޭ މީހާޔާ ބެހޭ ގޮތުން ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ހޯދާށެވެ. އެކަމަކު ކާވެނީގެ
ފަހުން މެދުވެރިވާ ކަންތައްތަކަށް ކެތްތެރި ވާށެވެ. މި ވާހަކަ ވަރަށް ސާދާ
ޢިބާރާތަކުން މީހަކު ބުނެފައި ވެއެވެ. ކާވެނީގެ ކުރީން ބަލައި ހޯދާށެވެ.
ކާވެނީގެ ފަހުން ގުޅުން ކެނޑިޔަ ނުދީ ދަމަހައްޓާށެވެ.
7

އެއްވެސް ފިރިހެނަކީ އަދި އަންހެނަކީ ފުރިހަމަ އިންސާނެއް
ނޫނެވެ. އެއްވެސް މީހަކަށް ކުށެއް ނެތް، އެންމެ ފުރިހަމަ ސިފަތަކެއް
ލިބިފައެއް ނެތެވެ. އެހެންވީމާ ގުޅުމެއް އުފެއްދުމުގެ ކުރިން ތަޙްޤީޤު
ކުރުމަކީ ކޮންމެހެން ބޭނުން ކަމެއް ކަމާ މެދަކު ޝައްކެއް ނެތެވެ.
އެކަމަކު ގުޅުން ޤާއިމު ކުރުމަށް ފަހު ބަލަން ވާނީ ހަމައެކަނި ތިމާގެ
ޙަޔާތުގެ ބައިވެރިޔާގެ ރަނގަޅު ސިފަ ތަކުގެ މައްޗަށެވެ. އުނި ސިފަތައް
ހިތުގައި އަޅައިގެން ހުރެގެން ނުވާނެއެވެ. އެކަންތައްތައް ހަނދާން
ނައްތައިލާށެވެ.
އެންމެ މަތީ ދަރަޖަ ހާސިލު ކުރުމަކީ މި ދުނިޔޭގައި އެއްވެސް
މީހަކަށް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި އެކަކު މަތިވެރި ދަރަޖައެއް ކަމަށް
ބަލާ ކަމަކީ އަނެކާ އަށް ވެސް މަތިވެރި ދަރަޖަ އަކަށް ވުމަކީ ލާޒިމު
ކަމެއްވެސް ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ މީހަކު ކިތަންމެ ރަނގަޅު ވެގެން ދިޔަ
ނަމަވެސް އޭނާއަކަށް އެހެން މީހެއްގެ ހިތް މުޅީން ހަމަ ޖައްސައެއް
ނުދެވޭނެއެވެ. އެކަކަށް އަނެކެއްގެ ކިބައިން ކޮންމެވެސް އުނި ސިފަތަކެއް
ފެންނާނެއެވެ.
މި ދެންނެވި ފަދަ ގޮތަކަށް އުނި ސިފަތައް ފާހަގަ ކުރެވި އެ
ކަންކަމާ ހެދި އަރައިރުން ވުމުގެ އެއް ނަތީޖާ އަކީ ދެމަފިރިން ވަކި
8

ވުމެވެ. ދެރަ ކަމަކީ ވަކި ވުމަށް ފަހުން ދެން އުފައްދާ ގުޅުމުންވެސް
އުނި ސިފަތައް ފެންނަ ގޮތް ވުމެވެ. ދެވަނަ ގުޅުން ކަނޑައިލުމަށް ފަހު
އުފައްދާ ތިން ވަނަ ގުޅުމުންވެސް އަދި ހަތަރު ވަނަ ގުޅުމުންވެސް މި
ދެންނެވުނު ފަދަ އުނި ސިފަތައް ފެންނަ ގޮތް ވާނެއެވެ. އެހެންވީމާ
އެންމެ ބުއްދިވެރި ގޮތަކީ އުނި ސިފަތަކުގެ މަތީން ހަނދާން
ނައްތައިލުމެވެ. ފިރިހެނަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ އަންހެނަކަށް ވިޔަސް ކޮންމެ
މީހެއްގެ ކިބައިގައި ވެސް އުނި ސިފަތަކެއް ހުންނާނެއެވެ. އަދި ރަނގަޅު
ސިފަތަކެއް ވެސް ހުންނާނެއެވެ. އެންމެ މޮޅު ގޮތަކީ ރަނގަޅު ސިފަތައް
ބަލައިގަތުމާއެކު އުނި ސިފަތަކަށް ކެތް ކުރުމެވެ. ޢަމަލީ މައިދާނުގައި
ކުރިއަށް ދެވޭން އޮތް ހަމަ އެކަނި ގޮތަކީ މިއީ އެވެ. މި ނޫން އެއްވެސް
ގޮތަކަށް ޢަމަލު ކުރުމަކީ މި ދުނިޔޭގައި ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
9

ރުޅި ނާރުވާށެވެ.
29 މެއި 1990 ގައި ދިއްލީގެ ނޫސް ތަކުގައި ވަރަށް
ޢިބްރަތްތެރި ޚަބަރެއް ޖަހައިފައި އޮތެވެ. ސަދްރަޝަން (މޯތީ ނަގަރް) ގެ
ކައިރީގައި މީހަކު އުޅުނެވެ. އޭނާގެ ނަމަކީ އަނަންތު ރާމެވެ. ޢުމުރަކީ
35 އަހަރެވެ. އެއީ ރާ ބޯން އާދަ ވެފައިވާ މީހެކެވެ. އޭނާގެ އަތަކު ރާ
ގަންނާނޭ ފައިސާއެއް ނުހުރެ އެވެ. އޭނާ އަނބިމީހާ ގެ އަތުން ފައިސާ
ކޮޅެއް ލިބޭތޯ އެދުނެވެ. ރާ ބޯން ފައިސާ ދޭން އަނބިމީހާ ދެކޮޅު ހަދައިފި
އެވެ. މި މައްސަލައިގައި ދެމަފިރިންގެ ދެމެދުގައި ބޮޑު އަރައިރުމެއް
އުފެދިއްޖެ އެވެ. އޭގެ ފަހުން "ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ" 29) މެއި
(1990 ގައި އޮތީ އަންނަނިވި ޢިބާރާތެވެ.
The accused, a habitual drunkard, was enraged
when his wife refused to give him money he
askedfor. Givingwayto histantrums ,hedashed
his son against the floor, thus killing him then
andthere.
10

އެ މުޖުރިމަކީ ރާ ބޯން އާދަ ވެފައި ވާ މީހެކެވެ. އޭނާގެ އެދުމުގެ
މަތީން ފައިސާ ކޮޅެއް ނުދިނީމާ އަނބިމީހާ ދެކެ ވަރަށް ބޮޑަށް ރުޅި
އަތުވެއްޖެ އެވެ. އައި ރުޅީގައި އޭނާގެ ދެ އަހަރުގެ ދަރިފުޅު (ރާޖަން)
ނަގައި އެތައް ފަހަރަކު ބިމަށް ޖަހައިފި އެވެ. ނަތީޖާ އެއްގެ ގޮތުން އެ
ކުއްޖާ ހަމަ އެ ވަގުތު މަރު ވެއްޖެ އެވެ.
އާދަމުގެ ދަރިޔާ ރުޅި އައީމާ އޭނާގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގަނީ
ޝައިޠާނާ އެވެ. ވުމާ އެކު ރުޅި އައިސްފައި ހުންނަ ވަގުތު އޭނާ
ލާއިންސާނީ ކޮންމެ ކަމެއް ވެސް ކޮށްފާނެ އެވެ. އެއީ ތިމާގެ އަމިއްލަ
ދަރިފުޅު އެއްވެސް ރަޙުމެއް ނެތް ގޮތެއްގައި މަރައިލުން ކަމަށް ވިޔަސް
އެންމެ ރަނގަޅެވެ.
މިއީ ކޮންމެ މީހެއްގެ ކިބައިގައި ވެސް ހުންނަ އުނި ސިފަ
އެކެވެ. މި ފަދަ ޙާލަތެއްގައި މުޖުތަމަޢުގައި ރައްކައުތެރި ކަމާއި ކާމިޔާބީ
އާ އެކު ދިރިއުޅެން ބޭނުން ނަމަ ޖެހޭނީ އެހެން މީހުން ރުޅި އެރުވުމުން
ދުރުހެލި ވާށެވެ. މީހުންނާ މެދު ރިވެތި އަދި މަޑު މައިތިރި ކަމާއެކު
މުޢާމަލާތް ކޮށްގެން އެ މީހުން ޝައިޠާނާގެ ޢަމަލުތައް ކުރާ ފަދަ
ޙާލަތަކަށް ގެންދިއުމުން ދުރުހެލި ވާށެވެ. މަތީގައި ދެންނެވުނު ފަދަ މޮޔަ
ޢަމަލެއް ކޮށްފާނޭ ފަދަ ޙާލަތަކަށް ނުގެންގޮސް ވޭތޯ ބަލާށެވެ.
11

ރުޅި އާއި ބަދަލު ހިފުމަކީ ވަކި ޤައުމަކަށް ޚާއްޞަ ވެފައި ވާ
ކަމެއް ނޫނެވެ. އެއީ ކޮންމެ އިންސާނެއްގެ މިޒާޖުގައި ވެސް ހުންނަ ސިފަ
އެކެވެ. އެއީ ކޮންމެ ޤައުމެއްގެ މީހަކަށް ވިޔަސް ވެހެވެ. ރުޅި އާއި
ބަދަލު ހިފުން ދެކެން ވާނީ އިންސާނީ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައެވެ. ވަކި
ޤައުމެއްގެ މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައެއް ނޫނެވެ.
12

ވިސްނައިނުލުން
އާދައިގެ ގޮތެއްގައި އިންސާނާ އަށް ލިބިގަނެވެނީ ދެވަނަ އަށް
އެންމެ ރަނގަޅު އެތި Second best((ކަމުގައި މީހަކު ބުނެފައި ވެއެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އިންސާނާ އަބަދުވެސް މަސައްކަތް ކުރެނީ އެންމެ
ރަނގަޅު އެތި First best((ހާސިލު ކުރާށެވެ. ނަތީޖާ އަކަށް ވަނީ އޭނާ
އަށް ލިބެން އޮތް އެއްޗެއް ވެސް އެންމެ ފަހުން ނުލިބުމެވެ.
މީހަކު ޢަރަބި ބަހުން (ދީން) ކިޔަވައިދޭ މަދަރުސާ އަކުން
ތަޢުލީމު ހާސިލު ކުރި އެވެ. ކިޔަވައި ނިމިގެން އޭނާ ވީ އަވަށުގެ
މިސްކިތުގެ އިމާމަކަށެވެ. އެއީ ވަރަށް ކުޑަ ކުޑަ މުސާރައެއް ލިބޭ ވަޒީފާ
އެކެވެ. އޭގެ ފަހުން އޭނާ އާ ބައްދަލު ވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ކުންފުންޏެއްގެ
މެނޭޖަރަކާ އެވެ. އޭނާގެ ކިބައިގައި ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ގާބިލިއްޔަތު
އެބަހުރި ކަމުގައި މެނޭޖަރަށް އިހްސާސް ކުރެވުނެވެ. އެހެންވީމާ އޭނާ
މެނޭޖަރުގެ ކުންފުންޏަށް ގެންގޮސްފި އެވެ. މާ ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުވެ
ކުރިއަށް ދަމުން ގޮސް އޭނާ އެސިސްޓަންޓް މެނޭޖަރަކަށް ނުވަތަ
މެނޭޖަރުގެ އެހީތެރިއަކަށް ވެއްޖެ އެވެ.
13

ކުންފުނީގެ އޮފީސް ހުންނަނީ ވަރަށް ބޮޑު ޢިމާރާތެއްގައެވެ. އެ
ޢިމާރާތް ހުންނަ ގޯތި ތެރޭގައި ކުންފުނީގެ އެހެން ބޭނުން ތަކަށް ހަދާފައި
ހުންނަ އެތައް ޢިމާރާތެއް ހުރެ އެވެ. އެ ތަނުން ޢިމާރާތަކުން އޭނާ
ހުންނަން ވަރަށް ރީތި ކޮޓަރިއެއް ލިބިއްޖެ އެވެ. އޭނާ ދުއްވަން ޖީޕެއް
ދީފައި އޮވެއެވެ. ވަޒީފާއަށް އެކަށީގެންވާ މުސާރަ އަކާއި އެހެނިހެން
ޢިނާޔަތްތައް ފުރިހަމަ އަށް ލިބެ އެވެ. ވުމާއެކު އިމާމު ކުރަން އޮތް
ކަމަކީ ލިބުނު މަތިވެރި ނިޢުމަތަށް ޓަކައި اله އަށް ޝުކުރުވެރި ވުމެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް "އެސިސްޓަންޓެއް" ގެ ވަޒީފާ އަކީ ދެވަނަ ދަރައިގެ
ވަޒީފާއެއް ކަމަށް އޭނާގެ ހިތަށް ވަދެއްޖެ އެވެ. އޭނާ ބޭނުންވީ އެއްވަނަ
ދަރަޖައިގެ ވަޒީފާ އާ ހަމައަށް ދާށެވެ. މާނައަކީ މެނޭޖަރުގެ ވަޒީފާ ހޯދަން
ބޭނުން ވީއެވެ.
މި ބޭނުން ފުރިހަމަ ކުރުމަށްޓަކައި އޭނާ މެނޭޖަރާ ދެކޮޅަށް އެކި
ކަހަލަ ރޭވުން ރާވައި ޙީލަތް ހަދަން ފަށައިފި އެވެ. އެ ހުރިހައި ކަމެއްގެ
ތަފްސީލު ދިނުމަކީ ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ކުރުކޮށް ދަންނަވާ ނަމަ
އޭނާގެ މި ނުބައި ރޭވުމުގެ ޚަބަރު މެނޭޖަރަށް ލިބުނީމާ ހަމަ އެ ވަގުތު
އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކި ކޮށްފި އެވެ. އޭނާގެ ހުރިހައި ސާމާނެއް މަގު
މައްޗަށް ނެރުވައިފި އެވެ. ޖީޕު އަތުލައިފި އެވެ. އެ ރަށް ދޫކޮށްލާފައި
ދާން އޭނާ އަށް މަޖުބޫރު ވެއްޖެ އެވެ. މިހާރު އޭނާ އަކީ އަނެއްކާވެސް
14

އެއްކަލަ މިސްކިތުގެ އިމާމު ކަމުގެ ވަޒީފާ އަދާ ކުރާ އާދައިގެ މީހެކެވެ.
ހަމައެކަނި މިއެއް ނޫނެވެ. ކުރީގެ ކަންތައްތަކުގެ ޚަބަރު ޢާއްމުންގެ
ތެރެއަށް ފެތުރުމުގެ ސަބަބުން އެއްވެސް ތަނަކުން އޭނާ އަށް ވަޒީފާއެއް
ލިބޭ ގޮތެއް ނުވި އެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ކާމިޔާބީގެ ސިއްރަކީ މަޑުމައިތިރި ކަމާއި ޝުކުރު
ކުރުމެވެ. މަތީގައި ދެންނެވުނު ވާހަކައިގައި "ސެކަންޑް ބެސްޓް" ނުވަތަ
ދެވަނަ އަށް އެންމެ ރަނގަޅު އެތި ކަމުގައި ބުނެފައިވާ ވާހަކައިގެ މާނަ
އަކީ އެއީ އެވެ.
ސެކަންޑް ބެސްޓް ލިބުނީމާ އެކަމަށް ޝުކުރުކޮށް ކެތްތެރި ވުމަކީ
ތިމާގެ އަގު ވެއްޓޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަދި ފަހަތަށް ޖެހޭ ކަމެއްވެސް ނުމެ
ނޫންމެ އެވެ. އެއީ ކުރިއަށް ދާން އަޅާ ފުރަތަމަ ފިޔަވަޅެވެ. ފުރަތަމަ
މަރުހަލާ ގައި ސެކަންޑް ބެސްޓަށް ރުހިގެން ހުންނަ މީހާ ފަހުން
ފަރސްޓް ބެސްޓަށް ވާސިލު ވާ ސަބަބަކީ އެއީ އެވެ. މި ފަދަ ގޮތަކަށް
"ރުހިގެން" ހުންނަން ގަބޫލު ނުވާ މީހާ އަށް ފަރސްޓް ބެސްޓް ވެސް
އަދި ސެކަންޑް ބެސްޓް ވެސް ގެއްލޭނީ އެވެ.
15

ހުރިހައި ލެއެއް
ޕްރޮފެސަރ ޕޯލް ޑިރާކް Paul Dirac((އުފަންވެ ވަޑައިގެންފައި
ވަނީ 1902 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އޭނާ އަވަހާރަ ވެފައި ވަނީ 1974 ވަނަ
އަހަރުގެ އޮކްޓޯބަރު މަހު ފްލޮރިޑާ ގަ އެވެ. އޭރު އޭނާގެ އުމުރުފުޅަކީ
82 އަހަރެވެ. ދުނިޔޭގެ ގިނަ ބަޔަކު ޤަބޫލު ކުރާ ގޮތުގައި އޭނާ އަކީ
ނިވްޓަން އާއި އައިންސްޓައިން ގެ ފަހުން ދުނިޔެއަށް އައި އެންމެ
ކުޅަދާނަ ސައިންސްވެރިޔާ އެވެ. އޭނާ އަށް ވަނީ ނޯބްލް އިނާމާއި މި
ނޫނަސް އެތައް އިނާމެއް ލިބިވަޑައިގެންފަ އެވެ.
ކުއަންޓަމް މެކޭނިކަލް ތިއަރީ އަކީ ޕޯލް ޑިރާކް ގެ ނަންފުޅަށް
ނިސްބަތްވާ ނަޒަރިއްޔާ އެކެވެ. ސައިންސްގެ މި ނަޒަރިއްޔާ އަކީ އެޓަމްގެ
އެންމެ ކުދި ޒައްރާ ތަކުގެ މައްޗަށް ބަހުސު ކުރާ ނަޒަރިއްޔާ އެކެވެ.
އެންމެ ފުރަތަމަ އޭނާ ދުނިޔެއަށް ހުށަހެޅުއްވީ އެންޓި މެޓަރ އެވެ. އެއީ
ފަހުން ކުރެވުނު ތަޙްޤީޤުތަކުން ސާބިތު ވެފައިވާ އެއްޗެކެވެ. "ގާޑިއަން"
ނޫހުގައި 1984 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުގެ 4 ވަނަ ދުވަހު ޕޯލް
ޑިރާކާ ބެހޭ ގޮތުން ޝާއިޢު ކުރެވުނު މަޒުމޫނުގައި އޮތީ ވަރަށް އާދަޔާ
ޚިލާފު ސުރުޚީ އެކެވެ.
16

ProphetoftheAnti-Universe
އެޓޮމް އިން އެންމެ ފުރަތަމަ އެންޓި ޕާރޓިކްލް ހޯދީ ޕޯލް
ޑިރާކެވެ. އެއަށް ކިޔުނު ނަމަކީ ޕޮޒިޓްރޯން Positron((އެވެ. އެ
ހޯދުމުގެ ސަބަބުން ނިއުކްލިއަރ ފިޒިކްސް އަށް ވަރުގަދަ އިންޤިލާބެއް
ގެނުވި އެވެ. ސަބް އެޓޮމިކް މެޓަރ އާ ބެހޭ ގޮތުން އޭނާ ހޯއްދެވި އާދަޔާ
ޚިލާފު ހޯއްދެވުން ހޯއްދެވީ ކިހިނެއްތޯ މީހުން އޭނާޔާ ސުވާލު ކުރެ އެވެ.
އޭނާ ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި އޭނާ ހައްދަވާ ގޮތަކީ މުޠާލިޢާ ކުރައްވަން
ހުންނަވާ ކޮޓަރީގެ ތަޅުންގަނޑު މަތީގައި އޮށޯވެ ވަޑައިގެން ދެ ފައިންޕުޅު
މައްޗަށް ނަންގަވަނީ އެވެ. އެހެން ހެއްދެވީމާ ހަށިކޮޅުގެ ހުރިހައި ލެއެއް
އިސްތަށިފުޅަށް ނުވަތަ ސިކުނޑިފުޅަށް ފައިބަނީ ކަމަށް އޭނާ ވިދާޅުވި
އެވެ.
When people asked him how he got his startling
ideas about the nature of sub-atomic matter, he
would patientlyexplain that he did so lying on his
studyfloorwith his feet up so thatthe blood ran
to his head.
17

މިއީ ޖޯކެއް ކަމުގައި ބައެއް ބޭފުޅުން ހީފުޅު ކުރައްވައިފާނެ އެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް ޙަޤީޤަތުގައި އާދަޔާ ޚިލާފު ފިކުރީ ކަމެއް ކުރެވެނީ
މީހާގެ ހަށިގަނޑުގެ ހުރިހައި ލެއެއް ސިކުނޑިއަށް ޖަމާ ކުރެވުނީމަ އެވެ.
ގިނަ މީހުންގެ ގޮތަކީ ތިމާއަށް ލިބިފައިވާ ޤާބިލިއްޔަތު
ބަހައިލައިގެން އުޅުމެވެ. ވަކި ކަމަކަށް ޚާއްޞަ ވެގެން އުޅުމަކީ ބައެއް
މީހުންނަށް ކުރެވޭ ކަމަކަށް ނުވެ އެވެ. ވުމާއެކު އެ ފަދަ މީހުން ދުނިޔެ
ދޫކޮށްފައި ދަނީ ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި ދިރިއުޅުމެއް ވޭތު ކޮށްފަ އެވެ.
ކޮންމެ ކަމަކީވެސް އިންސާނާގެ ފުރިހަމަ ޤާބިލިއްޔަތު ބޭނުންވާ ކަމެކެވެ.
ބޮޑެތި ކާމިޔާބީތައް ލިބެނީ އެއް ކަމަކަށް ތިމާގެ މުޅި ޤާބިލިއްޔަތު ވަގުފު
ކޮށްލާ މީހަކަށެވެ.
18

ކާމިޔާބީގެ ޝަރުޠު
ދުނިޔޭގެ އެންމެންވެސް އެއްބަސްވާ ގޮތުގައި ޖަޕާނަކީ ދުނިޔޭގެ
އިޤްތިޞާދީ އެންމެ ގަދަބާރު Economic superpower((ގެ
ހައިސިއްޔަތު ލިބިފައިވާ ޤައުމެކެވެ. ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ޤައުމެއް ވަރުގަދަ
ބާރަކަށް ވަނީ އެ ޤައުމަކަށް ލިބިފައިވާ ޢަސްކަރީ ބާރެއްގެ
ނިސްބަތުންނެވެ. އެކަމަކު ޖަޕާނުން ސާބިތު ކޮށްދީފައިވާ ގޮތުގައި
އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީ އަކީވެސް ޤައުމެއް ގަދަ ބާރަކަށް ހަދައިދޭ ކަމެކެވެ.
ޢަސްކަރީ ބާރުގެ އެހީގައި ބޮޑު ބާރަކަށް ވާ ޤައުމުތަކުގެ ބާރު ވަކި
ޙައްދަކާ ހަމައަށް ދިޔައީމާ ކެނޑިގެން ހިނގައިދެ އެވެ. އެކަމަކު
އިޤްތިޞާދީ ބޮޑު ބާރަކަށް މި ބާވަތުގެ ޙައްދެއް ނޯވެ އެވެ.
ޖަޕާން އިޤްތިޞާދީ ބޮޑު ބާރަކަށް ވީ ކިހިނެއްތޯއެވެ؟ އެއީ އަޑު
ގަދަ ކޮށްގެންނާއި، މީސް މީހުންނަށް އާދޭސްކޮށްގެން ބޮޑު ބާރަކަށް ވީ
ޤައުމެއް ނޫނެވެ. އެއީ ހަމަ ހިމޭން ކަމާ އެކު އޮވެގެން ޢަމަލުގެ ޒަރީޢާ
އިން ބޮޑު ބާރަކަށް ވީ ޤައުމެކެވެ. މި ހަމަ ހިމޭން ޢަމަލުގެ އެންމެ
މުހިއްމު އެއް ކަމަކަށް ވެފައި އޮތީ ޖަޕާނުން ދެރަ ޤަބޫލު ކުރުމެވެ. ދެރަ
19

ޤަބޫލު ކުރުމަށް ފަހު ޖަޕާން ވަނީ "މޮޅު" ވެފަ އެވެ. ޓޯކިއޯ ގައި ހުންނަ
ނޫސްވެރިއެއް ކަމަށްވާ ސުބާޝް ޗަކްރަވަތީ ގެ ދިރާސާ ލިޔުމެއް
"ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ" ގެ 27 އޭޕްރީލް 1990 ގެ ޢަދަދުގައި
ޝާއިޢު ކޮށްފައި އޮތެވެ. އެ ލިޔުމުން ފާހަގަ ކޮށްލެވޭ ތަންކޮޅެއް މި
ތާނގައި ނަކަލު ކޮށްލާނަމެވެ.
Japan, having long recognised the U.S. as the
mostimportantexternalfactorinAsia, isseeking
to share power and influence with it without
compromising Japan's own self-interests or
ambitions.(page8)
އެމެރިކާ އަކީ އޭޝިއާ ގައި އެންމެ މުހިއްމު ދައުރެއް އަދާ ކުރާ
ބިދޭސީ ބާރު ކަމުގައި ޤަބޫލު ކޮށްގެން ޖަޕާނު އެތައް އަހަރެއް ވާންދެން
އޮތެވެ. އެއަށް ފަހު އަމިއްލަ ފައިދާ އާއި، މަޤްޞަދުތައް އުވާ ނުލައި
އެމެރިކާ އާ އެކު ބާރާއި، ނުފޫޒު ޙިއްޞާ ކުރަން މަސައްކަތް ކުރެވޭ ފަދަ
ޙާލަތަކަށް ޖަޕާން އަތުވެއްޖެ އެވެ. (ޞަފްޙާ)8
މި ދުނިޔޭގައި ތަރައްޤީ ވެވެން އޮންނަ އުޞޫލަކީ މިއީ އެވެ. މި
ދުނިޔޭގައި ބޮޑު މީހަކަށް ވާން ފުރަތަމަ ޖެހެނީ ކުޑަ މީހަކަށް ވާށެވެ.
20

ބާރު ހޯދުމަށްޓަކައި ފުރަތަމަ ޖެހެނީ ބާރުގެ ދަށުގައި އޮންނަން ރުހޭށެވެ.
މި ތާނގައި ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބެނީ ކުރިއަށް ދިއުމުގެ ކުރިން
ފަހަތަށް ޖެހިލާން ޖެހޭ މަރުޙަލާ އަށް ކެތް ކުރާ ބަޔަކަށެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ފުރަތަމަ ޖެހެނީ ގެއްލުން ލިބިގަންނާށެވެ. އެއްޗެއް
ހާސިލު ކުރެވޭނީ އޭގެ ފަހުންނެވެ.
21

ކުށްވެރިއަކީ ކާކު؟
މީހަކު ބޭނުންވީ ގަހަކުން ފިނިފެން މަލެއް ބިންނާށެވެ.
އެކަމަށްޓަކައި ހުރި ޝައުޤުވެރި ކަމެއްގެ ބޮޑު ކަމުން އެ ދިޔަ ގޮތަށް
ގޮސް އަވަހަށް މާ ބިނދެލީ އެވެ. އޭނާ އަށް މާ ބިނދެވިއްޖެ އެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އަވަހަށް މާ ބިންނަން އުޅުމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން
އަތަށް އެތައް ކަށްޓެއް ހެރިއްޖެ އެވެ. އޭނާގެ ރަޙްމަތްތެރިޔާ ބުންޏެވެ.
"ކަލެއަކީ ވަރަށް ބޮޑު މޮޔައަކީމު އެވެ. މާ ބިންނަން ވާނީ ކަށިން
ސަލާމަތް ވެގެން ހުރެ ވަރަށް ފަރުވާތެރި ކަމާ އެކީގަ އެވެ. އަތް ޒަޚަމް
"
ވެގެން ތިޔަ ދިޔައީ ފަރުވާ ކުޑަ ކޮށްލުމުގެ ސަބަބުންނެވެ.
މާ ބިން މީހާ ރުޅި އައިސްފައި ބުންޏެވެ. "ކުށްވެރި ވަނީ
ކަށްޓެވެ. އަހަރެންގެ އަތް ޒަޚަމް ކޮށްލީ ކަށްޓެއް ނޫން ހެއްޔެވެ؟ އެކަމަކު
"
ކަލޭ ތިޔަ ކުށްވެރި ކުރަނީ އަހަރެންނެވެ. އޭނާގެ ރަޙްމަތްތެރިޔާ
ބުންޏެވެ. "އަހަރެންގެ އެކުވެރިޔާ އެވެ. މިއީ ގަހުގައި ހުރި ކަށީގެ
މައްސަލައެއް ނޫނެވެ. މިއީ ޤުދުރަތުގެ ނިޒާމް އޮތް ގޮތެވެ. ޤުދުރަތުން
ވަނީ މަލާ އެކު ކަށި ވެސް ލައްވައިފަ އެވެ. އަހަރެންނާއި ކަލެޔާ ދެ
މީހުން ކިތަންމެ ވަރަކަށް ހަޅޭއް ލެވިޔަސް ޤުދުރަތުގެ ނިޒާމް ބަދަލެއް
22

ނުކުރެވޭނެ އެވެ. މަލާއި ކަށީގެ ނިޒާމް މިހާރު ވެސް އޮތް ގޮތަށް
ދުނިޔޭގައި އޮންނާނެ އެވެ. އަހަރެންނާއި ކަލެއަށް ކާމިޔާބީއެއް ލިބުން
އޮތީ މި ޙަޤީޤަތް ޤަބޫލު ކުރުމަށް ފަހު ކަށިން ސަލާމަތް ވާނޭ ގޮތެއް
ރާވައިގެން ކުރިއަށް ދިޔައީމަ އެވެ. ސަލާމަތް ވާން އޮތް ގޮތަކީ ކަށީގައި
އަތް ނުޖެހޭނޭ ގޮތެއް ބަލައިގެން މާ ބިނުމެވެ. ކަށިތަކުގެ ތެރެއަށް އަތް
"
ބާނައިގެން މަލާ ހަމައަށް އަތް ފޯރާތޯ މަސައްކަތް ކުރާނޭ ކަމެއް ނެތެވެ.
މަލާއެކު ކަށި ލައްވައިފައި ވުމަކީ (އަޅުގަނޑުމެން ހީކުރާހައި)
އާދައިގެ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެއީ ފިޠުރަތުގެ ދުލުން އިންސާނާއަށް އިއްވައިދޭ
ފިލާވަޅެކެވެ. އެއީ ނުސީދާ ގޮތެއްގައި އިންސާނާގެ ޙަޤީޤަތް ހާމަ ކޮށް
ދެއްވުމެކެވެ. އެއީ ދުނިޔެ އުފައްދަވައިފައިވާ ގޮތުގެ ތަޢާރަފެކެވެ.
މާނައަކީ ދުނިޔޭގައި ލިބޭ ކާމިޔާބީ އަކީ ދުނިޔެ ހައްދަވައިފައިވާ
އުސޫލުތައް އެނގިގެން އެ އުސޫލު ތަކާ އެއް ގޮތަށް ޢަމަލު ކުރީމާ ލިބޭ
ކާމިޔާބީ އެކެވެ.
ސަލާމަތް ވާން ޖެހޭ ތަންތާނގައި ދެކޮޅު ހަދަން މަސައްކަތް
ކުރުމާއި، ތަދްބީރުގެ ބޭނުން ކުރަން ޖެހޭ ތަންތާނގައި ގޮތް ދޫނުކުރުން
އިސް ކުރުމަކީ ތިމާގެ މޮޔަކަން ހާމަ ކުރުން ނޫން ކަމަކަށް ނުވާނެ އެވެ.
ކެތްތެރިކަމާއި ވިސްނުންތެރިކަން އިސްކުރަން اله އަންގަވައިފައިވާ
23

ދަނޑިވަޅެއްގައި އަވަސް އަރައިގަތުމާއި ހިތް އަވަސްވުން ކުރިއަށް
ނެރެގެންފި މީހަކީ ކުށްވެރިއެއް ކަމުގައި ނުވާނޭ އެއްވެސް ގޮތެއް
ނޯންނާނެ އެވެ. މި ފަދަ ގޮތަކަށް ޢަމަލު ކޮށްފައި އެހެން މީހަކު ކުށްވެރި
ކުރުމަށްޓަކައި ބަސްފޮތުގައި ހުރި، ހުރިހައި ބަހެއް ބޭނުން ކުރިޔަސް
ކުރާނޭ ފައިދާއެއް ނޯންނާނެ އެވެ.
24

ނުރައްކަލެއް ނޫން
މުފައްކިރަކު ވިދާޅު ވެފައި ވެ އެވެ. "އަޅުގަނޑުމެން ބިރު
ގަންނާން ޖެހޭ ހަމަ އެކަނި އެއްޗަކީ ބިރެވެ."
Theonlythingwehavetofearisfearitself.
ބޭރު ފުށަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި ނުރައްކާތެރި ކަންތައްތައް ވަރަށް
ގިނައިން ދިރިއުޅުމުގައި ދިމާވެ އެވެ. އެ ކަހަލަ ކަމެއް ދިމާވީމާ
އިންސާނާ ގެ ހިތުގައި ބިރުވެރިކަން އުފެދިގަނެ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް
ދިރިއުޅުން ވޭތު ކުރަން ޖެހޭ ގޮތަކީ އެއެއް ނޫނެވެ. ނުރައްކަލަކީ
ނުރައްކަލެއް ކަމަށް ބެލުމުގެ ބަދަލުގައި އެއީ ހަމަ އެކަނި މައްސަލައެއް
ކަމަށް ބަލަން ވީއެވެ. އެއީ މައްސަލައެއް ކަމަށް ހިތަށް އެރުމާ އެކު އެ
މައްސަލައިގެ ޙައްލު ހޯދާން އިންސާނާގެ ސިކުނޑި މަސައްކަތް ފަށާނެ
އެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް މައްސަލައަކީ ނުރައްކަލެއް ކަމަށް ދެކޭން ފަށައިފި
ނަމަ އުފެދޭނީ ބިރު ގަތުމުގެ ނަފްސިއްޔާތެވެ. ބިރުން ގޮސް އެއްވެސް
25

ކަމެއް ނުކޮށް އިށީންނާނެ އެވެ. ކުރެވޭން އޮތް ކަމެއް ވެސް ކުރުމަކީ
އޭނާ އަށް އުނދަގޫ ކަމަކަށް ވެގެން ހިނގައިދާނެ އެވެ.
ދިރިއުޅުމުގެ ހަލަބޮލި ހަނގުރާމަޔާ ކުރިމަތިލާ މީހަކު އެންމެ
ފުރަތަމަ ހަނދާން ކުރަން ޖެހޭ ކަމަކީ މި މައިދާނުގައި ހުރީ އޭނާ އެކަނި
ނޫން ކަމެވެ. މި ތާނގައި އެ މީހަކަށް ލިބިފައިވާ ޤާބިލު ކަމާ އެއްވަރަށް
ދިރިއުޅުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ އެހެން މީހުން ވެސް ތިބިކަން
ދަންނާން ވާނެ އެވެ. ފިޠުރަތުގެ ނިޒާމް ހަމަ ޖެހިފައިވާ ގޮތުން
ދިރިއުޅުން އޮންނަނީ އަބަދު އެއް ކުލަވަރެއްގެ މައްޗަށް ޤާއިމު ވެފައެއް
ނޫނެވެ. މި ތާނގައި ފިނިކަމާއެކު ހޫނުކަން ވެސް އެކުލެވިފައި ވެއެވެ.
ހަނަފަސްކަމާއެކު ފެންވެސް ލައްވައިފައި ވެއެވެ. ހުސް މައިދާނާއެކު
ފަރުބަދަ ވެސް އެބަ ހުއްޓެވެ. މަލާއެކު ކަށިވެސް ހައްދަވައިފައި ވެއެވެ.
ކޮންމެ ކަމަކަށް ބެލި ނަމަވެސް މި ދެންނެވުނު ފަދަ ދެ ސިފައެއް
ލައްވައިފައި ވުމުގެ ސަބަބުން އިންސާނާގެ ކުރިމައްޗަށް ހުރަސްތައް
އައުމަކީ ލާޒިމު ކަމެކެވެ. އޭނާގެ ސަވާރީ ހުއްޓޭތަން އައުމަކީ ވަރަށް
ގިނަ ފަހަރަށް ދިމާވާ ކަމެކެވެ. މި ފަދަ ކަންތައްތަކަކީ އެންމެންނަށްވެސް
ދިމާވާ ކަމެކެވެ. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން ވިޔަސް ނުވަތަ ނުވިޔަސް އެ
ފަދަ ޙާލަތްތަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭނެ އެވެ.
26

މިހެން ކަން އޮތް ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެން ހިތް ހަމަ
ޖައްސައިލާން ޖެހޭ ކަމެއްވެސް އެބަ އޮތެވެ. ދުނިޔޭގެ ނިޒާމް ހަމަ
ޖެހިފައި އޮންނަ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނާ ދެކޮޅުވެރި މީހުން
އުފައްދަވައިފައިވާ ފަދައިން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތާއީދު ކުރާ ނުވަތަ
އަޅުގަނޑުމެންނާ ބައިވެރިވާ މީހުންވެސް ވަނީ އުފައްދަވައިފަ އެވެ.
ހުރަސްތައް ކުރިމަތިވާ ފަދައިން، ކުރިއަށް ދާނޭ މަގުތައް ވެސް ވަނީ
ހުޅުވިފައެވެ.
ހުރަސްތަކާ ނުވަތަ ދެކޮޅު ހަދާ މީހުންނާ، ދެކޮޅުވެރިވެ
އަރައިރުންވާ މީހަކަށް ދުނިޔޭގެ ދަތުރު ފުރިހަމައެއް ނުކުރެވޭނެ އެވެ.
މިޔާ ޚިލާފަށް ހުރަހެއް ކުރިމަތިވީމާ އެ ހުރަހެއް ގިރާ ކުރާނޭ ގޮތެއް
ހޯދުމުގައި ސިކުނޑީގެ ބޭނުން ކުރާ މީހަކަށް ކުރިއަށް ދާނޭ މަގު ފެނުމަކީ
ކަށަވަރު ކަމެކެވެ. ދުނިޔޭގެ އެއްވެސް ބާރަކަށް އޭނާގެ މަންޒިލަށް ދިޔަ
ނުދޭން ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޯންނާނެ އެވެ.
27

ބަލި ގަބޫލު ކުރުމަށް ފަހު
ދެވަނަ ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި އެމެރިކާ އާ ވާދަކޮށްގެން ޖަޕާނަށް
ވަނީ ވަރަށް ބޮޑު ނާކާމިޔާބީއެއް ލިބިފަ އެވެ. އެ ބައްޔަށް ފަހު 1945
ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހު އެމެރިކާގެ ސިފައިން ޖަޕާނަށް ފޭބި އެވެ.
އެމެރިކާގެ ފަރާތުން ޖަޕާނަށް ވަޑައިގެންނެވި ސުޕްރީމް ކޮމާންޑަރަކީ
ޖެނެރަލް ޑަގްލަސް މެކްއާރތަރ Douglas MacArthur))އެވެ.)އޭނާ
1951 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް ޖަޕާނުގައި ހުންނެވި އެވެ.(އޭގެ ފަހުން
ޖެނެރަލް މެކްއާރތަރ ގެ އިޒުނަފުޅާ އެކު ޖަޕާނުގެ އައު ޤާނޫނު އަސާސީ
ހެދުނެވެ. އެ ޤާނޫނު އަސާސީ ޖަޕާނުގެ އެސެމްބްލީން ފާސް ކުޅައީ
1946 ވަނަ އަހަރުގެ ނޮވެމްބަރު މަހުގެ 3 ވަނަ ދުވަހު އެވެ. އެ
ޤާނޫނު އަސާސީ ފާސް ވުމާއެކު ޖަޕާނުގެ ރަސްގެފާނުގެ ޤާނޫނީ
ހައިސިއްޔަތު ބަދަލުވެ، އޭނާ އަކީ ރަމްޒީ ވެރިއަކަށް (Symbol of
State(ވެއްޖެ އެވެ. ޤާނޫނު އަސާސީގެ 6 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ
ޖަޕާނުން ބިންމަތީގެ ނުވަތަ ޖައްވުގެ ނުވަތަ ވައިގެ ފައުޖެއް ދުވަހަކުވެސް
ނުއުފައްދަން ކަނޑައަޅާފަ އެވެ. އަދި އެއްވެސް ކަހަލަ ހަނގުރާމައިގެ
ތައްޔާރީއެއް ނުވާން ވެސް ކަނޑައަޅާފަ އެވެ.
28

Land, sea, and air forces, as well as other war
potential ,will neverbemaintained (10/87).
މި ޤާނޫނު އަސާސީ އަކީ ބޭރު ފުށަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި
ޖަޕާނުގެ ޤައުމީ މުސްތަގުބަލުގެ މަރެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ޖަޕާނުގެ
ލީޑަރުން ދުރު ވިސްނުންފުޅަކާ އެކު އެ ހުރިހައި ކަމެއް ގަބޫލުފުޅު
ކުރެއްވީ އެވެ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވި ގޮތުގައި އެ ޤާނޫނު
އަސާސީގެ ސަބަބުން ޖަޕާނުގެ ފައުޖީ އަދި ސިޔާސީ ހައިސިއްޔަތު
އުވިގެން ދިޔަ ނަމަވެސް ސައިންސާއި ޞިނާޢީ ދާއިރާގައި އައު ދޮރުތަކެއް
ހުޅުވިފައި އެބަހުރިކަން އެ ބޭފުޅުންނަށް އެނގިވަޑައިގަނެ އެވެ. ޖަޕާނުން
ހެދި ގޮތަކީ ސިޔާސީ އަދި ހަނގުރާމައިގެ މައިދާން ދޫ ކޮށްލުމަށް ފަހު
ޢިލްމާއި ޞިނާޢަތުގެ މައިދާނުގައި ލިބިފައި އޮތް ފުރުޞަތު ތަކުގެ ބޭނުން
ކުރަން ފެށީ އެވެ. އެންމެ ފަހުން ސާޅީސް އަހަރު ފަހުން ތާރީޚު
ލިޔުންތެރިންނަށް ޖަޕާނާ ބެހޭ ގޮތުން އަންނަނިވި ޢިބާރާތްތައް ބޭނުން
ކުރަން މަޖުބޫރު ވީ އެވެ.
1945" ވަނަ އަހަރު ދެވަނަ ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި ބަލިވެ
އިނދަ ޖެހުނު ޖަޕާން ހަނގުރާމައިގައި ވީރާނާ ވެފައިވާ ޢިމާރާތްތަކުގެ
ކުނި ފުނީގެ ތެރެއިން ތެދުވެ ދުނިޔޭގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް އިޤްތިޞާދީ
ބާރުގެ ގޮތުގައި ހިން ދެމިލީ އެވެ."
29

DefeatedinWorldWarII(1945),Japanemerged
from the ruins of war as one of the major
economicpowersintheworld.(V/519).
މިހާރުގެ ޙާލަތު އޮތް ގޮތެއްގެ މައްޗަށް ދިރިއުޅުން ބިނާ ކުރުމަކީ
މުސްތަގުބަލުގެ މަގު ހުޅުވިގެން ދާ ކަމެކެވެ. މިހާރުގެ ޙާލަތުގެ މައްޗަށް
ނުރުހޭ މީހުންނަކީ މުސްތަގުބަލުގެ މަތިވެރި ފުރުޞަތު ތަކުން މަޙްރޫމް
ވެގެން ދާނޭ ބައެކެވެ.
30

އުނދަގުލުގެ ތެރެއިން ފަސޭހަ
އުއްދަނޑި ފެލަން އާދައިގެ ގޮތެއްގައި ބޭނުން ކުރާ ބޯދާ، އަތުން
އަނބުރާ މެޝިނު ގެ ބޭނުން ކޮށްގެން އުއްދަނޑި ފެލީމާ އުއްދަނޑީގައި
ހުންނަ ދިޔައިގެ 25 އިންސައްތަ ހުންނަނީ ނުފެލި އެވެ. އެ މެޝިނުގައި
ހުންނަ ދެ ބުރުގެ ތެރެއިން އުއްދަނޑި ދެމިގެން ދަނީ އެންމެ ފަހަރަކު
އެވެ. ކަރަންޓުން އަނބުރާ ކްރަޝަރ Crusher((ގެ ތެރެއިން
އުއްދަނޑި ދެ ފަހަރު ދެމިގެން ދެއެވެ. އެހެންވީމާ އަތުން އަނބުރާ
މެޝިނާ އަޅައި ބަލާއިރު އުއްދަނޑި މާ ބޮޑަށް ފެލެ އެވެ. ނުވަތަ ފިތެ
އެވެ. އެހެންވީމާ ނުފެލި ހުންނަނީ ގާތްގަނޑަކަށް އުއްދަނޑީގެ 15
އިންސައްތަ ދިޔަ އެވެ. ބޮޑެތި ފެކްޓަރީ ތަކުގައި ހުންނަ މެޝިނުގެ
ތެރެއިން އުއްދަނޑި ހަތަރު ފަހަރު ދެމިގެން ދެއެވެ. ވުމާއެކު
އުއްދަނޑީގައި ހުންނަ ދިޔަ އެކީގައި ފެލެ އެވެ.
ފިތުމުގެ ބޭނުންތެރިކަން މި މިސާލުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެބަ
އެނގެ އެވެ. اله ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ މި ދުނިޔޭގައި ލައްވާފައިވާ ކޮންމެ
އެއްޗެއް ގައިވެސް ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު ވަނީ
31

ލައްވައިފަ އެވެ. އެކަމަކު ކޮންމެ އެއްޗެއްގައި ވެސް ލައްވައިފައިވާ މި
ދެންނެވުނު ޤާބިލިއްޔަތު ބޭރަށް ފެންނަ ގޮތް ވަނީ އެ އެއްޗެއް "ފިތޭ"
ގޮތް ވީމަ އެވެ. ފިތުން ބޮޑުވީ ވަރަކަށް ޤާބިލިއްޔަތު ފާޅު ވުން ވެސް
ބޮޑު ވެގެން ދާނެ އެވެ.
މިއީ އިންސާނާގެ ކަންތައް ވެސް އޮންނަ ގޮތެވެ. އިންސާނާ އަކީ
އުފަން ވާ އިރުވެސް ވަރަށް ގިނަ ޤާބިލިއްޔަތު އޭނާގެ ކިބައިގައި އެކުލެވޭ
ގޮތަށް އުފަންވާ މަޚްލޫޤެކެވެ. ކޮންމެ އިންސާނަކީ ވެސް ޙައްދެއް ނެތް
މިންވަރަށް ޤާބިލް މަޚްލޫޤެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އިންސާނާގެ މި
ޤާބިލިއްޔަތު ވެސް ބޭރަށް ފެންނަނީ އޭނާގެ މައްޗަށް އޮންނަ ފިއްތުން
ބޮޑު ވެގެން ދިޔައީމަ އެވެ. އޭނާގެ މައްޗަށް އޮންނަ "ޕްރެޝަރ" ބޮޑު
ވެގެން ދިޔައީމަ އެވެ. ތާރީޚުން ސާބިތުވާ ގޮތުގައި ބޮޑެތި ކާމިޔާބީ
ހާސިލު ކޮށްފައިވާ ކޮންމެ މީހަކީ އޭނާގެ މާޙަވްލުގެ ފިއްތުމުގެ ދަށު
ވެފައިވާ މީހެކެވެ. ކެތްތެރިވުމަކީ ކާމިޔާބީގެ ސިއްރުކަން ދަނެގެން
ކުރިއަށް ދާން މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާ މީހެކެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނުގައި
ގަދަ ހިތްވަރާ އެކު މަސައްކަތް ކޮށް ފުރިހަމަ ކާމިޔާބީ އާ ހަމައަށް
ގޮސްފައިވާ މީހެކެވެ.
32

އިންސާނާގެ ނަޒަރަކީ އުނދަގޫ ކަންތައްތައް އުނދަގޫ
ކަންތައްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ދެކޭ ނަޒަރެކެވެ. އިލާހީ ނަޒަރަކީ އުނދަގޫ
ކަންތައްތައް ފަސޭހަ ކަންތައްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ދެކޭ ނަޒަރެކެވެ.
33

ދުޝްމަނުންގެ ކިބައިން އުނގެނުން
1949 ވަނަ އަހަރު ޖަޕާނުގައި ޞިނާޢީ ސެމިނާރެއް ބޭއްވުނެވެ.
އެ ސެމިނާރަށް ޚާއްޞަ ދަޢުވަތެއް އެރުވި ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި އެމެރިކާގެ
ޑޮކްޓަރ އެޑްވަރޑް ޑެމިންގ Dr. Edward Deming((ހިމެނިވަޑައިގަނެ
އެވެ. އެ ސެމިނާރުގައި ވާހަކަފުޅު ދައްކަވަމުން ޑޮކްޓަރ ޑެމިންގ ވަނީ
ޞިނާޢީ ގޮތުން މަތިވެރި ކާމިޔާބީއެއް ހޯދިދާނޭ ކަމަށް އޭނާ އަށް
ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ނަޒަރިއްޔާ އެއް ހުށަހަޅުއްވާފަ އެވެ. އެ ނަޒަރިއްޔާ
އަކީ ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމުގެ Quality control((ނަޒަރިއްޔާ އެވެ.
(ހިންދުސްތާން ޓައިމްސް، 28 ޑިސެމްބަރ)1986
ޖަޕާނަށް ބަލާ އިރު އެމެރިކާ އަކީ ދުޝްމަން ޤައުމެކެވެ. ދެވަނަ
ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި ޖަޕާނަށް އެންމެ ބޮޑު ގެއްލުން ލިބިފައި ވަނީ
އެމެރިކާގެ ފަރާތުންނެވެ. އަދި ޖަޕާނު އެންމެ ލަދުވެތި ގޮތަކަށް
ބަލިވީވެސް އެމެރިކާ އަތުންނެވެ. ވުމާއެކު ޖަޕާނުގެ މީހުންގެ ހިތުގައި
އެމެރިކާގެ މައްޗަށް ވަރަށް ބޮޑު ނަފްރަތެއް އޮތުމަކީ އެންމެ އެކަށީގެންވާ
ގޮތެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ޖަޕާނުން ވަނީ މި ދެންނެވުނު ނަފްރަތުގެ
34

ދަރަޖަ އަށް ވުރެ މާ މައްޗަށް އެ މީހުންގެ ޚިޔާލުތައް އުފުލައިފަ އެވެ.
އެ މީހުން އެ މީހުންގެ ސެމިނާރަކަށް އެމެރިކާގެ ޕްރޮފެސަރަކަށް ދަޢުވަތު
އެރުވީ އެހެން ވެގެންނެވެ. އަދި އޭނާ ހުށަހެޅުއްވި ޚިޔާލުފުޅަށް ހެޔޮ
ހިތުން ތާއީދުކޮށް، އެޔާ މެދު ވިސްނައި، ފިކުރު ކޮށް، އޭގެ މައްޗަށް
ޢަމަލު ކުރަން ރުހުނީ އެވެ.
ޖަޕާނުން ވަނީ އެމެރިކާގެ ޕްރޮފެސަރުގެ ވާހަކަ ތަކަށް ފުރިހަމަ
އަށް ޢަމަލު ކޮށްފަ އެވެ. އެ މީހުންގެ ޞިނާޢީ މަސައްކަތްތަކުގެ ފެންވަރު
ހިފެހެއްޓުމުގެ މައްޗަށް ދީލައިލީ އެވެ. މަސައްކަތްތެރީންނަށް އެންގީ
އެއްވެސް އެއްޗެއްގައި އެއްވެސް މައްސަލައެއް ޖެހޭ ފަދަ ކަމެއް ހުރެގެން
ނުވާނޭ ކަމަށެވެ. މާނައަކީ އުފައްދާ އެއްވެސް އެއްޗަކީ ކުށެއް ހުރި
އެއްޗަކަށް ވެގެން ނުވާނެ އެވެ. ޖަޕާނު މީހުން މަސައްކަތަށް ފަރުވާ
ބަހައްޓާ މިންވަރުންނާއި، އިޚްލާޞްތެރިކަމާއި، ތެދުވެރިކަން ހުރި
މިންވަރުން މި މަޤްޞަދު ވަރަށް ރަނގަޅަށް ފުރިހަމަ ކުރެވިގެން ދިޔަ
އެވެ.
މާ ގިނަ ދުވަސްތަކެއް ނުވެ ފެނިގެން ދިޔައީ ޖަޕާނުގެ ކުންފުނި
ތަކުން މޮޅު އުފެއްދުންތައް ބާޒާރަށް ނެރެން ފެށި ތަނެވެ. އިނގިރޭސި
ވިޔަފާރިވެރިއަކު ބުނެފައިވާ ގޮތުގައި ޖަޕާނުން އެއް މިލިއަން އެތި
35

ގަނެގެން ގެނައި ނަމަވެސް، އެއިން އެއްވެސް އެއްޗަކުން ކުޑަވެސް
މައްސަލައެއް ނުފެންނާނޭ ކަމުގެ ޔަޤީންކަން އޭނާ އަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
އޮވެ އެވެ. ވުމާއެކު ޖަޕާނުގެ އުފެއްދުން ތަކަށް މުޅި ދުނިޔެވެސް އިތުބާރު
ކުރަން ފެށީ އެވެ.
މިހާރު ޖަޕާނު ވަނީ ވިޔަފާރީގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިއަށް ގޮސްފަ
އެވެ. މިހާރު ޖަޕާނުން ވަނީ އެމެރިކާގެ ބާޒާރަށް ވެސް ބާރު ހިންގާފަ
އެވެ. އެކަމަކު އެ މީހުން ފެންވަރު ހިފެހެއްޓުމުގެ ނަޒަރިއްޔާ ލިބިގަތީ
އެމެރިކާގެ މާހިރެއްގެ ފަރާތުންނެވެ.
ދުނިޔޭގައި މަތިވެރި ކާމިޔާބީ އާ ހަމައަށް ވާސިލު ވެވެނީ
ފިލާވަޅު ލިބިގަންނަން ތައްޔާރަށް ތިބޭ މީހުންނަށެވެ. އެ ފިލާވަޅެއް ލިބެނީ
މިތުރެއްގެ ފަރާތުންތޯ، ނުވަތަ ހަތުރެއްގެ ފަރާތުންތޯ ނުބަލައި ކުރިއަށް
ދާ މީހުންނަށެވެ.
36

ނާކާމިޔާބީ އާއި ކާމިޔާބީ
އެމެރިކާގެ ތަރައްޤީގެ ސިއްރު ފޮރުވިފައި ވަނީ އާދައިގެ އެންމެ
ލަފުޒެއްގަ އެވެ. އެއީ "ރިސާރޗް" (ދިރާސާ) އެވެ. އެ ތާނގައި ކޮންމެ
އެއްޗެއްގެ މައްޗަށް އެތައް ދިރާސާއެއް ކުރެވެއެވެ. މިސާލަކަށް ކާމިޔާބީ
އާއި ނާކާމިޔާބީ އަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުމުގެ ގޮތުންނާއި ނާކާމިޔާބީ، ކާމިޔާބީ
އަށް ބަދަލު ކުރާނީ ކިހިނެއްތޯ ބެލުމުގެ ގޮތުން އެތައް ބަޔަކު އެތައް
ދިރާސާއެއް ވަނީ ކޮށްފައެވެ. މި ދެންނެވުނު މަވްޟޫޢުގެ މައްޗަށް
ލިޔެވިފައިވާ ދެތިން ފޮތެއްގެ ނަން ތިރީގައި މި ވަނީ އެވެ.
CaroleHyatt,WhenSmartPeopleFail 
Rabbi Harold Kushner, When Bad 
ThingsHappentoGoodPeople
Charles Garfield, Peak Performers: The 
NewHeroesofAmericanBusiness
HarveyMackey, Swim With the Sharks 
WithoutBeingEatenAlive
މި ފޮތް ފޮތުގައި މަވްޟޫޢާ ގުޅޭ ވަރަށް އަގު ހުރި މަޢުލޫމާތު
ތަކެއް ޖަމާ ކުރެވިފައި ވެއެވެ. މި ތާނގައި އަޅުގަނޑު ނަކަލު ކޮށްލާނީ
37

އޭގެ ތެރެއިން ދެ ކަމެކެވެ. އެއް ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަ ކޮށްފައި ވަނީ
އެއްވެސް މީހަކަށް މުޅި ދިރިއުޅުމުގައި އެއްވެސް ކަހަލަ ނާކާމިޔާބީ އަކާ
ކުރިމަތިލާން ނުޖެހޭ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ނުހުރެވޭނޭ ކަމުގައެވެ. އާދެ،
ފެއިލިއަރ ޕްރޫފް Failure-proof((މީހެއްގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް މީހަކަށް
ނުހުރެވޭނޭ ކަމަށެވެ. މި ދުނިޔޭގައި ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ނާކާމިޔާބީ އާ
ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭނެ އެވެ. އެހެންވީމާ އާދަމުގެ ދަރިޔާ އަށް ޖެހެނީ
ކޮންމެ ނާކާމިޔާބީ އަކީވެސް ފިލާވަޅެއް ކަމުގައި ބަލާށެވެ. ކާމިޔާބީ
ހޯދާފައިވާ ގިނަ މީހުންގެ ކާމިޔާބީގެ ސިއްރަކަށް ވެފައި އޮންނަނީ އެ
މީހުންނާ ކުރިމަތިވާ ނާކާމިޔާބީ އަކީ "އެންމެ ފަހުބަސް" ކަމުގައި
ނުބެލުމެވެ.
(Theylearntnottotakefailureasthelastword)
ދެވަނައަށް ފާހަގަ ކޮށްފައި ވަނީ ކާމީޔާބީ އެކޭ އެއް ފަދައިން
ނާކާމިޔާބީ އަކީވެސް މައްސަލައެއް ކަމުގައެވެ. މެދުކެނޑުމެއް ނެތް
ކާމިޔާބީ އަކީ އިންސާނާގެ ހިތުގައި ބޮޑާކަން arrogance((އަށަގަންނަ
ކަމެކެވެ. އެއީ ނާކާމިޔާބީ އާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭ އެއް ސަބަބެވެ.
ކާމިޔާބު ވިޔަފާރިވެރިއެއް ކަމަށްވާ ގްލެން އާރލީ Glen Early((
ވިދާޅުވެފައި ވެއެވެ. "ކާމިޔާބީ ގެ ސަބަބުން ބޮޑާ ވެގަތުމަކީ އަހަންނަށް
38

ތަޙައްމަލު ކުރެވޭ ވަރުގެ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެންވީމާ އަހަރެން އަބަދުވެސް
މަސައްކަތް ކުރަނީ ވިޔަފާރި ކުރިއަށް ގެންދާށެވެ."
I can'tafford to get arrogant aboutsuccess.
So I’m always trying to improve my business.
ކާމިޔާބީ އާއި ނާކާމިޔާބީ އަކީ ސިއްރުން ފުރިފައިވާ އެއްޗެއް
ނޫނެވެ. ދެ ކަމަކީވެސް އެނގެން ހުންނަ ކަންތައްތަކެއްގެ ސަބަބުން
މެދުވެރިވާ ޙާލަތެކެވެ. އެ ސަބަބުތައް އެނގިވަޑައިގަތީމާ ތިބާ އެއްވެސް
މީހަކާ މެދު ކުރާނޭ ޝަކުވާއެއް ނޯންނާނެއެވެ.
39

ހަމަ ބުއްދި ފިލާ ފޯރި
މިކީ ތޮމްޕްސަން Mickey Thompson((އުފަންވީ އެމެރިކާ
އަށެވެ. އޭނާ ވަނީ ކާރު ދުއްވުމުގެ ރޭހުގައި މުޅި ދުނިޔެއަށް މަޝްހޫރު
ވެފަ އެވެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް އޭނާ އަށް "ދުވެލީގެ ރަސްގެފާނު"
Speed King((ގެ ލަޤަބު ވެސް ވަނީ ލިބިފަ އެވެ. އެކަމަކު 1988
ވަނަ އަހަރުގެ މާޗް މަހު ބަޔަކު ވަނީ އޭނާގެ ގަޔަށް ބަޑި ޖަހައި
މަރައިލާފަ އެވެ. މަރުވީ އިރު އޭނާގެ އުމުރަކީ 59 އަހަރެވެ. މިކީ
ތޮމްޕްސަން އަކީ ވަރަށް ބިރު ކުޑަ މީހެކެވެ. 1987 ވަނަ އަހަރުގެ
ނޮވެމްބަރު މަހު އޭނާގެ ރަޙްމަތްތެރި ބައެއްގެ ގާތުގައި ބަޔަކު އޭނާ އަށް
ފޯނު ކޮށްފައި މަރައިލާނަމޭ ބުނެފައިވާ ކަމަށް އޭނާ ބުނެފައި ވެއެވެ.
އޭނާގެ ރަޙްމަތްތެރިއެއް ކަމަށްވާ އަރނީ އަލްވަރަޑޯ Ernie (
Alvarado(ބުނެފައިވާ ގޮތުގައި އޭނާ މަރާލަން އުޅެނީ ކާކުކަން އެނގޭ
ކަމަށް ތޮމްޕްސަން ވަނީ އޭނާ ގާތު ބުނެފަ އެވެ. ފުލުހުންނަށް އެންގިންތޯ
ރަޙްމަތްތެރިޔާ އޭނާ ކުރެން އެހި އެވެ. މިކީ ބުންޏެވެ. "އެއީ ކޮންމެހެން
"
ބޭނުން ކަމެއް ނޫނެވެ.
40

އެކަމަކު އެއީ މިކީ އަށް ކުރެވިފައި އޮތް ކުށް ހީ އެކެވެ. މާޗް
މަހުގެ ކުރީ ކޮޅުގެ ދުވަހެއްގައި އޭނާ، އޭނާގެ އަނބިމީހާ ޓްރަޑީ
Trudy((އާ އެކު ބްރެޑްބަރީ)ކެލިފޯނިއާ(ގައި ހުންނަ އޭނާގެ ގެއިން
އޮފީހަށް ދިޔަ އެވެ. އޭރު އޭނާގެ އަންހެނުންގެ އުމުރަކީ 41 އަހަރެވެ.
ދެ މީހުން ކާރުގައި ދަނިކޮށް ކުއްލިއަކަށް މޮޓަރު ސައިކަލެއްގައި އައި ދެ
މީހަކު ކާރާ ދިމާއަށް ބަޑި ޖަހަން ފެށީ އެވެ. ޓްރަޑީ އަށް
ކުރެވުނުހައިވެސް ކަމަކީ މާޔޫސީ އާއެކު، ބަޑި ނުޖަހާށޭ، ބަޑި ނުޖަހާށޭ
ގޮވުމެވެ. އެ ޙަމަލާގައި ދެތިން މިނިޓެއްހައި އިރުގެ ތެރޭގައި
ދެމަފިރިންވެސް މަރުވީ އެވެ. މިކީ 1960 ވަނަ އަހަރު އެމެރިކާގެ
ރޭހުން އެއް ވަނަ ހޯދީ ގަޑިއަކު 400 މޭލު ބާރު މިނުގައި ކާރު
ދުއްވައިގެންނެވެ. އޭނާ މި ރޭސް ދުއްވީ ހަތަރު އިންޖީނު ލާފައި ހުރި
ޚާއްޞަ ވައްތަރެއްގެ ކާރެއްގަ އެވެ. ހަފްތާ މަޖައްލާއެއް ކަމަށްވާ
"ޓައިމް" ގެ 28 މާޗް 1988 ގެ ޢަދަދުގައި މި ޙާދިޡާގެ މައްޗަށް އަލި
އަޅުވައިލަމުން ލިޔެފައި ވާ ގޮތުގައި މިކީ ތޮމްޕްސަންެ ދުވެލީގެ
ރަސްގެފާނަށް ވެފައި ވަނީ ނުރައްކަލާ ކުރިމަތިލާން ޖެހިލުން ނުވުމުގެ
ސަބަބުންނެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާގެ މަރުގެ ސަބަބަކަށް ވެގެން
ދިޔައީވެސް ހަމަ އެ، ޖެހިލުން ނުވުމެވެ.
The disregard for danger that marked
Thompson's driving career may have led to his
deathinhisownfrontyard. (12)
41

ހިތްވަރު ގަދަ ކަމާއި ބިރު ނުގަތުމަކީ ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމެކެވެ.
އެކަމަކު އިންސާނާ އަކީ ބަލިކަށި މަޚްލޫޤެކެވެ. އޭނާ އަކަށް ތާއަބަދަކު
ހިތްވަރު ގަދަ ކަމުގައެއް ނުހުރެވޭނެ އެވެ. އަދި ޙައްދެއް ނެތް މިންވަރަށް
ބިރުވެރިކަން ތަޙައްމަލެއްވެސް ނުކުރެވޭނެ އެވެ. ވުމާއެކު ބިރު
ނުގަތުމާއި، ހިތްވަރު ގަދަ ކަމާއެކު ރައްކާތެރި ވެގެން އުޅުމަކީވެސް
ނުހަނު ބޭނުންތެރި ކަމެކެވެ. ޙިކްމަތާއި، މަޞްލަޙަތަށް ބެލުމަކީ ވެސް
އޭނާއަށް އެނގެން ޖެހޭ ކަމެކެވެ. ޙިކުމަތްތެރިކަމެއް ނެތް
ފުންމައިގަތުމަކީ، ފިނޑިކަމާއެކު ފަހަތަށް ޖެހުން ފަދަ މޮޔަ ކަމެކެވެ.
42

ޙިކުމަތްތެރި ގޮތް
ކުރަންވީ ކޮން ކަމެއްތޯ ނުވަތަ ނުކޮށް ދޫކޮށްލާންވީ ކޮން ކަމެއްތޯ
ކަނޑައަޅައި ފައިސަލާ ކުރުމުގެ ދަނޑިވަޅަކީ ދިރިއުޅުމުގައި ކޮންމެ
މީހަކުވެސް އެތައް ފަހަރަކު ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭ ދަނޑިވަޅެކެވެ. މި ފަދަ
ދަނޑިވަޅު ތަކުގައި ފައިސަލާ ކުރެވެނީ ދެ ސުވާލެއްގެ މައްޗަށް ބިނާ
ކޮށްފައެވެ. އެއް ސުވާލަކީ ރަނގަޅު ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ކުރެވޭ ސުވާލެވެ.
ދެވަނަ ސުވާލަކީ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކީ ނުވަތަ ކަންތައްތައް ކުރެވެން އޮތް
ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ކުރެވޭ ސުވާލެވެ.
1. Whatisright.
2. Whatispossible.
ޒާތީ ކަންތައްތަކަށް ބަލާ އިރު ޙިކުމަތްތެރި ގޮތަކީ ރަނގަޅީ ކޮން
ގޮތެއްތޯ ބެލުމެވެ. އާދެ، ރަނގަޅު ގޮތް ޚިޔާރު ކުރުމެވެ. އެކަމަކު
އިޖްތިމާޢީ ކަންތައްތަކުގައި ބުއްދިވެރި ގޮތަކަށް ވާނީ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކީ
ނުވަތަ އެ ކަމެއް ކުރެވޭން އޮތް ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބެލުމެވެ. ކުރެވެން އޮތް
ކަމެއް ކުރުމެވެ.
43

މި ދެ ގޮތް ތަފާތު ކުރަން ޖެހޭ ސަބަބަކީ ޒާތީ ކަންތައްތަކުގައި
ހުރިހައި ކަމެއްގެ ގެއްލުމާއި ފައިދާ ޙިއްޞާ ކުރަން ޖެހެނީ ހަމައެކަނި
ތިމާއަށް ކަމުގައި ވުމެވެ. ހުރިހައި އިޚްތިޔާރެއްވެސް އޮންނާނީ ތިމާގެ
އަތްމަތީގައެވެ. އަމިއްލަ ކަމަކަށް ވުމާއެކު އެ ކަމެއް ބޭނުން ގޮތަކަށް
އަނބުރައިލުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް އޮންނަނީ ލިބިފައެވެ.
އަމިއްލަ ޒާތާ މެދު ބޭނުން ގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ ބާރު އޮވެއެވެ.
ވުމާއެކު ޒާތީ ހައިސިއްޔަތުން ބަލާ އިރު ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސަށްޓަކައި
ރަނގަޅު، މޮޅު ގޮތް ގޮތް ޚިޔާރު ކުރުމަކީ ކޮންމެ މީހަކަށްވެސް ލިބިފައިވާ
ޙައްޤެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އެ ޚިޔާރު ކުރާ ކަމެއް ޚިޔާރު ކުރަން ވާނީ
ދީނާއި އަޚްލާޤީ ހަމަތަކަށް ފެތޭ ނަމައެވެ.
އިޖްތިމާޢީ ކަންތައްތަކަށް ބަލާ އިރު ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސުގެ
އިތުރަށް އެހެން ބަޔަކު އެބަ ޝާމިލު ކުރެވެ އެވެ. މި ދެންނެވުނު
މީހުންނަކީ ތިބާގެ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުގައި ތިބުން ލާޒިމު ކުރާ ބައެއް
ނޫނެވެ. އެ މީހުންނަށް އިރުޝާދެއް ދިނުމަކީ ނުވަތަ ނަސޭހަތެއް ދިނުމަކީ
ކުރެވިދާނޭ ކަމެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ވަކި ގޮތަކަށް ކަމެއް ކުރާން އެ
މީހުންނަށް މަޖުބޫރު ކުރުމަކީ ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. މި ފަދަ
ޙާލަތެއްގައި އެންމެ ޙިކުމަތްތެރި ގޮތަކަށް ނުވަތަ އެންމެ ބުއްދިވެރި
ގޮތަކަށް ވާނީ އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް އެ ކަމެއް ކުރެވޭތޯ އުޅުމެވެ. އެ
44

ކަމަކަށް ފެންނާން އޮތް ދެ ގޮތުން ކުރެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއް ޚިޔާރު
ކުރުމެވެ. ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސުވެސް އެ ގޮތާ އެއްބަސް ކުރުވުމެވެ.
އަމިއްލަ ކަންތައްތަކުގައި ނުވަތަ ޒާތީ ކަންތައްތަކުގައި ރަނގަޅު
ގޮތް ޚިޔާރު ކުރުމުގެ ސަބަބުން ދިރިއުޅުމުގެ ދަތުރު ހުއްޓޭ ގޮތެއް
ނުވެއެވެ. ހަމަ އެ ދާ ގޮތަކަށް ދާނެއެވެ. އެކަމަކު އިޖްތިމާޢީ
ކަންތައްތަކުގައި އެ ފަދަ ގޮތަކަށް ޢަމަލު ކޮށްފި ނަމަ ތިބާގެ ދެކޮޅުވެރިން
ނުވަތަ ތިބާގެ ޚިޔާލު ތަކަށް ތާއީދު ނުކުރާ މީހުންގެ ސަބަބުން ދަތުރު
ހުއްޓުމަކަށް އަންނަ ގޮތް ވެއެވެ. ވުމާއެކު ދަތުރު ހުއްޓައިލައިފައި އެ
މީހުންނާ ދެކޮޅަށް އެކި ކަހަލަ ފިޔަވަޅު އެޅުމުގައި ހުރިހައި ވަގުތަކާއި
ހަކަތައެއް ބޭކާރު ވެގެން ހިނގައިދެއެވެ. ވުމާއެކު އެންމެ ފައިދާ ބޮޑު
ގޮތަކީ އަދި ހެޔޮ ނަތީޖާއެއް ނުކުންނާނޭ ގޮތަކީ ދެކޮޅުވެރިންގެ ޚިޔާލު
ތަކަށްވެސް ރިޢާޔަތް ކުރުމާއެކު އެ ކަމެއް ކުރެވޭން އޮތް ގޮތަކަށް
ކުރުމުގެ މަގު ޚިޔާރު ކުރުމެވެ. މިއަދު، މާދަމަޔާ ޙަވާލު ކުރުމަށް ފަހު
ތިބާގެ ދަތުރު ކުރިއަށް ގެންދިއުމެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ދިރިއުޅޭން އޮތް އެންމެ ޙިކުމަތްތެރި ގޮތަކީ
މިއީއެވެ.
45

ޙިކުމަތުގެ ވާހަކަ
މަޝްހޫރު އިންޑަސްޓްރިއަލިސްޓެއް ކަމަށްވާ ޖީ. ޑީ. ބިރްލާ އަކީ
(އިންޑިއާގެ) މިނިވަން ކަމުގެ ޙަރަކާތުގައި ވަރަށް ބުރަކޮށް މަސައްކަތް
ކުރެއްވި ބޭފުޅެކެވެ. އޭނާ ވަނީ އިންޑިއަން ނޭޝަނަލް ކޮންގްރެސް އަށް
ޖުމްލަ އެއް ކުރޯޑު ރުފިޔާ އަށް ވުރެ ގިނަ ޢަދަދަކަށް ފައިސާ ދެއްވައިފަ
އެވެ. އޭނާ ހިމެނިވަޑައިގެންފައި ވަނީ މަހާތުމާ ގާނދީގެ އެންމެ އަރިސް
ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގަ އެވެ. 1974 ވަނަ އަހަރުގެ ކުރީން ބިރްލާ ހައުސް
(ދިއްލީ) ހިމެނިފައި ވަނީ ކޮންގްރެސް ލީޑަރުންގެ މުސްތަޤިއްލު
މަރުކަޒެއްގެ ގޮތުގަ އެވެ.
ދުވަހަކީ 1947 ވަނަ އަހަރުގެ އޯގަސްޓް މަހުގެ 15 ވަނަ
ދުވަހެވެ. ދިހަ ގަޑި ބައި ގައި ރޭޑިއޯ އިން ވައިސްރޯއީގެ ތަޤްރީރެއް
އަންނާނެ އެވެ. އެ ތަޤްރީރުގައި އޭނާ އިންޑިއާގެ މިނިވަން ކަމާ މެދު
(އިނގިރޭސި ސަރުކާރުން) ނިންމި ގޮތެއް އިޢުލާނު ކުރައްވާނެ އެވެ.
ކޮންގްރެސް ގެ އިސް ހުރިހައި ބޭފުޅުން ބިރްލާ ހައުސް ގައި ތިއްބެވި
އެވެ. ހުރިހައި ބޭފުޅުން ވެސް ތިއްބެވީ ގަޑިއަށް ބައްލަވަ ބައްލަވަ އެވެ.
އެ ބޭފުޅުން ތިއްބެވީ ވައިސްރޯއީގެ ތަޤްރީރު އަޑު އައްސަވާ
46

ހިތްޕުޅުންނެވެ. ޖީ. ޑީ. ބިރްލާ ވެސް އެ ބޭފުޅުންގެ އަރިހުގައި އިންނެވި
އެވެ. ގަޑިން އަށެއް ޖަހާ އިރު އަވަހާރަފުޅު ލެއްޕެވުމަކީ ބިރްލާގެ
އާދަފުޅެކެވެ. އަށެއް ޖެހުމާއެކު ކުއްލިއަކަށް އޭނާ ތެދުވެ ވަޑައިގެން،
ވިދާޅު ވިއެވެ. "އަޅުގަނޑު ނިދާ ގަޑި ޖެހިއްޖެ އެވެ. ވައިސްރޯއީ ގެ
"
ތަޤްރީރު އަޅުގަނޑު އަޑު އަހާނީ މާދަމާ ހެނދުނު އެވެ.
ކާމިޔާބު ދިރިއުޅުމެއް ވޭތު ކުރެވޭނޭ ރަނގަޅު ގޮތަކީ މިއީ އެވެ.
ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ޖެހޭނީ މަޤްޞަދާއި، މައްސަލަ ޔާ ވަކި ކުރާށެވެ.
މައްސަލަ އަށް ރިޢާޔަތް ކުރަން ވާނީ އެ މައްސަލަ އޭނާގެ މަޤްޞަދާ ފުށު
ނާރާ ނަމަ އެވެ. މަޤްޞަދާއި މައްސަލަޔާ ފުށު އަރައިފި ނަމަ، މައްސަލަ
ޙާލަތާ ޙަވާލު ކުރުމަށް ފަހު، މަޤްޞަދާ ދިމާއަށް އެނބުރިގަންނާން
ވީއެވެ.
މައްސަލައެއް ކުރިމަތި ވީމާ ހާސް ވެގެން ތެޅިގަތުމަކީ ވަރަށް
ގިނަ މީހުން ކުރާ ކަމެކެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ސިކުނޑީގެ ހަމަ ޖެހުން
ގެއްލިގެން ދަނީ އެވެ. މުހިއްމު ކަންތައްތަކަށް ހޭދަ ކުރަން ޖެހޭ ވަގުތު
ހޭދަ ނުކުރެވި ދަނީ އެވެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް މަރު ވަނީ ހާސްކަން
މަތީގަ އެވެ. އެކަމަކު މިއީ ބުއްދިވެރި ގޮތެއް ނޫނެވެ. ތިމާގެ ހަކަތަ،
މައްސަލަ ޙައްލު ކުރުމަށްޓަކައި ހޭދަ ކުރާށެވެ. އެކަމަކު އެ ކަމަށް ވެސް
47

ވަކި ޙައްދެއް ކަނޑައަޅާފައި ބާއްވާށެވެ. އެ ޙައްދު ފަހަނައެޅުމާއެކު
މައްސަލަ ދޫ ކޮށްލާފައި، މަޤްޞަދާ ދިމާއަށް އެނބުރޭށެވެ.
މައްސަލަ ތައް ޙައްލު ކުރުމުގައި އެންމެ ބޮޑު ދައުރެއް އަދާ
ކުރަނީ ޙާލަތު ކަމީ ޙަޤީޤަތެކެވެ. މީހަކު ކިތަންމެ ވަރަކަށް ހާސް ވެގެން
އުޅުނަސް، އެންމެ ފަހުން މައްސަލަ ނިމިގެން ދަނީ ޙާލަތު ނިޔާ ކުރާ
ގޮތަކަށެވެ. ވުމާއެކު ބުއްދިވެރި ގޮތަކީ މައްސަލަތަކާ ހާސް ވެގެން އުޅޭން
ވަކި ޙައްދެއް ކަނޑައެޅުމަށް ފަހު، އެ ޙައްދު ފަހަނައަޅައި ދިޔައީމާ،
މައްސަލަ ޙާލަތާ ޙަވާލު ކުރުމެވެ.
ގަޑިން "އަށެއް" ޖެހުމާ ހަމައަށް މައްސަލަޔާ މެދު ވިސްނާށެވެ.
އަށެއް ޖެހީމާ މައްސަލަ ޙާލަތާ ޙަވާލު ކޮށްފައި ނިދަން ދާށެވެ. އޭގެ
ފަހުން (އެ މައްސަލައިގައި) ޙާލަތު ނިޔާ ކުރާ ގޮތަކަށް ރުހޭށެވެ.
48

ދިރިއުޅުމުގެ ދަތުރު
އިންސާނުން ބެހެނީ ދެ ބަޔަކަށެވެ. އެއް ބަޔަކީ މުޞީބާތުގެ
ދަރުސްގާހުގައި ތަރުބިއްޔަތު ލިބޭ މީހުންނެވެ. ދެވަނަ ބަޔަކީ ފަސޭހައިގެ
ދަރުސްގާހުގައި ތަރުބިއްޔަތު ލިބޭ މީހުންނެވެ. ބޭރު ފުށަށް ފެންނަ
ފެނުމުގައި ފަސޭހައިގެ ތެރޭގައި ތަރުބިއްޔަތު ލިބިގަތުމަކީ އެންމެ ރަނގަޅު
ގޮތެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އިންސާނީވަންތަ ކަމޭ ކިޔާ އެއްޗެއް ލިބޭ ޙަޤީޤީ
ތަނަކީ މުޞީބާތުގެ ދަރުސްގާހެވެ. އެ ސިފަ ފަސޭހައިގެ ތެރެއަކުން
ނުލިބޭނެ އެވެ. މީހަކު ބުނެފައި މިވާ ބަހަކީ ތެދު ބަހެކެވެ. "އިންސާނާ
އިންސާނަކަށް ހަދަނީ ހުޅުވިފައިވާ ތަނަވަސް މަގަކުންނެއް ނޫނެވެ. ގަދަ
އަޅައި މަސައްކަތް ކުރުމުންނެވެ. ފަސޭހަ އަކުންނެއް ނޫނެވެ.
"
އުނދަގުލުންނެވެ.
It is not ease but effort, not facility but difficulty
thatmakesmen.
ދިރިއުޅުމުގެ އޮއިވަރުގައި ވަރަށް ގިނަ މީހުން މުޞީބާތުގެ
ތެރެއަށް ވެއްޓެ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މިހައި ތަނަށް ފެނިފައިވާ ހެކި
49

ތަކަށް ބަލާ އިރު ނަތީޖާ ބެހެވެނީ ދެ ބަޔަކަށެވެ. އެއް ބަޔަކީ
މުޞީބާތްތަކުގެ ކުރިމަތީގައި ހިފަހައްޓާލަން ނުކެރި، މާޔޫސީ އާއި ހިތް
މަރު ވުމާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭ މީހުންނެވެ. ދެވަނަ ބަޔަކީ ހިތްވަރު ގަދަ
މީހުން ހިމެނޭ ބައެވެ. އެ މީހުން މުޞީބާތްތަކާ ކުރިމަތި ލަ އެވެ. އަދި
އެންމެ ފަހުން ތިމާ އަށްޓަކައި ރަނގަޅު ދިރިއުޅުމެއް ތަނަވަސް ކުރުމުގައި
ކާމިޔާބީ ހޯދަ އެވެ.
ދެވަނަ ބަޔަށް މި ދެންނެވި ފަދަ ކާމިޔާބީތައް ލިބެނީ ކޮންމެވެސް
ކަމަކުން މަޙްރޫމް ވެގެންނެވެ. މާއްދީ ތަޖުރިބާގެ ސަބަބުން އޭނާގެ
ފިކުރުތައްވެސް މާއްދިއްޔަތަށް އެނބުރިގެން ދަނީ އެވެ. އޭނާ އަށް ފެންނަ
ގޮތުގައި މާއްދީ ތަކެތިން މަޙްރޫމް ވުމުގެ ސަބަބުން މާޙަވްލުގައި އޭނާގެ
އަގު ވެއްޓިގެން ދަނީ އެވެ. މާޙަވްލުގައި އޭނާއަށް އިހަށް އޮތް މަޤާމު
ލިބޭނީ މާއްދީ ތަކެތި ހާސިލް ކުރެވުނީމަ އެވެ. މި ތަޖުރިބާގެ ސަބަބުން
އޭނާ މާއްދިޔަތަށް ބޯ ލަނބާ އިންސާނަކަށް ވެގެން ދަނީ އެވެ. އޭނާ ދެކޭ
ގޮތުގައި ގެއްލުމަކީ މާއްދީ ތަކެތީން މަޙްރޫމް ވުމުން ލިބޭ ގެއްލުމެވެ.
ފައިދާ އަކީ މާއްދީ ތަކެތީގެ ސަބަބުން ލިބޭ އެއްޗެކެވެ.
މުޞީބާތެއްގައި ޖެހުމުގެ ޙަޤީޤީ ފައިދާ އަކީ ފިލާވަޅާއި ނަސޭހަތް
ލިބިގަތުމެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މި ފައިދާ ލިބިގަނެވޭނީ މުޞީބާތެއްގެ
50

ތެރެއަށް ވެއްޓުނު ނަމަވެސް، ހަލާކު ނުވެ ސަލާމަތް ވާ މީހާ އަށެވެ.
ދިރިއުޅުމުގެ ހިތި ތަޖުރިބާ ތަކުގެ ތެރެއަށް ވަދެވުނު ނަމަވެސް، އެ
ކަންތައްތަކުގެ މަތީން ހަނދާން ނައްތާލައި ވިސްނުމުގެ ޤާބިލްކަން
ލިބިފައިވާ މީހަކަށެވެ. މުޞީބާތާއި ހިތި ތަޖުރިބާ ވާން ވާނީ ލިބޭ ތަޖުރިބާ
އަކަށެވެ. އެއީ ސިކުނޑި މަރައިލާ ކަން ކަމަށް ވެގެން ނުވާނެ އެވެ.
51

މަޤްޞަދު
ދިއްލީގެ މުސްލިމް ޒުވާނެކެވެ. އޭނާ އުފަންވީ ވަރަށް ފަޤީރު
ޢާއިލާއަކަށެވެ. އޭނާއަކަށް ޤަވާޢިދުން ތަޢުލީމެއްވެސް ލިބިގަނެވޭ ގޮތެއް
ނުވިއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާއަކީ ޤާބިލިއްޔަތު ހުރި ޞިއްޙަތު
ރަނގަޅު ޒުވާނެކެވެ. އޭނާ ބޮޑު ވެގެން އައި އިރު އޭނާއަށް އިޙްސާސް
ކުރެވުނު ގޮތުގައި އޭނާޔާ އެކަށީގެންވާ ޤަދަރުވެރި އެއްވެސް ކަމެއް އޭނާ
ދިރިއުޅޭ މާޙަވްލަކުން ފެންނާކަށް ނެތެވެ. އެންމެ ފަހުން އޭނާ ނުކުތީ
ގަދަ ބާރުން ކަންތައްތައް ކޮށް އުޅޭ ނުލަފާ މީހުންގެ ތެރެއަށެވެ.
އަރައިރުން ވުމާއި ފަސާދަ އުފެއްދުމާއި ލޫޓުމާރު ކުރުމަކީ އޭނާގެ
މަސައްކަތް ކަމުގައި ވެގެން ހިނގައްޖެއެވެ. މީހުން އޭނާ އަށް "ދާދާ" އޭ
ކިޔަން ފަށައިފިއެވެ.
ހައެއްކަ އަހަރު ފަހުން ކޮންމެވެސް މީހެއްގެ ހިތުގައި އޭނާގެ
މައްޗަށް ހަމްދަރްދީ އުފެދިއްޖެއެވެ. އޭނާ މި ދާދާއަށް ދަރަންޏަށް
ފައިސާކޮޅެއް ދީގެން އޭނާ ލައްވައި ވިޔަފާރިއެއް ފައްޓުވައިފިއެވެ. އޭނާ
ފިހާރައިގައި ހުރެގެން ވިޔަފާރި ކޮށް ފައިދާއާއި ގެއްލުމާ މެދު ވިސްނާން
ފެށުމާއެކު އޭނާގެ މުޅި ސަމާލުކަން ފިހާރައަށް ހުއްޓިއްޖެއެވެ. އޭނާ
52

ކުރަމުން އައި ފަސާދައާއި ތަޅައިފޮޅުމުގެ މަސައްކަތް ހުއްޓައިލައިފައި
ހުރިހައި ވަގުތެއް ވިޔަފާރިއަށް ހުސް ކޮށްފިއެވެ.
މި ޒަމާނުގެ މުސްލިމުންގެ ކަންތައްތައްވެސް ހުރީ މި ދެންނެވުނު
ކަހަލަ ގޮތަކަށެވެ. އެ މީހުންނަށް މިއަދު ވަނީ މަޤްޞަދު އޮޅިފައެވެ.
ނުވަތަ ގެއްލިފައެވެ. އެ މީހުން ދުނިޔޭގައި އުޅެނީ އެއްވެސް މަޤްޞަދެއް
ނެތިއެވެ. ދެކޮޅު ހެދުމާއި އަރައިރުން ވާނޭ ކަންތައްތަކެއް ފިޔަވައި އެހެން
ކަމެއް މުސްލިމުންގެ މެދުގައި ނެތިފައި މިވަނީ އެހެން ވެގެންނެވެ. އެ
މީހުން ވަނީ ޝަކުވާ އާއި އިޙްތިޖާޖްގެ ބަޔަކަށް ވެފައެވެ. ކުދި ކުދި
ކަންތައްތަކާ ހުރެ ތަޅާފޮޅައި ގަޔަށް އަތްލާން އެ މީހުން ތިބެނީ
ތައްޔާރަށެވެ. އެ މީހުންގެ ކޮންމެ މަޖިލީހަކީ ޝިކާޔަތުގެ މަޖިލީހެކެވެ.
ކޮންމެ ޖަލްސާއަކީ އިޙްތިޖާޖްގެ ޖަލްސާއެކެވެ.
މި ޙާލަތު ރަނގަޅު ކުރެވެން އޮތް ހަމަ އެކަނި ގޮތަކީ
މުސްލިމުންނަކީ މަޤްޞަދެއް އޮވެގެން ދިރިއުޅޭ ބަޔަކަށް ވުމެވެ. މި
މަޤްޞަދު ވާން ޖެހޭނީ އެންމެ މަޤްޞަދަކަށެވެ. އެއީ ދަޢުވަތެވެ. ދީނަށް
ގޮވައިލުމެވެ. މުސްލިމުންގެ ހިތުގައި ދީނަށް ގޮވައިލުމުގެ މަޤްޞަދު
އަށަގަތުމާއެކު އެހެން ހުރިހައި ބަލި ފަޔެއް ނެތިގެން ހިނގައިދާނެއެވެ.
53

އޭނާ އަށް ޖެހެނީ ކުރާނޭ މަތިވެރި އަދި އެ ކަމެއްގެ މަތީގައި
ސާބިތު ވެގެން ހުރެވޭ ފަދަ ކަމެއް ކުރާށެވެ. މިހެން ހެދުމާއެކު އެއްވެސް
މަޤްޞަދެއް ނެތް ދިރިއުޅުމެއް ނުހަނު ރަނގަޅު މަޤްޞަދެއްގެ މައްޗަށް
ފެތިގެން ހިނގައިދާނެއެވެ. އެޔާ އެކު އޭނަގެ ކިބައިގައި ރިވެތި އަޚްލާޤެއް
އަށަގެންފާނެއެވެ. ކެތް ކުރުމުގެ މަތިވެރި ސިފަވެސް ލިބިދާނެއެވެ. އެހެން
މީހުންނަށް ނަފްރަތު ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ލޯބި ކުރަން ފަށައިފާނެއެވެ.
ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އަނދިރީގެ ތެރެއިން އަލިކަމުގެ ދޯދި ފެންނަ ފަދަ
ލޮލެއް އޭނާއަށް ލިބިދާނެއެވެ. އެއްޗެއް އަތުން ބީވެގެން ދިއުމާއެކުވެސް
ލިބިގަތުމުގެ ސިއްރު ދަންނަ މީހަކަށް އޭނާ ވެދާނެއެވެ.
މަޤްޞަދަކީ ހުރިހައި އިޞްލާޙެއްގެ މުލެވެ. އެއްވެސް މަޤްޞަދެއް
ނެތް މީހެއްގެ ސިކުނޑިއަކީ ޝައިޠާނާގެ ކާރުޚާނާ އެކެވެ. އިންސާނާއަކީ
މަޤްޞަދެއް އޮވެގެން ދިރިއުޅޭ މީހަކަށް ހައްދަވާށެވެ. އެޔާއެކު އޭނާގެ
ހުރިހައި ކަމެއް އަމިއްލައަށް ހެޔޮ މަގަށް އެޅިދާނެއެވެ.
54

ހަރު މީހުން
އޭން ލޭންޑަރސް Ann Landers((ބޮޑުވެ ތަސައްރަފު ފުދުމާ
ބެހޭ ގޮތުން މަޒްމޫނެއް ލިޔުނެވެ. އެ މަޒްމޫނުގެ ބައެއްގައި ވެއެވެ.
"ހަރު މީހަކަށް ވުމަކީ ރުޅީގެ މައްޗަށް ގަދަވެގަތުމެވެ. އަދި ތަޅައިފޮޅުމާއި
ގެއްލުން ދިނުމުން ދުރުހެލިވެގެން ތިބެ ޚިޔާލު ތަފާތުވުމުގެ ސަބަބުން
އުފެދޭ މައްސަލަތައް ޙައްލު ކުރުމެވެ. ހަރުމީހަކަށް ވުމަކީ ކެތްތެރިވުމަށް
ކިޔާ ނަމެކެވެ. ދާއިމީ ފައިދާއަކަށްޓަކައި ވަގުތީ އުފާ ދޫކޮށްލާން ރުހިގެން
ހުރުމެވެ. ޙަޤީޤަތުގައި ހަރުމީހަކަށް ވުމަކީ ފިޔަވަޅުމަތީގައި ސާބިތުވެ
ހުރުމެވެ. ހުރަސްތައް ހުރުމާއެކުވެސް ތިމާގެ މަސައްކަތް ކާމިޔާބު
ކުރުމަށްޓަކައި ގަދައަޅައި މަސައްކަތް ކުރުމެވެ. ހަރުމީހަކަށް ވުމަކީ
އަމިއްލަ އެދުމެއް ނެތުމެވެ. އެހެން މީހަކަށް ބޭނުމެއް ޖެހޭ ވަގުތު އެ
މީހަކަށް އެހީތެރިވެ ދިނުމެވެ. ހަރު މީހަކަށް ވުމަކީ ދެރަ ނުވެ ނުވަތަ
ރުޅި ނައިސް ހިތްހަމަ ނުޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި ނާކާމިޔާބީއާ ކުރިމަތި ލުމުގެ
ހިތްވަރު ހުރުމެވެ. ހަރު މީހަކަށް ވުމަކީ ދެރަވެގަތުމެވެ. ހަރު މީހަކީ
"އަހަރެންނަށް ހުރެވުނީ ނުބައި މަގުގަ" އޭ ބުނުމުގެ ޤާބިލުކަން ލިބިފައިވާ
މީހާއެވެ. އަދި އޭނާ ހުރީ ރަނގަޅު ގޮތުގައިކަން ސާބިތުވީމާ "ކޮބާ،
"
އަހަރެން ބުނީމެއް ނޫން ހޭ ނުބުނާ މީހާއެވެ. ހަރުމީހަކަށް ވުމުގެ
55

މާނައަކީ އިތުބާރު ކުރެވޭ ވަރުގެ މީހަކަށް ވުމެވެ. އަމާނަތްތެރިއަކަށް
ވުމެވެ. ކޮންމެ ފަދަ ޙާލަތެއްގައިވެސް ވަޢުދު ފުއްދުމެވެ. ހަރުމީހަކަށް
ވުމަކީ އަހަރެމެންނަށް ބަދަލު ނުކުރެވޭނޭ ކަންތައްތަކާ އެކު އަމާންކަމާއި
ހިތްހަމަ ޖެހުމާއެކު ދިރިއުޅުމުގެ ޤާބިލުކަން ލިބުމެވެ."
Maturityistheabilitytocontrolanger, andsettle
differences without violence or destruction.
Maturity is patience, the willingness to give up
immediate pleasure in favour of the long-term
gain .Maturity is perseverance, sweating out a
project despite setbacks. Maturity is
unselfishness, responding to the needs of
others. Maturity is the capacity to face
unpleasantness and disappointment without
becoming bitter. Maturity is humility. A mature
person is able to say, "I was wrong." And when
he is proved right, he does not have to say, "I
told you so." Maturity means dependability,
integrity, keeping one's word. Maturity is the
ability to live in peace with things we cannot
. change
ހަރުމީހަކީ ފިރިހެންވަންތަ ސިފަތައް ލިބިފައިވާ މީހާއެވެ.
ޙަޤީޤަތަށް އިޢުތިރާފްވާ މީހާއެވެ. ރައްދު ޢަމަލުން ރެކިގަނެގެން ހުރެ
މުޢާމަލާތް ހިންގާ މީހާއެވެ. އަމިއްލަ ޖަޒްބާތުގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގާ
56

މީހާއެވެ. ހިތާމަ އާއި ހިތްހަމަ ނުޖެހުން ތަޙައްމަލު ކުރުމާއި އެފަދަ
ކަންކަމާ ކުރިމަތި ލުމުގެ ހިތްވަރު ލިބިފައިވާ މީހާއެވެ. އެކަތަ ފަދަ
ވަރުގަދަ އިތުބާރެއް އަމިއްލަ ނަފްސަށް ކުރާ މީހާއެވެ. އަދި އެހެން
މީހުން އެ މީހަކަށް އެ ފަދަ ވަރުގަދަ އިތުބާރެއް ކުރާ މީހާއެވެ.
މި ދެންނެވުނު "ހަރުވުމަކީ" އިންސާނިއްޔަތުގެ ސިފަ ފުރިހަމަ
ވުމެވެ. މި ސިފަތައް ލިބިފައިވާ މީހަކީ ފުރިހަމަ މީހެކެވެ.
އިންސާނިއްޔަތުގެ އެންމެ މަތީ ދަރަޖައަށް ދެވޭނީ އެ ފަދަ މީހަކަށެވެ.
ދިރިއުޅުމުގައި ޙަޤީޤީ ކާމިޔާބީ ހާސިލު ކުރާ ބަޔަކީ އެއީއެވެ. ޤައުމެއް
ކާމިޔާބީ އާ ދިމާއަށް ގެންދާ ބަޔަކީވެސް މި ފަދަ މީހުންނެވެ.
57

އަމިއްލަ ކުށް
މީހެއްގެ ޙާލު އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި ވެ އެވެ. އެއީ ވަރަށް
ޞިއްޙަތު ރަނގަޅު މީހެކެވެ. اله ތަޢާލާ ވަނީ އޭނާ އަށް ރަނގަޅު
ސިކުނޑިއެއް ދެއްވައިފަ އެވެ. އެކަމަކު އޭނާ އަކަށް ދިރިއުޅުމުގައި
ކާމިޔާބީއެއް ހޯދޭ ގޮތެއް ނުވިއެވެ. ކުރާ ކޮންމެ ކަމެއް ނިމިގެން ދަނީ
ނާކާމިޔާބީ އަކަށެވެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް އޭނާގެ ސިކުނޑި ހަމައިން
ނައްޓާލައިފި އެވެ. އެ ޙާލުގައި މަގުމަތީގައި އެ ގޮތް މި ގޮތަށް
އެނބުރެމުން ދަނިކޮށް ވަރަށް ބާރަށް ދުއްވައިފައި އައި ޖީޕެއްގައި
ޖެހިފައި މަރުވީ އެވެ.
އޭނާގެ ނާކާމިޔާބީގެ ސާދާ ސަބަބަކީ ތިމާއަށް ލިބިފައިވާ
ޤާބިލިއްޔަތުގެ ބޭނުން ހަމަ ގޮތުގައި ނުކުރުމެވެ. ތިމާގެ ނާކާމިޔާބީގެ
ޒިންމާ އެހެން މީހުންގެ ބޮލުގައި އެޅުވުމަކީ އޭނާގެ އާދަ އެކެވެ.
ޙަޤީޤަތުގައި އޭނާގެ ނާކާމިޔާބީގެ ޒިންމާ އުފުލާން ޖެހޭ މީހަކު ޚުދު އޭނާ
ނޫނީ ނެތެވެ. އޭނާގެ ވެއްޓުމުގެ ޒިންމާދާރާކީ ޚުދު އޭނާގެ އަމިއްލަ
ނަފްސެވެ.
58

އޭނާ ކިޔަވަން އިސްކޫލަކަށް ދިޔަ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް
މެޓްރިކް ފާހާ ހަމައަށް ކިޔެވުމާއެކު އޭނާގެ ހިތުގައި ސިޔާސީ
ކަންތައްތަކުގެ ޝައުޤުވެރިކަން އުފެދިގެން ހިނގައްޖެ އެވެ. ވުމާއެކު ދިހަ
ވަނަ ކުލާހުގެ އިމްތިޙާނުން ފޭލު ވީއެވެ. އޭގެ ފަހުން އޭނާ ތަޢުލީމުގެ
ދާއިރާގައި ޙަރަކާތްތެރިއެއް ނުވެ އެވެ. އޭނާ ފިހާރައެއް ހުޅުވައިފި އެވެ.
އެކަމަކު ފިހާރަ ހުޅުވާކަށް ވަކި ވަގުތެއް ކަނޑައެޅިފައެއް ނޯވެ އެވެ.
އޭނާގެ ހިތަށް އެރީމާ އެ ވީ ހުޅުވާށެވެ. ހިތަށް އެރީމާ ލައްޕަނީ އެވެ.
ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ވިޔަފާރި ބަނގުރޫޓު ވީ އެވެ. ދެން އޭނާ ހޯދީ ވަޒީފާ
އެކެވެ. އެ ވަޒީފާ އަކީ އޭނާ ޤަބޫލު ކުރާ ގޮތުގައި އޭނާޔާ އެކަށީގެންވާ
ވަރަށް ވުރެ ދެރަ ވަޒީފާ އެކެވެ. ވުމާއެކު އޭނާ އުޅެމުން ދިޔައީ
ހާސްކަމާއި ކަން ބޮޑު ވުމުގެ ތެރޭގަ އެވެ. އޭނާގެ ވެރިމީހާޔާ އަރައިރުން
ވަނީ މާ ގިނައިންނެވެ. އެންމެ ފަހުން ވެރި މީހާ އަށް ނުހިފެހެއްޓޭ
ހިސާބަށް ކަންތައްތައް ދިއުމުގެ ސަބަބުން އޭނާ ވަޒީފާއިން ވަކި ކޮށްލީ
އެވެ.
މިހެން ގޮސް މި ކަހަލަ އެތައް ކަމަކާ އޭނާ ކުރިމަތި ލިއެވެ.
އެއިން ކޮންމެ ކަމެއްވެސް ނިމެނީ ހަމަ އެއް ގޮތަކަށެވެ. އާދެ، އެދެވޭ
ނަތީޖާ އަކާ ހަމައަށް ނުގޮހެވެ. އޭނާގެ ކަމަކީ ތާއަބަދު އެހެން މީހުންގެ
ޝަކުވާ ކުރުމެވެ. މިވެނި މީހަކީ ވަކި އަތަކަށް ޖެހިގެން ހުރެ
59

ކަންތައްތައް ކުރާ މީހެކެވެ. އެވެނި މީހަކު އަހަންނާ މެދު މި ފަދަ
ގޮތަކަށް ކަންތައްތައް ކުރީ އޭނާގެ ހިތުގައި އޮންނަ ޒާތީ ރުޅިވެރިކަމެއްގެ
ސަބަބުންނެވެ. މިވެނި މީހަކީ އަހަރެން ކުރިއަށް ދިޔަ ނުދޭން އުޅޭ
މީހެކެވެ. މި ފަދަ ގޮތަކަށް އޭނާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭ ކޮންމެ
ނާކާމިޔާބީއެއްގެ ޒިންމާ އޭނާ އަޅުވަނީ އެހެން މީހެއްގެ ބޮލުގަ އެވެ. މުޅި
ދިރިއުޅުން އޭނާ ވޭތު ކުރީ އެހެން މީހުންނަކީ ކަމުނުދާ ބައެއްކަން
ސާބިތު ކޮށްދޭން ކުރަމުން ދިޔަ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގަ އެވެ. އެކަމަކު
އާޚިރު ނަތީޖާ އަކަށް ވީ ޚުދު އޭނާ އަކީ ކަމުނުދާ މީހެއް ކަމަށް ސާބިތު
ވުމެވެ.
ތިމާގެ ބަރުބާދީގެ ޒިންމާ އެހެން މީހުންގެ ބޮލުގައި އެޅުވުމަކީ
ބޭރު ފުށަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި ވަރަށް ހިތް ހަމަ ޖެހޭ ކަމެކެވެ. އެކަމަކު
އެކަމަށްޓަކައި އޭނާ އަދާ ކުރާން ޖެހޭ އަގު އޮންނަނީ ވަރަށް ބޮޑު ވެފަ
އެވެ. އެއީ އޭނާގެ ބަރުބާދީ އަކީ އަރައިނުގަނެވޭ ފަދަ ދާއިމީ ގެއްލުމަކަށް
ވުމެވެ. އަދި އެ ބަރުބާދީގެ ސަބަބުތައްވެސް ނެތިގެން ނުގޮސް ދެމިހުންނަ
ގޮތް ވުމެވެ.
60

އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު
މޮޅަށް ކިޔަވައިގެން ހުރިކަން އެނގޭނޭ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ
ޔުނިވަރސިޓީއެއްގެ ޕްރޮފެސަރަކާ ސުވާލު ކުރެވުނެވެ. ޕްރޮފެސަރު ޖަވާބު
ދިނެވެ. "(މޮޅަށް ކިޔަވައިގެން ހުންނަ) މީހަކީ ނެތް އެއްޗަކުން އެއްޗެއް
އުފައްދާ މީހާއެވެ.("
The person who can create something out of
nothing.
މިއީ ތެދު ވާހަކައެކެވެ. މީހަކަށް ތަޢުލީމު ލިބިފައިވާ ކަމުގެ
ނުވަތަ އެ މީހެއްގެ ކިބައިގައި ތަޢުލީމީ ޝުޢޫރެއް ހުރި ކަމުގެ އެންމެ
ބޮޑު ހެއްކަކީ ކޮންމެވެސް އައު އެއްޗެއް ހޯދުން ކަމާ މެދަކު ޝައްކެއް
ނެތެވެ. އެ ފަދަ މީހުން ފެންނަ ފެނުމުގައި "ނެތް" އެއްޗެއް "ހުރި"
އެއްޗަކަށް ހަދައެވެ. "ނުވާ" ކަމެއް "ވާ" ކަމަކަށް ހަދައެވެ.
މި ޚާޞިއްޔަތަކީ ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނުގެ ހުރިހައި ކަމަކާވެސް
ގުޅިފައިވާ ކަމެކެވެ. އެއީ ޢިލްމުގެ މައިދާން ކަމަށް ވިޔަސް ނުވަތަ
61

ވިޔަފާރީގެ މައިދާން ކަމަކަށް ވިޔަސް އެންމެ ރަނގަޅެވެ. އިޖްތިމާޢީ
ކަމަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ ޤައުމީ މައްސަލައަކަށް ވިޔަސް އެންމެ
ރަނގަޅެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ކޮންމެ މައިދާނަކަށް ބެލި ކަމުގައި ވިޔަސް
ބޮޑެތި ކުރި އެރުން ހޯދާފައި ވަނީ އިންސާނީ ކުޅަދާނަކަމުގެ ބޭނުން
ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފާ މީހާ އެވެ.
ދުނިޔޭގައި އިންސާނާ ކުރަން ޖެހޭ ކަމަކީ މަދު މަޢުލޫމާތުކޮޅެއްގެ
ބޭނުން ކޮށްގެން މަތީ ދަރަޖައެއްގެ ޢިލްމީ ފެންވަރަކަށް ދިއުމެވެ.
އޭނާއަށް ޖެހެނީ ރަނގަޅު ނޫން ޙާލަތެއްގެ ރަނގަޅު ބައި ވަކިކޮށް
ދެނެގަންނާށެވެ. އޭނާއަށް ޖެހެނީ ދުޝްމަނެއްގެ ކިބައިން ތިމާގެ
ރަޙްމަތްތެރިޔާ ހޯދައިގަންނާށެވެ. އޭނާއަށް ޖެހެނީ ނާކާމިޔާބީގެ ޠޫފާނުގެ
ތެރޭގައި ކާމިޔާބީގެ ދަތުރު ފުރިހަމަ ކުރާށެވެ. އޭނާއަށް ޖެހެނީ
ދިރިއުޅުމުގެ ވީރާނާކަމުގެ ތެރޭގައި ތިމާއަށްޓަކައި ނުހަނު އާލީޝާން
ގަނޑުވަރެއް ބިނާ ކުރެވިދާނޭކަމުގެ ހެކި ދައްކާށެވެ.
ޙަޤީޤީ މާނައިގައި އިންސާނުންނޭ ބުނުން ޙައްޤު ވެގެންވާ ބަޔަކީ
ތިމާގެ ކިބައިގައި ހުންނަ އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ޤާބިލިއްޔަތުގެ ހެކި ދައްކާ
މީހުންނެވެ. މި އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ހެކި ނުދެއްކޭ މީހުންނަކީ ފެންނަ
62

ފެނުމުގައި އިންސާނީ ސިފަތަކެއް ލިބިފައިވާ ބަޔަކަށް ވީ ނަމަވެސް އެ
ފަދަ މީހުންނަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ފުރިހަމަ އިންސާނުންނެއް ނޫނެވެ.
ކޮންމެ އިންސާނަކަށްވެސް ނުވަތަ ކޮންމެ ޤައުމަކަށްވެސް
ލިބިފައިވާ ޙަޤީޤީ މުދަލަކީ މި ދެންނެވުނު އުފެއްދުންތެރި ކަމެވެ. މި
ދުނިޔޭގައި ބަޔަކު މަތީ މަޤާމަކާ ހަމައަށް ގެންގޮސް ދެނީ މި
ޤާބިލިއްޔަތެވެ. އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ޤާބިލިއްޔަތުން މަޙްރޫމް ވެފައިވާ
ބަޔަކަށް އެހެން އެއްޗެއްގެ ބޭނުން ކޮށްގެން މަތީ މަޤާމަކާ ހަމައަކަށް
ނުދެވޭނެއެވެ. އެ ފަދަ ބަޔަކު ކިތަންމެ އަޑުގަދައެއް ކޮށްފައި އުޅުނަސް
ތިމާގެ ޙަޤީޤީ މަޤާމާ ހަމައަށް އޮންނާނީ ނުދެވިފައެވެ. އެ ފަދަ މީހުންގެ
ފަރިޔާދުގެ އަޑުން އުޑާއި ބިން ގުގުމަމުން ދިޔަ ނަމަވެސް ކުރާނޭ
ފައިދާއެއް ނޯންނާނެއެވެ. ލައުޑް އިސްޕީކަރުގެ ބޭނުން ކޮށްގެން އެ
މީހުންނަށް އަޑުގަދަ ކުރެވިދާނެއެވެ. އެކަމަކު އެ މީހުންނަކަށް ކާމިޔާބީގެ
ވަރުގަދަ ކިއްލާއެއް ބިނައެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.
63

އަގުގެ މައްސަލަ
މައުލާނާ ފަރީދުލްވަޙީދީ އަކީ ޖިއްދާގައި އުޅުއްވާ ބޭފުޅެކެވެ. 1
ނޮވެމްބަރު 1991 ގައި އަޅުގަނޑު އޭނާޔާ ބައްދަލު ކުރީމާ ވަރަށް މާނަ
ފުން ވާހަކައެއް އޭނާ ވިދާޅުވެ ދެއްވިއެވެ. އޭނާ ވިދާޅުވިއެވެ. "ހިމާލިޔާ
ފަރުބަދަ ފަތަޙަ ކުރަން އެދޭ މީހަކު)އެ ބަހީ އެ ފަރުބަދައިގެ އެންމެ
ކުރިއަށް އަރަން ގަސްތު ކުރާ މީހަކު(އޭނާގެ)ހަލާކުވާ(ފައިވާނުގެ
އަގަކަށް ނުބަލާނެއެވެ."
One who wants to conquerthe Mount Everest,
nevercountsthecostofhisshoes.
މާނައަކީ ތިބާގެ ކުރިމަތީގައި ކުޑަ ކުޑަ މަޤްޞަދެއް އޮވެއްޖެ
ނަމަ ވަރަށް ކުޑަ ކުޑަ މަސައްކަތަކުން އެ ކަމެއް ހާސިލު ކުރެވިދާނެއެވެ.
އެކަމަކު ބޮޑު މަޤްޞަދެއް އޮވެއްޖެ ނަމަ އެ މަޤްޞަދު ހާސިލު ކުރަން
ދޭން ޖެހޭ އަގުވެސް ބޮޑު ވާނެކަން ދަންނާން ވާނެއެވެ. ބޮޑު މަޤްޞަދެއް
ފުރިހަމަ ކުރަން ގަސްތު ކުރާ މީހަކަށް ޖެހޭނީ މި ދެންނެވުނު ބޮޑު އަގު
ދޭން ރުހިގެން، ތައްޔާރަށް ހުންނާށެވެ.
64

ބޮޑެތި ކާމިޔާބީއަކީ ވަކި ބައެއްގެ ތަރިކައެއް ނޫނެވެ. ކޮންމެ
މީހަކަށް ވެސް ބޮޑު ކާމިޔާބީއެއް ހޯދިދާނެ އެވެ. ކަން މިހެން އޮތް
ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެންނަ ފެނުމުގައި ބޮޑެތި ކާމިޔާބީ
ހޯދެނީ ވަރަށް މަދު މީހަކަށެވެ. ސަބަބަކީ ގިނަ މީހުން ބޮޑެތި ކާމިޔާބީ
އަށް ދައްކަން ޖެހޭ އަގު ނުދެއްކުމެވެ. ބާޒާރުގައި ދެރަ އެއްޗްިއސަށް
ދޭން ޖެހޭ އަގު ކުޑަ ވާނެއެވެ. މޮޅު އެއްޗްިއސަށް ދޭން ޖެހޭ އަގު ބޮޑު
ވާނެއެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ އުސޫލަކީވެސް މިއީ އެވެ. އެއް ލަފްޒުން
ދިރިއުޅުމުގެ ޤާނޫނު ބަޔާން ކުރާ ނަމަ ދަންނަވަން ޖެހޭނީ މިހެންނެވެ.
ދިން އެއްޗެއްގެ މިންވަރުން ލިބިގަންނާށެވެ. އެއަށް ވުރެ ގިނައިން ލިބޭނޭ
ގޮތެއް ނޯންނާނެއެވެ. އަދި އެއަށްވުރެ މަދަކުންވެސް ނުލިބޭނެއެވެ.
އަގުގެ މާނައަކީ ހަނގުރާމަ އާއި ލޭ އޮހޮރުވުމެއް ނޫނެވެ. އެއީ
މުދަލާ ގުޅިފައި އޮތް ކަމެއްވެސް ނޫނެވެ. އަގުގެ ކަންތައްތައް އެންމެ
ބޮޑަށް ގުޅިފައި އޮންނަނީ ނަފްސިއްޔާތާ އެވެ. މި ދުނިޔޭގައި އެންމެ ބޮޑު
އަގަކީ ނަފްސިއްޔާތުގެ އިމުގެ ތެރޭގައި ދެވޭ އަގެވެ. ނަފްސިއްޔާތުގެ އަގޭ
ބުނެވޭ ބަހުގެ މާނައަކީ ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް ކެތް ކުރުމެވެ.
ރުޅި އަންނަ ފަދަ ޙާލަތެއް ކުރިމަތިވީ ނަމަވެސް ރުޅި ނައިސް ކެތް
ކޮށްގެން ހުރުމެވެ. އެހެން މީހުންގެ ފަރާތުން ނުބައި ކަންތައްތައް ފެނުނު
ކަމުގައި ވިޔަސް ތިމާގެ ސުލޫކު ނުބައި މަގަށް އެނބުރުނަ ނުދިނުމެވެ.
65

މާޔޫސީގެ ޙާލަތުގައިވެސް ހިތްވަރު ދެރަ ނުކުރުމެވެ. ގެއްލުންތަކާ
ކުރިމަތި ވީ ނަމަވެސް ތިމާގެ އުއްމީދުގެ މަތީގައި ގާއިމުވެ ހުރުމެވެ.
އަނދިރިކަމުގެ ތެރެއިންވެސް އަލިކަމުގެ ދޯދި ދެކޭން އާދަ ކުރުމެވެ.
އެންމެ ބޮޑު ޤުރްބާނީ އަކީ އާދަމުގެ ދަރިޔާގެ ހިތުގައި ރުޅި އާއި
ބަދަލު ހިފުމުގެ ޝުޢޫރު ހިލިގަތުމާއެކު އެ ޝުޢޫރު ތިމާގެ ހިތުގައި
އަބަދަށްޓަކައި ވަޅު ލުމެވެ. މީހެއްގެ ފަރާތުން ދެރައެއް ލިބުނު ކަމުގައި
ވިޔަސް އެ މީހަކާ މެދު ނުބައި ހިތެއް ނުގެންގުޅުމެވެ. އޭނާއަށް ގެއްލުން
ދެނިވި ޙާލަތެއް ކުރިމަތި ވީމާވެސް ތިމާގެ އަމިއްލަ ނަފްސިއްޔާތުގެ
މަތީގައި ސާބިތުވެ ހުރުމެވެ. ޙާލާތުގެ ތެރެއަށް ވަދެގެން އުޅުމުގެ
ބަދަލުގައި "ޙާލާތުގެ މައްޗަށް" އަރައި ދިރި އުޅޭން ފެށުމެވެ.
66

ރައްދު ޢަމަލު ގެ ބަދަލުގައި ޢަމަލު
އެމެރިކާގެ ކުންފުންޏެއް ކަމަށްވާ "އައިބީއެމް" IBM((އަކީ
ކޮމްޕިއުޓަރުގެ މައިދާނުގައި ވަރަށް ކުރީގައި އޮންނަ ކުންފުންޏެކެވެ. އެ
ކުންފުންޏަށް ވަނަމެއްގެ ގޮތުގައި "ކޮމްޕިއުޓަރު ދެޔޯ" computer (
giant(އޭވެސް ކިޔައި އުޅެއެވެ. މީގެ އަހަރު ތަކެއް ކުރީން އެ
ކުންފުނީގެ އިސް ބަޔަކު ޖަޕާނުގެ ކޮމްޕިއުޓަރު އުފައްދާ ކުންފުނި ތަކަށް
މަލާމާތް ކުރުމުގެ ގޮތުން ބުންޏެވެ. "އައިބީއެމް ކިނބިއްސެއް އަޅައިފި
ނަމަ ޖަޕާނުގައި ކޮމްޕިއުޓަރު އުފައްދާ ކުންފުނިތައް ވަޔަށް ބުރައިގެން
"
ހިނގައިދާނެއެވެ.
WhenIBMsneezes,Japanesecomputermakers
areblownaway.
ހިންދުސްތާނުގައި ހިންދޫ އަކު މުސްލިމުންނާ ދެކޮޅަށް މި ފަދަ
ޢިބާރާތެއް ބޭނުން ކޮށްފި ނަމަ މުސްލިމުންގެ ލީޑަރުންނާއި އެ މީހުންގެ
ބާރުގެ ދަށުގައި ހުންނަ ތިން ވަނަ ދަރަޖައިގައި ހިމެނޭ ނޫސް ތަކުން އެ
ވާހަކަޔާ ދެކޮޅަށް އިޙްތިޖާޖުގެ ފިޔަވަޅުތައް އަޅަން ފެށީހެވެ. މުސްލިމުންގެ
67

އިޙްސާސްތަކާ ހިންދޫން ކުޅެނީއޭ، ސަރުކާރުން އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް
ނާޅައޭ ކިޔައިގެން އަޑު ގަދަ ކުރީހެވެ. މުސްލިމް ރައްޔިތުން ލީޑަރުންގެ
ވާހަކަ އަހައިފައި ކެކި އަރައިގަންނާނެއެވެ. އޭގެ ފަހުން ފެނިގެން ދާނީ
ދެބައިގެ ދެމެދުގައި އުފެދޭ ބޮޑު ފަސާދަ އެކެވެ. ނަތީޖާ އަކަށް ވާނީ
ޤައުމުގެ މުސްލިމުން އަނެއްކާވެސް އެއް ފިޔަވަޅު ފަހަތަށް ޖެހިގެން
ދިއުމެވެ.
އެކަމަކު ޖަޕާނުގެ މަސައްކަތްތެރީން މަތީގައި ދެންނެވުނު އިބާރާތާ
ދެކޮޅަށް ރުޅިވެރި ކަމެއް ފާޅެއް ނުކުރި އެވެ. އެ މީހުން ހިންމަތް
ކޮށްފައި އެ މީހުންގެ ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ވިޔަފާރި ކުރިއަށް ގެންދެވޭތޯ
މަސައްކަތް ފެށީ އެވެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް 17) ސެޕްޓެމްބަރު 1990
ގެ ޓައިމް މަޖައްލާ ގައި ވާ ގޮތުގައި(ކޮމްޕިއުޓަރ އިންޑަސްޓްރީގައި
ޖަޕާން މުޅި ދުނިޔޭގެ އެއް ވަނަ މަޤާމަށް ދިޔައީ އެވެ. ޖަޕާނުގެ މިއަދުގެ
ފެންވަރު އަންގައިދޭ މިސާލެއް ދަންނަވައިލާނަމެވެ. ޖަޕާނުގެ މަޝްހޫރު
ކުންފުންޏެއް ކަމަށް ވާ "ފުޖިޓްސޫ" އިން އުފައްދާފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރަކީ
ސިކުންތަކު 600 މިލިއަން އިރުޝާދަށް ޢަމަލު ކުރުމުގެ ޤާބިލުކަން
ލިބިފައިވާ ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ. އެމެރިކާގެ އައިބީއެމް ކުންފުނިން
އުފައްދައިފައިވާ އެންމެ މޮޅު ކޮމްޕިއުޓަރަށްވެސް ޢަމަލު ކުރެވެނީ
ސިކުންތަކު 210 މިލިއަން އިރުޝާދަށެވެ.
68

Fujitsu said its largest new computer can
perform up to 600 million instructions per
second, compared with as many as 210 MIPS
for IBM's best. (p.47)
އިޙްސާސްތަކާ ކުޅެލާ ކަހަލަ ވާހަކަ އަކަށް ރުޅިވެރިކަމާއި
ނުރުހުންތެރިކަން ފައުޅު ކުރުމަށް ކިޔާ ނަމަކީ ރައްދު ޢަމަލެވެ. އެ ފަދަ
ވާހަކަ އަކަށް ނުރުހުން ފައުޅު ނުކޮށް ކުރިއަށް ދާން މަޝްރޫޢުތައް
ރާވައި، މަސައްކަތް ކުރުމަށް ކިޔާ ނަމަކީ ޢަމަލެވެ. މި ދުނިޔޭގެ
ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގައި ތަރައްޤީ އަކީ ޢަމަލު ކުރާ މީހުންނަށް އޮތް
އެއްޗެކެވެ. ރައްދު ޢަމަލު ގައި އަވަދި ނެތި އުޅޭން ވެއްޖެ ނަމަ ބަރުބާދު
ވެގެން ހިނގައިދާނެ އެވެ.
69

ސަބަބު އަމިއްލަ ނަފްސުގައި
މާރޓިން ލޫދަރ ކިންގ Martin Luther King, Jr.((ވިދާޅު
ވެފައި ވެ އެވެ. "ތިބާ ގުދު ނުވަނީސް ތިބާގެ ބުރިކަށި މައްޗަކަށް
އެއްވެސް މީހަކަށް ނޭރޭނެ އެވެ."
Amancan'trideyourbackunlessit'sbent.
މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ ވަރަށް ބޮޑު ޙަޤީޤަތެއް ބަޔާން ކޮށްދޭ
ވާހަކަފުޅެކެވެ. ތިބާ ގުދުވެ ވަޑައި ނުގަންނަވާ ނަމަ އެއްވެސް މީހަކަށް
ތިބާގެ ބުރިކަށިފުޅު މައްޗަށް އެރުމުގެ ފުރުޞަތެއް ނުލިބޭނެ އެވެ. އެ
ފުރުޞަތު ލިބޭނީ ތިބާ ގުދުވެ ވަޑައިގަތީމަ އެވެ. ސަވާރު ވުމުގެ
ފުރުޞަތު އޮންނާނީ ހަމައެކަނި ގުދު ވެފައިވާ ބުރިކަށްޓެއްގެ މައްޗަށެވެ.
ސީދާކޮށް ހުންނަ ބުރިކަށްޓެއް ގެ މައްޗަކަށް އެއްވެސް މީހަކަށް ނޭރޭނެ
އެވެ.
70

މިއީ ދިރިއުޅުމުގެ ކަންތައްވެސް އޮންނަ ގޮތެވެ. މި ދުނިޔޭގައި
އެހެން މީހެއްގެ ދަށު ވުމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި އަމިއްލަ ބަލިކަށި ކަމުގެ ނަތީޖާ
އެވެ. އެއްވެސް މީހަކަށް ތިބާގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގޭނީ އަމިއްލަ އަށް
ބަލިކަށިވެ، ތިބާގެ މައްޗަށް ބާރު ހިންގުމުގެ ފުރުޞަތު އެ މީހަކަށް ދިނީމަ
އެވެ. ވުމާއެކު ބުއްދިވެރި ހަމަ އަކަށް ވާނީ މީހަކު ތިބާގެ މައްޗަށް ބާރު
ހިންގާ ނަމަ އެންމެ ފުރަތަމަ ޚުދު ތިމާގެ ކިބައިގައި ހުރީ ކޮން
ބަލިފައިތަކެއްތޯ ބެލުމުގެ ހަމަ އެވެ. އެ މީހަކަށް ބޭނުން ކުރެވޭ ފަދަ
ގޮތަކަށް ދޫ ކޮށްލެއްވިފައި އޮތީ ކޮން ކަމެއްތޯ ބެއްލެވުމެވެ.
ކީރިތި ރަސޫލާ މުޙައްމަދު ޞައްލަاله ޢަލައިހި ވަސައްލަމްގެ
ޙަޔާތްޕުޅުގައި ކުރެވުނު މަޝްހޫރު އުޙުދު ހަނގުރާމައިގައި ފުރަތަމަ
ކާމިޔާބީ ލިބެމުން ދިޔައީ މުސްލިމުންނަށެވެ. އެކަމަކު މާ ގިނަ އިރުތަކެއް
ނުވެ އެ ކާމިޔާބީ ނާކާމިޔާބީ އަށް ބަދަލު ވެގެން ދިޔައީ އެވެ. އެއީ
މުސްލިމުންގެ އެއް ޖަމާޢަތަކުން އެޅި ޅަ އެއްޗެއްގެ ނަތީޖާ އެވެ.
ވުމާއެކު އެ ހަނގުރާމައިގެ ވާހަކަ ކީރިތި ޤުރްއާނުގައި އައިސްފައިވާ އިރު
މުސްލިމުންނާ ދެކޮޅަށް ހަނގުރާމަ ކުރި މީހުންގެ އަނިޔާވެރިކަމުގެ
ވާހަކައެއް އައިސްފައެއް ނެތެވެ. އާލް ޢިމްރާން ސޫރަތުގެ 152 ވަނަ
އާޔަތުގައި ވަނީ މުސްލިމުން "ކުށްވެރި" ކުރައްވައިފަ އެވެ. މަޤްޞަދަކީ
އެ މީހުންގެ ބަލިފައިތައް ފާހަގަ ކޮށް، އެ ކަންކަން އިޞްލާޙް ކޮށް، ހެޔޮ
71

މަގަށް އެނބުރި އައުމުގެ ރޫޙް މުސްލިމުންގެ ހިތުގައި އުފެއްދެވުމެވެ.
އޭގެ ފަހުން އެ މީހުންނާ ދެކޮޅަށް އެ ކަހަލަ ރޭވުމެއް ރާވައި، އެ
މީހުންގެ މައްޗަށް ގަދަ ވެގަތުމުގެ ފުރުސަތު ހޯދޭނޭ މަގު ބަންދު
ކޮށްލުމުގެ ޢަޒުމް އުފެއްދެވުމެވެ.
މީހަކު އެހެން މީހެއްގެ ކުރިމަތީގައި އިނދަ ޖެހި، ބަލިވާ ކޮންމެ
ފަހަރަކު ސަބަބަކަށް ވެފައި އޮންނަނީ ޚުދު އެ މީހެއްގެ ކިބައިގައި ހުންނަ
ބަލިކަށި ކަމެކެވެ. ވީމާ އަމިއްލަ ބަލިފައިތައް ފާހަގަ ކުރެއްވުމަށް ފަހު އެ
ކަންކަމުން ސަލާމަތްވެ ވަޑައިގަންނަވާށެވެ. އެހެން ހެއްދެވުމުން އެހެން
މީހަކަށް އާދޭސް ކުރައްވާކަށް ޖެހިވަޑައެއް ނުގަންނަވާނެ އެވެ. އަދި
އެހެން މީހަކާ ދެކޮޅަށް ފިޔަވަޅެއް އަޅުއްވާކަށް ވެސް ޖެހިވަޑައެއް
ނުގަންނަވާނެ އެވެ.
72

ސާދާ އުސޫލު
މާރިއާ ޓަލްޗްފީ Maria Tallchief((އަކީ އެމެރިކާގެ އަންހެން
ކުރެހުންތެރިއެކެވެ. އޭނާ އުފަންވީ 1926 ވަނަ އަހަރު އެވެ. ކާމިޔާބު
ކުރެހުންތެރިއަކަށް ވެވޭނޭ ސާދާ އުސޫލެއް އޭނާ ވަނީ ބުނެ ދީފަ އެވެ.
އެކަމަކު އެއީ ހަމަ އެކަނި ކުރެހުންތެރިންނަށް އޮތް އުސޫލެއް ނޫނެވެ.
އެއީ ކޮންމެ މައިދާނެއްގައި މަސައްކަތް ކުރާ މީހަކަށް ވިޔަސް، ހިފިދާނޭ
ރަނގަޅު އުސޫލެކެވެ. އެ ސާދާ އުސޫލަކީ ގިނައިން ބެލުމެވެ. ގިނަ
ކަންތައް ކުރާ މީހަކަށް ވާށެވެ.)ގިނަ މަޢުލޫމާތު ހޯދައިގެން މޮޅު
މީހަކަށް ވާށެވެ.(
See more, be more.
އާދަޔާ ޚިލާފު ޝައުޤުވެރި ކަމަކީ curiosity((ހުރިހައި
ތަރައްޤީއެއްގެ ފުރާނަ އެވެ. އާދަމުގެ ދަރިޔާ އަށް ޖެހެނީ އަބަދުވެސް
ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ދަސް ކުރުމުގެ ތެރޭގައި އުޅޭށެވެ. ގިނައިން
ބަލާށެވެ. ގިނައިން އަޑު އަހާށެވެ. ސުވާލު އުފައްދައިގެން މަޢުލޫމާތުގެ
73

ޚަޒާނާ މުއްސަނދި ކުރެވޭތޯ މަސައްކަތް ކުރާށެވެ. އާދަމުގެ ދަރިޔާގެ
މަޢުލޫމާތު ގިނަވީ ވަރަކަށް ތަރައްޤީގެ މަގުގައި ކުރިއަށް ދާ މިންވަރު
ހަލުވި ވާނެ އެވެ. ގިނަ މަޢުލޫމާތު ލިބޭނީ އަބަދުވެސް ގިނަ މަޢުލޫމާތު
ހޯދާން މަސައްކަތް ކުރާ މީހަކަށެވެ.
ގިނަ މީހުންނަށް މި ތިބެވެނީ ޚުދު ތިމާއަށް ނޭނގޭކަން ވެސް
ނުދަންނަ ޙާލުގަ އެވެ. އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ނޫން ނަމަވެސް އޭނާ
ހީކޮށްގެން އުޅެނީ ތިމާއަށް (ކަންތައްތައް) އެނގޭ ކަމަށެވެ. މި
ވިސްނުމަކީ އޭނާގެ ދިރިއުޅުން ހަލާކު ކޮށްލާ ފަދަ ވިސްނުމެކެވެ. އެ ފަދަ
މީހަކު ވާނީ ޖާހިލަކަށެވެ. އެކަމަކު އޭނާ ހީކޮށްގެން ހުންނަނީ ތިމަން މިއީ
ޢާލިމެއް ކަމަށެވެ. އޭނާ އަކީ ނުވިސްނޭ މީހެކެވެ. އެކަމަކު ހީ ކޮށްގެން
ހުންނަނީ ވަރަށް ވިސްނުން ތޫނު މީހެއް ކަމަށެވެ. އެ ފަދަ މީހަކު
އަމިއްލަ އަށް ތިމަން މިއީ ކިތަންމެ މޮޅު މީހެކޭ ހީ ކުރި ނަމަވެސް
ދުނިޔޭގައި އޭނާގެ އެއްވެސް އަގެއް ނޯންނާނެ އެވެ.
އެންމެ މޮޅު ގޮތަކީ އަބަދުވެސް ތިމާ އަކީ ކިޔަވާ ކުއްޖެއް ކަމަށް
ހީ ކޮށްގެން އުޅުމެވެ. ޢިލްމު ހޯދުމުގެ މަސައްކަތުގައި ވަރުބަލި ވުމެއް
ނެތި ކުރިއަށް ދިއުމެވެ. އޭނާ އަށް ލިބޭ އެންމެ ބޮޑު އުފަލަކީ އައު
އެއްޗެއް ނުވަތަ އައު ކަމެއް ހޯދައިގަނެވުނީމާ ލިބޭ އުފާ ކަމަށް ހެދުމެވެ.
74

އެއީ އޭނާގެ ޢިލްމުގެ ޚަޒާނާ އަށް އިތުރު ވެގެންދާ އައު މަޢުލޫމާތަކަށް
ހެދުމެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ބޮޑު މީހަކަށް ވެވޭނީ ގިނަ އެއްޗެތި އެނގޭ
މީހަކަށެވެ. ފިކުރީ މުއްސަނދި ކަމަކީ އިންސާނާގެ ޢަމަލު މުއްސަނދި
ވެގެންދާ ކަމެކެވެ. ފިކުރީ މުއްސަނދި ކަމުގެ ސަބަބުން އާދައިގެ
އިންސާނާ އާދަޔާ ޚިލާފު އިންސާނަކަށް ހަދަ އެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި މަޢުލޫމާތަކަށް ޙައްދެއް ނެތެވެ. އެހެންވީމާ
މަޢުލޫމާތު އިތުރު ކުރުމަކަށް ވެސް ޙައްދެއް ނޯންނާނެ އެވެ. އާދަމުގެ
ދަރިޔާ އަށް ޖެހޭނީ އަބަދުވެސް ތިމާ އަކީ އެއްޗެއް ނޭނގޭ މީހެއް ކަމަށް
ހީ ކުރާށެވެ. އެއްޗެއް އެނގިގަތުމުގެ އެދުން އޭނާގެ ހިތުގައި ނުފިލައި
އޮންނާނީ އޭރުންނެވެ.
75

ސަލާމަތް ވެގެން ހިނގާށެވެ.
ކުރިއަށް ދާން އޮތް މަގެކެވެ. އެ މަގު ވަނީ ތޫނު ކަށިތަކެއް ހުރި
ގަސް ގަހުން ފުރިފައެވެ. ކޮންމެވެސް މީހަކު އެއްވެސް ބެލުމެއް ނެތި
އައި ގޮތަށް އައިސް އެ މަގަށް ވަދެއްޖެއެވެ. އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގެ އެކި
ތަންތަނަށް އެ ކަށިތައް ހެރެން ފަށައިފިއެވެ. ލައިގެން ހުރި ހެދުންގަނޑު
ވީދިއްޖެއެވެ. މަންޒިލާ ހަމައަށް ދިއުމަކީ އުނދަގޫ ކަމަކަށް ވެއްޖެއެވެ.
އޭނާގެ ސިކުނޑީގެ ހަމަޖެހުން ފިލައިގެން ހިނގައްޖެއެވެ.
މި ފަދަ ޙާލަތެއްގައި އެ މީހާ ކަންތައް ކުރަން ޖެހޭ ގޮތަކީ
ކޮބައިތޯއެވެ؟ އެ ކަށިތަކާ ދެކޮޅަށް ބޮޑު ކޮންފަރެންސެއް ބާއްވާނީތޯއެވެ؟
އެ ކަށިތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހަރުކަށި، މޮޅު ބަޔާންތަކެއް ނެރޭނީތޯއެވެ?؟
އަލިފު ދާލުގައި ދަންނަވައިގެން ދުނިޔޭގެ މުސާފިރެއްގެ ގަޔަށް މީގެ
ފަހުން ކަށްޓެއް ނުހެރޭނޭ ގޮތް ހެދުމުގެ ބޭނުމުގައި ދުނިޔޭގެ ހުރިހައި
ގަހަކުން ކަށި ފިލުވަން މަސައްކަތް ކުރާނީތޯއެވެ؟
76

ހޭ ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި އެއްވެސް މީހަކު މި ފަދަ ކަމެއް
ނުކުރާނެއެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް އެ މީހެއްގެ ހިތަށް އެންމެ ފުރަތަމަވެސް
ވަންނާނީ ތިމާގެ މޮޔަ ކަމުގެ ޚިޔާލެވެ. އޭނާ އަމިއްލަ ނަފްސާ މުޚާޠަބް
ކޮށް ބުނާނެއެވެ. اله ތަޢާލާ ކަލެއަށް ދެލޯ ދެއްވާފައި ވާއިރު އެ
ކަށިތަކުން ސަލާމަތް ވެގެން ހިނގާން ކަލޭ މަސައްކަތް ނުކުރީ ކީއްވެގެން
ހެއްޔެވެ?؟ އަމިއްލަ ހަށިގަނޑު ސަލާމަތް ކޮށްގެން ކަށި ތަކުން ސަލާމަތް
ވެގެން ނުނުކުތީ ކީއްވެގެން ހެއްޔެވެ؟ މިހެން ހެދި ނަމަ ކަލޭގެ
ހަށިގަނޑަކަށް އެ ކަށިތަކުން އެއްވެސް ކަހަލަ އަނިޔާއެއް ނުވީހެވެ. އަދި
އެއްވެސް އުނދަގުލަކާ ނުލައި މަންޒިލާ ހަމައަށްވެސް ދެވުނީހެވެ.
اله ތަޢާލާ ގަސްގަހާ ގެހީގެ ދުނިޔޭގައި މި ފަދަ މިސާލެއް
ލައްވަވާފައި ވަނީ އިންސާނުންގެ ދުނިޔޭގައިވެސް ފަރުވާތެރިވެ، ބަލައިގެން
އުޅުމުގެ ފިލާވަޅެއްގެ ގޮތުންނެވެ. އެކަމަކު ހީކުރެވޭ ގޮތުގައި اله
ތަޢާލާގެ މި އާޔަތް (ނިޝާން) އެއްވެސް މީހަކު ނުކިޔައެވެ. اله
ތަޢާލާގެ މި "އެންގެވުން" އަޑު އަހައިފައި އެއްވެސް މީހަކު ފިލާވަޅެއް
ލިބިއެއް ނުގަނެއެވެ.
އިންސާނީ "ކަށިތަކުގެ" ތެރޭގައި އެއްވެސް ކަހަލަ ބެލުމެއް ނެތި
ދަތުރު ކުރަމުންދާ އެތައް ބަޔަކު މިއަދުގެ ދުނިޔެއިން ތިޔަ ބޭފުޅުންނަށް
77

ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެއެވެ. މި ދަތުރުގައި ކަށިތަކުގެ ސަބަބުން ހަށިގަނޑަށް
އަނިޔާތައް ލިބެން ފެށުމާއެކު ކުޑަކޮށްވެސް ވިސްނައިލުމަކާ ނުލައި
ކަށިތަކާ ދިމާއަށް އެއްޗެތި ކިޔަން ފަށަނީއެވެ. އެ ފަދަ މީހުން މަސައްކަތް
ކުރަނީ ތިމާގެ މޮޔަކަން އެހެން ބައެއްގެ ބޮލުގައި އެޅުވުމަށް ފަހު
ސަލާމަތް ވާށެވެ. މިއީ އެއް ގޮތަކަށްވެސް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
މި ފަދަ މީސް މީހުން ދަންނާން ޖެހޭ ކަމެއް އެބަ އޮތެވެ. އެއީ
ގަސްގަހާ ގެހީގެ ދުނިޔެއިން ކަށިފަޅާފައި ހުންނަ ގަސް ހުސް ކޮށް
ނުލެވޭނޭ ފަދައިން އިންސާނުންގެ ތެރޭގައި އުޅޭ "ކަށި" ފަޅާފައިވާ
މީހުންވެސް ހުސްކޮށް ނުލެވޭނޭ ކަމެވެ. ޤިޔާމަތާ ހަމައަށް ވެސް މިއީއަކީ
ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. މި ދުނިޔޭގައި ރައްކައުތެރި އަދި ކާމިޔާބު
ދިރިއުޅުމެއް އުޅެވޭނޭ ގޮތަކީ މި ދެންނެވުނު "ކަށި" ފެޅި އިންސާނުންގެ
ކިބައިން ސަލާމަތް ވެގެން އުޅުމެވެ. މި ނޫން ކޮންމެ ގޮތަކީ ތިމާގެ
ބަރުބާދީގެ ދަލަށް އިތުރު ކުރެވޭ މަޅިއެކެވެ. އެ ނޫން އެހެން އެއްވެސް
އެއްޗެއް ނޫނެވެ.
78

އިޤްތިޞާދު ކުރުން
ބައެއް ކަހަލަ މާއްދާ އަކީ އިލެކްޓްރިކް ކަރަންޓު އޭގެ ތެރެއިން
ދަތުރު ކުރިޔަދޭ މާއްދާ އެވެ. އެއަށް މި ކިޔާ ނަމަކީ ކޮންޑަކްޓަރ
conductor((އެވެ. އެކަތަ އާއި އެލުމިނިއަމް ފަދަ އެއްޗްިއސަކީ މި
ދެންނެވި ފަދަ ކޮންޑަކްޓަރެވެ. ވުމާއެކު އިންޖީނު ގެއިން އެހެން
ތަންތަނަށް ކަރަންޓު ފޮނުވައި ދޭން އުފައްދާ ނަރުތައް އުފައްދަނީ މި
ބާވަތުގެ މާއްދާގެ ބޭނުން ކޮށްގެންނެވެ. އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް
ކަރަންޓު ފޮނުވައި ދެނީ މި ނަރުގެ ބޭނުން ކޮށްގެންނެވެ.
މި ގޮތަށް ކަރަންޓު ފޮނުވާ ފޮނުވުމުގައި އެ މާއްދާ މާ ބޮޑަށް
ހޫނު ވުމުގެ ސަބަބުން ފޮނުވައިދޭ ކަރަންޓު ދާންވާ ހަލުވި މިނުގައި
ދިއުމަށް ހުރަސް އެޅެ އެވެ. މީގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ފޮނުވާ ކަރަންޓުގެ
ފަންސާސް އިންސައްތަ ބޭކާރު ވެގެން ދެ އެވެ. މާނައަކީ
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުން ކުރެވެނީ އިންޖީނު ގޭގައި އުފައްދާ ކަރަންޓުގެ
ދެބައި ކުޅަ އެއް ބައެވެ. އަނެއް ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި ބޭކާރު ވެގެން ދަނީ
އެވެ.
79

1911 ވަނަ އަހަރު ޑަޗް ސައިންސްވެރިއެއް ކަމަށްވާ އެޗް. ކޭ.
އޯންސް H. K. Onnes((ކުރި ތަޖުރިބާ އަކުން އެނގުނު ގޮތުގައި
ބައެއް ކަހަލަ މާއްދާ އަށް ލިބިފައިވާ ޤުދުރަތީ ސިފައެއްގެ ސަބަބުން އޭގެ
ހޫނުކަން ވަކި މިންވަރަކަށް ދިއުމަށް ފަހު ސީދާ ސުން ދަރަޖަ
Absolute zero((އަށް ވެއްޓިގެން ދެ އެވެ. މިހެން ވުމުގެ ސަބަބުން
އެ މާއްދާ އަށް ލިބިފައިވާ ދިފާޢީ ބާރު، ނުވަތަ ދެކޮޅު ހެދުމުގެ ބާރު
މުޅީން ނެތިގެން ދަނީ އެވެ. ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ކަރަންޓަށް އެއްވެސް
ހުރަހަކާ ނުލައި ދަތުރު ކުރެވޭ ގޮތް ވަނީ އެވެ.
މި ބާވަތުގެ މާއްދާ އަށް ކިޔާ ނަމަކީ ސުޕަރ ކޮންޑަކްޓަރ އެވެ.
އަދި މި ގޮތަށް ހުރަހެއް ނެތި ކަރަންޓު ދަތުރު ކުރާ ކުރުމަށް ކިޔަނީ
ސުޕަރ ކޮންޑަކްޓިވިޓީ Super conductivity((އެވެ. މި ދެންނެވުނު
ހޯދުން ހޯދުމަށް ފަހު ސުޕަރ ކޮންޑަކްޓިވިޓީ ގެ ދިރާސާތައް ކުރެވޭން
ފަށައިފި އެވެ. މިހާރު 80 އަހަރަށް ފަހު މި ދިރާސާ އާއި ތަޙްޤީޤުތައް
ވަނީ ނިމުމަކާ ހަމައަށް އައިސްފަ އެވެ. މިހާރު މި ސުޕަރކޮންޑަކްޓަރ ގެ
ބޭނުން ކޮށްގެން އެއްވެސް ހުރަހެއް ނުވަތަ ހިފަހައްޓާނޭ ބާރެއް ނެތި އެއް
ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ކަރަންޓު ފޮނުވޭ ގޮތް ވަނީ ވެފަ އެވެ. ނަތީޖާ
އެއްގެ ގޮތުން ކަރަންޓުގެ އެއްވެސް މިންވަރެއް ބޭކާރު ނުކޮށް ބޭނުން
ކުރެވެ އެވެ. އެހެން ޢިބާރާތަކުން ދަންނަވާ ނަމަ ކަރަންޓު އުފައްދައިދޭ
80

ތަންތަން ގިނަ ނުކޮށް އުފެއްދޭ ނުވަތަ ބޭނުން ކުރެވޭ ކަރަންޓުގެ
ނިސްބަތް ދެ ގުނަ އަށް އިތުރު ވެގެން ދިޔައީ އެވެ. ތިރީގައި މިވާ
ޢިބާރާތް ޙަޤީޤަތަކަށް ވެގެން ދިޔައީ މި ދެންނެވުނު އައު ހޯދުމުގެ
ސަބަބުންނެވެ.
Electricitysaved is electricitygenerated.
މިއީ ރައްކައު ކުރުމަކީ ވަކި ހަމަ ތަކަކުން ބަލާ އިރު ލިބޭ
އާމްދަނީއެއް ކަން އަންގައިދޭ މިސާލެކެވެ. ތިބާގެ އާމްދަނީ އިތުރު
ކުރެއްވޭނޭ ގޮތެއް ނެތިއްޖެ ނަމަ ޚަރަދު ކުޑަ ކުރައްވާށެވެ. ޚަރަދު ކުޑަ
ކުރުމަކީ އާމްދަނީ އިތުރު ވުން ފަދަ ކަމެކެވެ. މިއީ އާމްދަނީ އިތުރު
ކުރާން ހަމަ ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ބޭނުން ކުރެވިދާނޭ މުޖައްރިބު
ފަންޑިތަ އެކެވެ.
81

ކާމިޔާބީގެ ސިއްރު
ހުޅަނގުގެ މުފައްކިރަކު ވިދާޅު ވެފައި ވެއެވެ. "އެކަމަކުން
އަހަރެން މަރުނުވާ ކަމެއް ނަމަ އެ ކަމެއްގެ ސަބަބުން އަހަރެންގެ ބާރު
"
ގަދަ ވެގެން ދެއެވެ.
Thatwhich does notkill me makes mestronger.
ބޮޑު މައްސަލަ އަކާ ކުރިމަތި ވީމާ އެ މައްސަލައިގެ ސަބަބުން
ހިތްވަރު ދެރަވާ ގޮތް ނުވެ، ހެޔޮ ވިސްނުމާއި ބުއްދީގެ ބޭނުން ކޮށްގެން
އެ މައްސަލައިގެ ޙައްލު ހޯދަން މަސައްކަތް ކޮށްފި ނަމަ އެ މީހެއްގެ
ކިބައިގައި އައު ހިތްވަރަކާއި ބާރެއް އުފެދިގެން ދާނެ އެވެ. (ކުރިން)
ނުވާނޭ ކަންތައް ތަކެއްގެ ގޮތުގައި ފެނިފައި ހުރި ކަންތައްތައް ކުރުމުގެ
ގާބިލިއްޔަތު އެ މީހަކަށް ލިބިދެ އެވެ. ހުރަސްތައް ހުރުމާ އެކުވެސް އެ
މީހަކު ދާނީ ކުރި އަށެވެ. ހުރަހަކީ ވިސްނުމެއް ނެތް މީހަކު ހަލާކު ކޮށްލާ
އެއްޗެކެވެ. އެކަމަކު ވިސްނުންތެރިނަށްޓަކައި ކޮންމެ ހުރަހަކީ ތަރައްޤީގެ
މަގުގައި މައްޗަށް އަރަން ލިބޭ ހަރުގަނޑެކެވެ.
82

ދިރިއުޅުމުގައި ކާމިޔާބީ ހޯދަން ބޭނުންވާ އެންމެ މުހިއްމު އެއްޗަކީ
މަތިވެރި ވިސްނުމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހެނީ މާޒީގައި ހިނގާފައިވާ
ހިތި އަދި ދެރަ ކަންތައްތަކުގެ މަތީން ހަނދާން ނައްތައިލާށެވެ.
އަހަރެންނަށް މި ކަހަލަ ގޮތެއް މިވީ ކީއްވެގެން ހެއްޔޭ އެހުމުގެ ބަދަލުގައި
މުސްތަގުބަލަށް އައު ދޮރެއް ހުޅުވޭ ކަހަލަ ސުވާލުތަކެއް ކުރަންވީ އެވެ.
ވީ ކަމެއް ވެގެން ދިޔައީ އެވެ. ދެން އަހަރެން ކުރަންވީ ކަމަކީ
ކޮބައިހެއްޔޭ ސުވާލު ކުރަންވީ އެވެ.
"We need to get over the questions thatfocus on
the past and on the pain- 'Whydid this happen to
me?' --and ask instead the question which opens
doorstothefuture. "Nowthatthis has happened,
whatshall I do about it?”
Rabbi Harold Kushner, When Bad Things Happen
to Good People
މި ދުނިޔެއަކީ ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި ހިތާމަ ކުރަން
ޖެހޭ ކަންތައްތައް ހިނގާ ގޮތަށް ހައްދަވައިފައިވާ ތަނެކެވެ. އިންސާނާ
އަށް އެތައް އުނދަގޫ ތަކަކާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހެ އެވެ. މި ފަދަ
ޙާލަތެއްގައި ކާމިޔާބު ދިރިއުޅުމެއް ހޯދޭނޭ އޮންނަނީ ހަމަ އެންމެ ގޮތެކެވެ.
އެއީ މާޒީގެ މަތީން ހަނދާން ނައްތައިލާފައި މުސްތަގުބަލާ މެދު ވިސްނާން
83

ފެށުމެވެ. ގެއްލިގެން ގޮސްފައިވާ ފުރުޞަތު ތަކާ މެދު ހިތާމަ ކުރުން
ހުއްޓައިލުމެވެ. މިހާރު ލިބިފައިވާ ފުރުޞަތު ތަކުގެ ބޭނުން ކުރުމާއި
ލިބޭން އޮތް ފުރުޞަތު ތަކާ މެދު ވިސްނާން ފެށުމެވެ.
މިއަދުގެ ޙާލަތަށް ރުހުމަކީ އިންސާނާ އަށްޓަކައި މުސްތަގުބަލުގެ
ދޮރު ހުޅުވިގެން ދާ ކަމެކެވެ. މިއަދުގެ ޙާލަތަށް ނުރުހިއްޖެ ނަމަ
މިއަދުވެސް އަދި ކުރިމަގު ވެސް އަތުން ބީވެގެން ދާނީ އެވެ.
84

ކާމިޔާބީ
1992 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހު ދިއްލީގައި ވަރަށް ބޮޑު
ބުކް ފެއަރ އެއް ނުވަތަ ފޮތް މަޢުރަޒެއް ބޭއްވުނެވެ. ފެބްރުއަރީ މަހުގެ
4 ވަނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑުވެސް އެ މަޢުރަޒު ބަލައިލާން ދިޔައީމެވެ. އެކި
ގޮޅިތައް ބަލަމުން ގޮސް އެއް ތަނެއްގައި ބަހައްޓާފައި ހުރި ބޯޑަކަށް
އަޅުގަނޑުގެ ސަމާލުކަން ހުއްޓިއްޖެއެވެ. އެ ބޯޑުގައި ލިޔެފައި އޮތެވެ.
"ތިންކް އިންކޯޕަރޭޓެޑް" Think Incorporated((
އެއީ އެ މަޢުރަޒުގައި ހުރި ވަރަށް އާދަޔާ ޚިލާފު ގޮޅިއެކެވެ. އެ
ގޮޅީގެ މަޤްޞަދަކީ އެކި ކަންކަމާ މެދު ވިސްނާނޭ ގޮތުގެ ހުނަރު
މީހުންނަށް ކިޔައި ދިނުމެވެ. އެހެނީ ނުބައި ވިސްނުމަކީ އިންސާނާ
ނާކާމިޔާބީ އާ ދިމާއަށް ގެންދާ ކަމެކެވެ. އަދި ހެޔޮ ވިސްނުމަކީ އިންސާނާ
ކާމިޔާބީ އާ ދިމާއަށް ގެންދާ ކަމެކެވެ.
85

އެ ސްޓޯލުން އަޅުގަނޑަށް ފެނުނު އެއް ފޮތަކީ މިސްޓަރ
ޕްރަމޯދް ކުމާރު ބަތްރާ ލިޔުއްވައިފައިވާ އިނގިރޭސި ފޮތެކެވެ. އެއީ
ވަރަށް ރީތިކޮށް ޗާޕު ކޮށްފައި އޮތް ފޮތެކެވެ. އެ ފޮތުގެ ނަމަކީ
"މެނޭޖްމަންޓް ތޯޓްސް" Management Thoughts((އެވެ. އެއީ
315 ޞަފްޙާގެ ފޮތެކެވެ. އެއީ އެކި މީސް މީހުން ދައްކައިފައި ހުރި
ބުއްދިވެރި ވާހަކަތަކުގެ 1360 ވާހަކަ އެއްކޮށް ޖަމާ ކޮށްފައިވާ ފޮތެކެވެ.
މިސާލަކަށް އެ ތަނުން އެއް ބަހުގައި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ
ކާމިޔާބީ ބިނާ ވެފައި އޮންނަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތަކާ މެދު ވިސްނާ
ގޮތެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށެވެ.
Ourattitudedeterminesouraltitude.
އެކި ސްޓޯލް ތަކުން މި ކަހަލަ އެތައް ފޮތެއްގެ ނަމޫނާ ފެންނާން
ހުއްޓެވެ. އެ ތަނުން އަޅުގަނޑުގެ ލޮލުގައި އަޅައިގަތް އެކައްޗަކީ އަލިފާން
ދަނޑިއެކެވެ. އެ އަލިފާން ދަނޑި ބާއްވާފައި އޮތް ތާނގެ ތިރީގައި
ލިޔެފައި އޮތެވެ. "އަލިފާން ދަނޑީގައި ބޮލެއް ހުރެއެވެ. އެކަމަކު އެ
ބޮލަކު ސިކުނޑިއެއް ނޯވެއެވެ. އެހެންވީމާ (މީހަކު އެ ބޯ) ތަނެއްގައި
ކާއްތައިލުމާ އެކު ހުޅު ރޯވެއެވެ. މި އަލިފާން ދަނޑިން އަޅުގަނޑުމެން
ފިލާވަޅެއް ލިބިގަންނަމާތޯއެވެ?؟ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަށިގަނޑުގައި ބޮލެއް
86

ހުރެއެވެ. އަދި އެ ބޮލުގައި ސިކުނޑިއެއްވެސް އޮވެއެވެ. އެހެންވީމާ
އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެ ކަހަލަ ޙަރަކާތެއްގެ ސަބަބުން "ރޯވެގަންނަ"
ބަޔަކަށް ވެގެން ނުވާނެއެވެ.
ރުޅި އަންނަ ކަހަލަ ކަމެއް މެދުވެރިވީމާ ރުޅި އައުމަކީ ބައެއް
މީހުންގެ އާދައެކެވެ. އެ ވަގުތަކު ހިތުގައި އުފެދޭ ޖަޒުބާތެއްގެ މައްޗަށް
ޢަމަލު ކުރުމަށްޓަކައި ތެދުވުމަކީ އެ ފަދަ މީސް މީހުން ކުރާ ކަމެކެވެ. އެ
ފަދަ މީހުންނަކީ ނާކާމިޔާބީ އާ ކުރިމަތިލާ މީހުންނެވެ. އިންސާނުންގެ
ތެރޭގައި ހިމެނޭ އަނެއް ބަޔަކީ ރުޅި އަންނަ ކަހަލަ ކަމެއް މެދުވެރި ވީ
ނަމަވެސް ރުޅި ނާންނަ މީހުންނެވެ. އެ ފަދަ މީސް މީހުން މަޑުމަތިރިކަމާ
އެކު ޙާލަތު އޮތް ގޮތާ މެދު ވިސްނާނެއެވެ. ޢަމަލު ކުރާނީ އޭގެ
ފަހުންނެވެ. އެ ފަދަ މީހުންނަކީ ކާމިޔާބީގެ އަހުލުވެރިންނެވެ. ދެވަނައަށް
މި ދެންނެވުނު ބަޔަކީ ޙަޤީޤީ އިންސާނުންނެވެ. ފުރަތަމަ ދެންނެވުނު
ބަޔަކީ އަލިފާން ދަނޑިއެވެ.
87

މޮޅު ޙައްލު
ވިސްނުމަކީ thinking((އަޅުގަނޑުމެންގެ ދުނިޔޭގައި
ލައްވައިފައިވާ ފަހުމް ނުކުރެވޭ ފަދަ ޢަޖާއިބު ކުރުވަނިވި ޢަމަލެކެވެ. މި
ޒަމާނުގައި މި ދެންނެވި ވިސްނުމުގެ މައްޗަށް ވަރަށް ގިނައިން ފޮތް
ލިޔެވެމުން އެބަ ދެއެވެ. މި ތަޙްޤީޤު ތަކުގެ ސަބަބުން އިންސާނާގެ ޢިލްމު
ގެ ޚަޒާނާ މުއްސަނދި ވެގެން ދިއުމުގެ އިތުރަށް އިންސާނާގެ
ޙައިރާންކަންވެސް ދަނީ އިތުރު ވަމުންނެވެ. ތިރީގައި މިވަނީ މި
މަވްޟޫޢުގެ މައްޗަށް ލިޔެވިފައިވާ ބައެއް ފޮތް ފޮތުގެ ނަމެވެ.
Dr. Rapaport, Toward a theory of 
Thinking, 1951
W. E. Vinacke, The Psychology of 
Thinking, 1952
F. C. Bartlett,Thinking, 1958 
Max Wertheimer, Productive Thinking, 
1959
މި ތަޙްޤީޤުތަކުގެ ޒަރީޢާއިން ހިމަނައި ކޮޅުން ނުލާ ފަދަ ގިނަ
މަޢުލޫމާތު ހާމަ ވެގެން ގޮސްފައި ވެއެވެ. އޭގެ ތެރެއިން އެއް ކަމަކީ
88

އިންސާނާގެ ސިކުނޑީގައި އަބަދުވެސް ނިހާޔަތަށް މުހިއްމު ކަމެއް
ހިނގަމުން ދާ ކަން އެނގުމެވެ. ނަފްސިއްޔާތުގެ ޢިލްމުވެރިން މި ކަމަށް
ކިޔާފައިވާ ނަމަކީ ސިކުނޑީގެ ޠޫފާނެވެ. ސިކުނޑީގެ ތެރޭގައި މި ކަމެއް
ފެށެނީ އައު ގޮންޖެހުމަކާ ސިކުނޑިއަށް ކުރިމަތިލާން ޖެހުނީމައެވެ. މި
ފަދަ ވަގުތުތަކުގައި އެ ކަމަކަށް އައު ޙައްލެއް ހޯދައިގަތުމުގެ މަސައްކަތް
ސިކުނޑިން ކުރަން ފަށައެވެ. އެއީ ސިކުނޑިއަށް ލިބިފައިވާ ޠަބީޢީ
ސިފައެކެވެ. މި ޢަމަލުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތިވާ މައްސަލައަށް މޮޅު ޙައްލެއް
އިންސާނާގެ ކުރިމައްޗަށް އައުމުގެ ފުރުޞަތު ބޮޑު ވެގެން ދެއެވެ.
A process called brainstorming has been offered
as a method offacilitating the production ofnew
solutions to problems... These unrestricted
suggestions increase the probabilitythatat least
somesuperior solutionswillemerge (18/357).
މި ހޯދުމުން އެނގޭ ގޮތުގައި އިންސާނާއަށް ދަތި ކަމަކާ
ކުރިމަތިލާން ޖެހުމާއެކު އޭނާގެ ހަށިގަނޑުގައި ފޮރުވިފައިވާ ޠަބީޢީ
ޤާބިލިއްޔަތެއްގެ ސަބަބުން ސިކުނޑީގެ ޠޫފާނޭ brainstorming((ކިޔާ
ޙާލަތެއް މެދުވެރިވެއެވެ. މި ޠޫފާނުގެ ސަބަބުން ކުރިމަތީގައި އޮތް
މައްސަލައަށް މޮޅު ޙައްލެއް Superior Solution((ހޯދައިގަތުމުގެ
ޤާބިލުކަން އޭނާއަށް ލިބިގެން ދެއެވެ. މައްސަލައަކަށް މޮޅު ޙައްލެއް
89

ހޯދުމަކީ ރޭގަނޑަށް ފަހު ހެނދުނު އައުން އެކަށީގެންވާ ފަދައިން ކާމިޔާބީ
ލިބުން އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ.
މި ޢަޖާއިބަކީ اله ގެ ކުޅަދުންވަންތަކަމުގެ ނަމޫނާއެކެވެ.
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަރައްޤީގެ ޒަރީޢާ އަކަށް މި ވަނީ ކުރިމަތިވާ އުނދަގޫ
މައްސަލަތަކެވެ.
90

އާދަކާދައިގެ ވިސްނުން
އެލިއަސް ހޯވޭ Elias Howe((އަކީ އެމެރިކާގެ މަޝްހޫރު
ސަހަރެއް ކަމަށްވާ މެސަޗޫޓަސް ގެ ފަންނުވެރިއެކެވެ. އޭނާ އުފަންވީ
1819 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އުމުރުން އެންމެ 48 އަހަރުގައި އޭނާ މަރު
ވެފައި ވަނީ 1867 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާ ދުނިޔެ
ދޫ ކޮށްފައި ދިޔައީ އަންނައުނު އުފެއްދުމަށް އިންޤިލާބެއް ގެނުވި އެއްޗެއް
ދުނިޔެއަށް ހަދިޔާ ކޮށްފަ އެވެ. އެއީ އޭނާ 1845 ވަނަ އަހަރު އީޖާދު
ކުރި ފަހާ ފޮށްޓެވެ.
އެލިއަސް ހޯވޭ އުފެއްދި ފަހާ ފޮށީގައި ބޭނުން ކުރާ ތިނޯހުގެ ފަގަ
ހުންނަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ގެންގުޅޭ އަތުން ފަހާ ތިނޯހުގައި ހުންނަ
ގޮތަށް، ތިނޯހުގެ ބޮލުގަ އެވެ. ތިނޯހުގެ ބޮލުގައި ފަގަ ލަމުން އަންނަތާ
އެތައް ހާސް އަހަރެއް ވެއްޖެ އެވެ. އެހެންވީމާ އެލިއަސް ހޯވޭ ފަހާ ފޮށި
އުފެއްދުމަށް ފަހު އާދަ ކާދައިގެ މަތީން ތިނޯހުގެ ފަގަ ލީ ބޮލުގަ އެވެ.
މިހެން ހެދުމުގެ ސަބަބުން ފަހާ ފޮށި ރަނގަޅަކަށް މަސައްކަތެއް ނުކުރި
91

އެވެ. ފަށައިގަތް އިރު އޭނާ ފަހާ ފޮށިން ފަހައި އުޅުނީ ފައިވާނެވެ. އެ
ފޮށްޓަކުން ފޮތީގެ އެއްޗެހި ފެހޭ ގޮތެއް ނުވި އެވެ.
އެލިއަސް ހޯވޭ ވަރަށް ބޮޑަށް އެ ކަމާ ވިސްނި އެވެ. އެކަމަކު އެ
ކަމުގެ ޙައްލެއް އޭނާ އަކަށް ނުވިސްނުނެވެ. އެންމެ ފަހުން މައްސަލައިގެ
ޙައްލު އޭނާ އަށް ފެނުނީ ހުވަފެނަކުންނެވެ.
އޭނާ އަށް ހުވަފެނުގައި ފެންނަނީ ވަޙުޝީ ޤަބީލާ އެއްގެ ބަޔަކު
އޭނާ ހައްޔަރު ކޮށްގެން އުޅޭތީ އެވެ. އެ މީހުން އޭނާ އަށް އެންގީ 24
ގަޑި އިރުގެ ތެރޭގައި ފަހާ ފޮށްޓެއް ހަދައި ނުދީފިއްޔާ މަރައިލާނޭ
ކަމަށެވެ. އޭނާ ފޮށްޓެއް ހެދޭތޯ މަސައްކަތް ކުރިއެވެ. އެހެން ނަމަވެސް
އެ މީހުން ދިން ވަގުތުކޮޅުގެ ތެރޭގައި ފޮށި ހަދައި ނިންމައިލެވޭ ގޮތެއް
ނުވިއެވެ. ވަގުތު ހަމަވީމާ ޤަބީލާގެ މީހުން އޭނާ މަރައިލާން
އުޅެގެންފިއެވެ. އޭނާގެ އަތުގައި ލޮންސިއެއް އޮތެވެ. ހޯވޭ ފުންކޮށް
ވިސްނައި ބަލައިލި އިރު އެ ލޮންސީގެ ތުނޑުގައި ލޯވަޅެއް ހުއްޓެވެ.
އެތަން ފެނުމާއެކު އޭނާ އަށް ހޭ ލެވިއްޖެ އެވެ.
ހޯވޭ އަށް އޭނާގެ މައްސަލައިގެ ޙައްލު ފެނުނީ އެވެ. ފަހާފޮށީގެ
ތިނޯހުގެ ތުނޑުގައި ފަގައެއް ލުމާއެކު އެ އޮތީ މައްސަލަ ޙައްލު ވެފަ
92

އެވެ. ތިނޯހުގެ ބޮލުގައި ފަގަ ލުމުގެ ސަބަބުން ރަނގަޅަށް މަސައްކަތް
ނުކުރި ފަހާ ފޮށި، ތުނޑުގައި ފަގަ ލުމާ އެކު ރަނގަޅަށް މަސައްކަތް
ކުރާން ފަށައިފި އެވެ.
ހޯވޭ ގެ މައްސަލަ އަކީ އާދަކާދައިގެ ވިސްނުމުން ބޭރަށް ނުކުމެ،
ވިސްނާން އޭނާ އަށް ނޭނގުމެވެ. އޭނާ އަށް ވިސްނުނު ގޮތުގައި އެތައް
ހާސް އަހަރަކުއްސުރެ ކުރަމުން އައި ކަމެއް އޮންނާނީ ރަނގަޅަށެވެ. އޭނާ
އަށް މައްސަލަ ރަނގަޅަށް ވިސްނުނީ އޭނާގެ އިޚްތިޔާރުން ބޭރުގައި ވާ
ޙާލަތެއްގަ އެވެ. އެ ވިސްނުން އޭނާގެ ސިކުނޑިއަށް ވަނުމާއެކު މައްސަލަ
ޙައްލު ކުރެވުނީ އެވެ. މީހަކު ވަކި ކަމެއްގައި ދޫ ނުކޮށް ހިފެހެއްޓުމާއެކު
މި ދެންނެވުނު މީހާ އެކޭ އެއް ފަދައިން އޭނާ އަށް ވެސް ފޮރުވިފައިވާ
ސިއްރުތައް ފެންނާން ފަށައިފާނެ އެވެ.
93

ވިޔަފާރީގައި ގިނަ ދުވަހު ދެމި ހުރުން
ތަނަވަސްކަމުގެ އަހުލުވެރީން ހެނދުނުގެ ނާސްތާ ގައި ނުވަތަ
ސަޔާއެކު ބޭނުން ކުރާ ހިތް ވަނީ ހަނޑޫ ފަދަ ގޮވާމުގެ ބާވަތްތަކުގައި
ހަދާފައި ހުންނަ ލުއި ކާ އެއްޗްިއސެވެ. މި ދެންނެވުނު ކާ އެއްޗެތީގެ
އެއް މިސާލަކީ ލުއި ކާނާއެއްގެ ގޮތުގައި މިހާރަކަށް އައިސް ވަރަށް
ޢާއްމުކޮށް ބޭނުން ކުރެވޭ ކޯރން ފްލޭކްސް އެވެ. ކޯރން ފްލޭކްސް ގެ
ވަރަށް ގިނަ ވައްތަރުތައް ބާޒާރުން ގަންނާން ލިބޭން ހުރެއެވެ.
އެކި ނަން ނަމުގައި ވަރަށް ގިނަ ކުންފުނި ކުންފުނި ތަކުން
ކޯރން ފްލޭކްސް އުފެއްދިއެވެ. އެކި ބާވަތްތަކުގައި ލަނީ އެކި ރަހައެވެ.
އެކަމަކު ހިންދުސްތާނު (އިންޑިއާ) ގެ ބާޒާރުގައި އެ ވައްތަރުތައް ހިނގާ
ގޮތެއް ނުވިއެވެ. އެ ކުންފުނި ތަކުން އިޝްތިހާރަށް ވަރަށް ގިނަ ފައިސާ
ޚަރަދު ކުރުމާ އެކުވެސް މި ބާވަތްތައް ކާމިޔާބު ކަމާއެކު ވިއްކޭ ގޮތެއް
ނުވިއެވެ.
94

މި ވަގުތު ހިންދުސްތާނުގެ ބާޒާރަށް ދެ ކުންފުންޏަކުން ކޯރން
ފްލޭކްސް ހަދައިގެން ގިނަ ޢަދަދަކަށް ވިއްކަމުން ދެއެވެ. އެއް
ކުންފުންޏަކީ ހިންދުސްތާން ވެޖެޓަބްލްސް އޮއިލްސް ކޯރޕަރޭޝަން
HVOC((އެވެ. ދެވަނަ ކުންފުންޏަކީ މޯހަން މިކްސިންގ ލިމިޓެޑެވެ. މި
ދެ ކުންފުނިން އަހަރަކު އެއް ހާސް ޓަނުގެ ކޯރން ފްލޭކްސް ބާޒާރަށް
ނެރެ، ވިއްކައިލަ އެވެ. އޭގެ އަގަކީ ތިން ކުރޯޑު ފަންސާސް ލައްކަ
ރުޕީސް އެވެ. އެކަމަކު މި ދެ ކުންފުނިން ކުރެ ކުންފުންޏަކުން
އިޝްތިހާރުގެ ނަމުގައި އެންމެ ރުފިޔާ އެއްވެސް ޚަރަދެއް ނުކުރެ އެވެ.
މި ދެ ކުންފުނިން އުފައްދާ ކޯރން ފްލޭކްސް އެއްވެސް ކަހަލަ
އިޝްތިހާރެއް ކުރުމަކާ ނުލައި ވިކިގެން ދެއެވެ.)ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ
9 ޖޫން (1990
މި ތަފާތުގެ ސަބަބަކީ ކޮބައިތޯއެވެ؟ މައިގަނޑު ސަބަބަކީ އެހެން
ކުންފުނި ތަކުގެ ތާރީޚެއް ނެތުމެވެ. އެ ކުންފުނި ތަކުން ކޮންމެވެސް
ނަމެއްގައި ކޯރން ފްލޭކްސް އުފެއްދީއެވެ. އެ ނަމުގައި އުފެއްދި އެއްޗެތި
ނުވިކުނީމާ އެހެން ނަމެއްގައި އުފެއްދީއެވެ. ނުވަތަ ކޯރން ފްލޭކްސް
އުފެއްދުން ހުއްޓައިލައިފައި އެހެން މަސައްކަތަކާ ދިމާއަށް އެނބުރުނީ
އެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް ކުރީން ދެންނެވުނު ކާމިޔާބު ދެ ކުންފުނީގެ
ވިޔަފާރިއަކީ (އެ ވިޔަފާރީގައި) 20 އަހަރު ދުވަހުގެ ދިގު ތާރީޚެއް
95

އޮތް ވިޔަފާރިއެކެވެ. 20 އަހަރު ދުވަސް ވާންދެން އެ ދެ ކުންފުނިން
އުފައްދައިފައި ވަނީ އެއް ބާވަތެއްގެ ކޯރން ފްލޭކްސް އެވެ. އެ ވިހި
އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މީހުންގެ މެދުގައި އެ ދެ ކުންފުނި މަޝްހޫރުވެ،
އިތުބާރު ލިބިފައި ވަނީ އިޝްތިހާރެއްގެ ބޭނުން ނުޖެހޭ ވަރަށެވެ. ކޯރން
ފްލޭކްސް ގަންނަ ކޮންމެ މީހެއްގެ ހިތުގައިވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ ހަރުލާ
ނަމަކީ އެ ނަމެވެ. ވުމާއެކު ބާޒާރަށް ގޮސް ގަންނަނީ ހަމަ އެ ކޯރން
ފްލޭކްސް އެވެ.
ވިޔަފާރީގެ ތަރައްޤީގެ ސިއްރަކީ މިއީ އެވެ. ވިޔަފާރީގައި ދެމި
ހުރުމަކީ ލާޒިމް ޝަރުޠެކެވެ. ވިޔަފާރިއެއް ފަށައިފައި ހުއްޓައިލާ ނަމަ
ނުވަތަ ގިނަ ގިނައިން ވިޔަފާރި ބަދަލު ކުރާ ނަމަ ވިޔަފާރީގައި
ކާމިޔާބީއެއް ނުލިބޭނެ އެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް ވިޔަފާރިއެއް ފެށުމަށް ފަހު
ކިތަންމެ ބޮޑު ހުރަހެއް ދިމާ ވިޔަސް ހުއްޓައި ނުލައި ކުރިއަށް ދާ ނަމަ
"ވިހި އަހަރު" ފަހުން ހުރެވޭނީ ކާމިޔާބީގެ ދެވަނަ މަންޒިލާ ހަމައަށް
ދެވިފައެވެ.
96

ހަނގުރާމަ އާ ނުލައި ފަތަޙަ
ޖަޕާނާ ބެހޭ ގޮތުން އެމެރިކާގެ ހަފްތާ މަޖައްލާ އެއް ކަމަށް ވާ
"ޓައިމް" ގެ 4 ޖުލައި 1988 ގެ ޢަދަދުގައި މަޒުމޫނެއް ޝާއިޢު
ކުރެވުނެވެ. މި މަޒުމޫނުގެ ސުރުޚީން ދޭހަވާ މާނަ އަކަށް އޮތީ
ސުވާލެކެވެ. އެއީ އިޤްތިޞާދީ ވަރުގަދަ ބާރެއް، ދުނިޔޭގެ ބާރަކަށް ވެގެން
ހިނގައިދާނެ ހެއްޔޭ މި ސުވާލެވެ.
SuperJapan: Can an economic giant become a
global power?
ޖަޕާނުގެ މައްޗަށް ލިބުނު ފަތަޙަ އެމެރިކާ އިން ފާހަގަ ކުރީ
1945 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އެ ދުވަހު ބަލިވީ ޖަޕާން މިއަދު އެމެރިކާގެ
މައްޗަށް ފަތަޙަ ހޯދައިފި އެވެ. ފެށުނު އިރު މި ފަތަޙަ އޮތީ ހަމަ އެކަނި
އިޤްތިޞާދީ ދާއިރާގެ ކަމެއްގެ ގޮތުގަ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މިހާރު ދަނީ
އެހެން ދާއިރާ ތަކުންވެސް ފަތަޙަ އާ ދިމާއަށް ދަތުރު ކުރަމުންނެވެ.
އެމެރިކާ އަކީ މިއަދު ދުނިޔޭގައި އެންމެ ބޮޑަށް ދަރާފައި އޮތް ޤައުމެވެ.
އެ ޤައުމުގެ ދަރަނި 400 ބިލިއަން ޑޮލަރަށް ވުރެ ބޮޑެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް
97

ޖަޕާނަކީ އެހެން ޤައުމު ތަކަށް އެންމެ ގިނައިން ދަރަނި ދޫކޮށްފައިވާ
ޤައުމެވެ. އެހެން ޤައުމު ތަކުން ޖަޕާނަށް 240 ބިލިއަން ޑޮލަރު ދޭން
ޖެހިފައި ވެ އެވެ.
އެމެރިކާގައި މިހާރަކަށް އައިސް ލިޔެވޭ ގިނަ ފޮތްތަކާއި މަޒުމޫނު
ތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި އެމެރިކާ ހަލުވި ކަމާ އެކު ވެއްޓެމުން
ދަނީ އެވެ. އަދި ޖަޕާން ހަލުވި ކަމާ އެކު ތަރައްޤީ ކުރަމުން ދަނީ އެވެ.
ތިރީގައި މިވަނީ މި ދެންނެވި ފަދަ އެއް ފޮތުގެ ނަމެވެ.
Prof. PaulKennedy, The Rise and Fall ofthe
GreatPowers.
"ޓައިމް" މަޖައްލާގައި ޝާއިޢު ކުރެވުނު މަޒުމޫނު ކިޔައިފައި
ވަރަށް ގިނަ މީހުން އެ މަޖައްލާ އަށް ސިޓީ ފޮނުވި އެވެ. އޭގެ ތެރެއިން
ބައެއް ސިޓީ ވިދިގެން އައި ޢަދަދުގައި 25) ޖުލައި 1988 ގައި ނުކުތް
ޢަދަދުގައި(ޝާއިޢު ކުރެވުނެވެ. މި ސިޓީ ތަކުގެ ތެރޭގައި ޕްރިންސްޓަން
ގެ ބްރަޔަން މާރސްކީ Brian Mirsky((ފޮނުވި ސިޓީއެއް ހިމެނެ އެވެ.
އޭނާގެ ކުރު ސިޓީ ގައި ލިޔެފައި ވާ ގޮތުގައި ޖަޕާނުގެ އިޤްތިޞާދީ
ކާމިޔާބީ ގެ މައްޗަށް ޓައިމް ގައި ޝާއިޢު ކުރެވުނު މަޒުމޫނުގެ ސަބަބުން
98

ފާޅުވެ، އެނގުނު ކަމަކީ ހަނގުރާމައިގެ ކާމިޔާބީ އެމެރިކާ އަށް ލިބުނު
ނަމަވެސް ޞުލްޙައިގެ ކާމިޔާބީ ލިބުނީ ޖަޕާނަށް ކަމެވެ.
Your article on Japan's economic success
makes it obvious that although the U.S. won the
war, Japanwon the peace.
ޖަޕާނުގެ ކުރި އެރުމުން އެނގޭ ކަމަކީ މި ދުނިޔޭގައި اله
ސުބްޙާނަހޫ ވަތަޢާލާ ލައްވަވައިފައި ވާ ފުރުޞަތުގެ ގިނަ ކަމެވެ.
ދެކޮޅުވެރިޔާ އާ ހަނގުރާމަ ނުކޮށް، އެއްވެސް ކަހަލަ އަރައިރުމެއް ނުވެ،
ބަލިވާ މީހަކަށް އޭނާގެ މައްޗަށް ފަތަޙަ ހޯދި މީހާ ބަލި ކޮށްލުމަކީ މި
ދުނިޔޭގައި ކުރެވިދާނޭ ކަމެކެވެ.
99

އަމިއްލަ ބަލިކަށިކަން
ރޮބަރޓް އެމިޔާން Robert Emmiyan އަކީ ރޫސީ ވިލާތުގެ
މަޝްހޫރު އެތުލީޓެކެވެ. އޭނާ އަކީ ލޯންގް ޖަމްޕް ނުވަތަ ދިގު ފުމުމުގެ
ޗެމްޕިއަނެކެވެ. އޭނާ އުފަންވީ 15 ފެބްރުއަރީ 1965 ގަ އެވެ. ދުނިޔޭގެ
ފެންވަރުގެ ރަން މެޑެލެއް ހޯދުމުގެ ސަބަބުން އޭނާ ވަނީ ވަރަށް ބޮޑަށް
މަޝްހޫރު ވެފަ އެވެ.
ހިންދުސްތާނުގެ ނޫސްވެރިއެއް ކަމަށްވާ މިސްޓަރ ކްރިޝްނާ
ސުވާމީ، ރޮބަރޓް އެމިޔާން ގެ ކުރު ބަސްދީގަތުމެއް ހޯދި އެވެ. މި
ބަސްދީގަތުން ޝާއިޢު ކޮށްފައި ވަނީ 5 އޭޕްރީލް 1988 ގައި ނުކުތް
"ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ" ގަ އެވެ. މިސްޓަރ ކްރިޝްނާ ސުވާމީ ރޫސީ
ޗެމްޕިއަނާ ކުރި ސުވާލު ތަކުގެ ތެރޭގައި ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުބާރާތްތަކުގައި
އޭނާ ބައިވެރިވާ އިރު ކާމިޔާބީ ހޯދުމަށްޓަކައި ކުރާ ކަމަކީ ކޮބައިތޯ އޮޅުން
ފިލުވުމުގެ ގޮތުން ކުރި ސުވާލު ހިމެނެ އެވެ. ރޮބަރޓް އެމިޔާން ޖަވާބު
ދިނެވެ.
100

The most important is to get rid of the defects
which prevent me from improving my
performance. My coach and I knowthat I have
reserveswhichwemustputtouse.
"އެންމެ މުހިއްމު ކަމަކީ އަހަރެންގެ ފެންވަރު ދެއްކުމުގައި
ހުރަހަކަށް ވެގެންދާ ބަލިފައިތައް ނައްތައިލުމެވެ. އަހަރެންނާއި އަހަރެން
ތަމްރީނު ކުރާ މީހާއަށް ޤަބޫލު ކުރެވިފައިވާ ގޮތުގައި ބޭނުން ހިފަން ޖެހޭ
އެތައް ޤާބިލިއްޔަތެއް އަހަރެންގެ ކިބައިގައި އެބަ ހުއްޓެވެ."
ކުޅިވަރުގެ މައިދާނުގައި ހޯދާ ކާމިޔާބީގެ ސިއްރެއްގެ ގޮތުގައި
ރޮބަރޓް އެމިޔާން އެ ހާމަ ކުރީ ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނުގައި ކާމިޔާބީ
ހޯދުމުގެ ސިއްރު ވެސް މެ އެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ މައިދާނުގައި މީހަކަށް ލިބޭ
ކޮންމެ ނާކާމިޔާބީ އަކީ ޚުދު އެ މީހާގެ ބަލިކަށި ކަމެއްގެ ސަބަބުން ލިބޭ
ނާކާމިޔާބީ އެކެވެ. މި ދުނިޔޭގައި ހޯދާ ކާމިޔާބީ ގެ ސިއްރަކީ ތިމާގެ
އަމިއްލަ ބަލިކަށިކަން ނުވަތަ ބަލިފައިތައް ދެނެ ގަނެ، އެ ކަންތައްތައް
ރަނގަޅު ކޮށް އިސްލާހު ވުމަށް ފަހު ޢަމަލީ މައިދާނަށް ނުކުތުމެވެ.
ކާމިޔާބީގެ ހަމައެކަނި ސިއްރަކީ މިއީ އެވެ. މި ދުނިޔޭގައި ކާމިޔާބީއެއް
ހޯދާފައިވާ ކޮންމެ މީހަކު އެ ހޯދި ކާމިޔާބީއެއް ހޯދާފައި ވަނީ މި
ދެންނެވުނު ޝަރުޠު ފުރިހަމަ ކޮށްގެންނެވެ. ނާކާމިޔާބީ ލިބޭ ކޮންމެ
101

މީހަކަށް ލިބޭ ނާކާމިޔާބީ ގެ ޙަޤީޤީ ސިއްރަކީ މި ދެންނެވުނު ޝަރުޠު
ފުރިހަމަ ކުރުމުގައި ނުކުޅެދޭ ގޮތް ވުމެވެ.
ނާކާމިޔާބު މީހަކީ ތިމާގެ އަމިއްލަ ޤާބިލިއްޔަތު ބޭނުން ކުރުމުގައި
ނާކާމިޔާބުވާ މީހާ އެވެ. ކާމިޔާބު މީހަކީ ތިމާގެ އަމިއްލަ ޤާބިލިއްޔަތުގެ
ބޭނުން ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރުމުގައި ކާމިޔާބީ ހޯދާ މީހާ އެވެ.
102

އިޚްތިޔާރެއް އޮތުމާއި އިޚްތިޔާރެއް ނެތުން
މަޝްހޫރު ސައިންސްވެރިއެއް ކަމަށް ވާ އައިންސްޓައިން
ޠަބީޢިއްޔާތީ ދުނިޔޭގެ އުސޫލެއް އެންމެ ޖުމްލައަކުން ބަޔާން ކޮށް ދީފައި
ވަނީ މި ފަދައިންނެވެ. "ހަކަތަ އަކީ އުފެއްދޭނޭ އެއްޗެއް ނުވަތަ ހަލާކު
ކޮށްލެވޭނޭ އެއްޗެއް ނޫނެވެ."
Energycan neitherbecreatednordestroyed.
މިއީ ހެއްދެވި ފަރާތް ނުވަތަ ޚާލިޤްގެ ޤުދުރަތުގެ ފުރިހަމަ ކަމުގެ
ހެއްކެކެވެ. އިންސާނާ އަށް ހަމަ އެކަނި މި ދުނިޔޭގެ އިސްތިޢުމާލު
ކުރެވޭނީ އެވެ. އޭނާ އަކީ (އެއްވެސް ކަމެއް) ބަދަލު ކުރުމުގެ ނުވަތަ
ފަނާ ކުރުމުގެ ބާރު ލިބިފައި ވާ މީހެއް ނޫނެވެ. މި ދުނިޔޭގައި
އިންސާނާގެ ހައިސިއްޔަތަކީ ކޮބައި ކަން ވެސް މި ޖުމްލައިން އެބަ އެނގެ
އެވެ. އިންސާނާ މި ދުނިޔޭގައި ހޭދަ ކުރާ ދުވަސްތައް ހޭދަ ކުރަނީ
ވެރިއެއްގެ ގޮތުގައެއް ނޫނެވެ. ވެރިއެއްގެ އަމުރަށް ކިޔަމަންތެރިވާ
މީހެއްގެ ގޮތުގަ އެވެ. ދިނީ އިޞްޠިލާޙް ގައި އިމްތިޙާނޭ ކިޔަނީ މި
103

ދެންނެވުނު ޙާލަތަށެވެ. އިންސާނާ މި ދުނިޔެއަށް އަންނަނީ އޭނާ އަށް
ކަނޑަ އެޅިފައިވާ މުއްދަތު ހަމަ ވާންދެން މި ދުނިޔޭގައި އުޅުމަށް ފަހު
އިމްތިޙާން ކަރުދާސް ފުރިހަމަ ކުރާށެވެ. އޭގެ ފަހުން އޭނާ އެނބުރި ދަނީ
އެވެ. އެއްވެސް އެއްޗެއްގެ މައްޗަކަށް މިއަށް ވުރެ ބޮޑު އިޚްތިޔާރެއް އޭނާ
އަކަށް ލިބިފައެއް ނެތެވެ.
ބައެއް މީހުން ދުނިޔޭގެ ޙާލަތާ މެދު މާޔޫސް ވެގެން އަމިއްލަ
އަށް މަރު ވެ އެވެ. އެ ފަދަ މީހުން ދެކޭ ގޮތުގައި އެހެން ހެދުމުގެ
ސަބަބުން އެ މީހުންގެ ވުޖޫދު ނެތިގެން ދިޔައީ އެވެ. ނުވަތަ އެ މީހުންގެ
މައްސަލަ ތަކަށް ޙައްލެއް ގެނެވުނީ އެވެ. އެކަމަކު އެއީ އެކަށީގެން ވާ
ކަމެއް ނޫނެވެ. ދުނިޔޭގައި ހައްދަވައިފައި ވާ މާއްދީ ތަކެތި ނައްތައި
ނުލެވޭ ފަދައިން އިންސާނާ ގެ ސޫރައިގައި ހައްދަވައިފައި ވާ އެއްޗެތި
ނައްތައި ލުމަކީ ވެސް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އަމިއްލަ އަށް މަރު
ވުމަކީ އިންސާނާގެ އިޚްތިޔާރުގައި ވާ ކަމެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް
ނައްތައިލުމަކީ އިންސާނާގެ އިޚްތިޔާރު ގައި ވާ ކަމެއް ނޫނެވެ. މިއީ މި
ދުނިޔޭގައި އިންސާނާގެ ކަންތައްތައް އޮތް ގޮތް އަންގައިދޭ ކަމެކެވެ.
ކަމެއްގެ ޙަޤީޤަތަށް އިންކާރު ކުރުމަކީ އިންސާނާ އަށް ލިބިފައިވާ
އިޚްތިޔާރެކެވެ. އެކަމަކު ޙަޤީޤަތް ބަދަލު ކުރުމަކީ އޭނާ އަކަށް ކުރެވޭނޭ
104

ކަމެއް ނޫނެވެ. ގޮތް ދޫ ނުކުރުމާއި ދެކޮޅު ހެދުމަކީ އިންސާނާ އަށް
އިޚްތިޔާރު ލިބިފައި ވާ ކަމެކެވެ. އެކަމަކު ގޮތް ދޫ ނުކުރުމާއި ދެކޮޅު
ހެދުމުގެ ސަބަބުން ނުކުންނަ ނަތީޖާ އަށް ފިލުމަކީ އޭނާ އަކަށް ކުރެވޭނޭ
ކަމެއް ނޫނެވެ. އަޚްލާޤީ މިންގަނޑުތައް ޤަބޫލު ނުކުރުމަކީ އިންސާނާ އަށް
އިޚްތިޔާރު ލިބިފައިވާ ކަމެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އެ މިންގަނޑުތައް
ކާއިނާތުން ފުހެލުމަކީ އޭނާ އަކަށް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. ބޭނުން
ކޮންމެ ކަމެއް ބޭނުން ގޮތަކަށް ކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު އިންސާނާ އަށް
ލިބިފައި ވެ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާ އެދޭ ގޮތަކީ އެންމެ ފަހުން
ހުރިހައި އިންސާނުންނާ މެދު ހިސާބު ބެއްލެވޭ ދުވަހު މިނާން ގެންގުޅޭނޭ
މިންގަނޑަކަށް ހެދުމަކީ އޭނާ އަކަށް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ.
އިންސާނާ އަކީ މި ދުނިޔޭގައި ލައްވައިފައި ވާ މިނިވަން
މަޚްލޫޤެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އޭނާގެ މިނިވަންކަން އޮންނަނީ ވަކި
ޙުދޫދެއްގެ ތެރޭގަ އެވެ.
105

މަސައްކަތުގެ ޒަރީޢާ
ބާޕްސީ ސިދްވާ Bapsi Sidhwa((އަކީ ފާރިސީ އަންހެނެކެވެ.
އޭނާއަކީ ޕާކިސްތާނުގެ ލާހޯރްގައި އުޅޭ މީހެކެވެ. މިހާރު އޭނާ އުޅެނީ
އެމެރިކާގެ ޓެކްސަސް ގެ ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ހިއުސްޓަންގެ
މުދައްރިސަކަށެވެ. އޭނާ އިނގިރޭސި ބަހުން ލިޔެފައިވާ ދިގު ވާހަކަތައް
ވަނީ ދުނިޔޭގެ މަޝްހޫރު ފޮތް ޝާއިޢު ކުރާ އިދާރާތަކުން ޗާޕުކޮށްގެން
ނެރެފައެވެ.
ޙައިރާންވާން ޖެހޭ ކަމަކީ ބާޕްސީ ސިދްވާ އަކީ ރަސްމީ
ތަޢުލީމެއް ލިބިފައިވާ މީހަކަށް ނުވާ ކަމެވެ. އޭނާ ލާހޯރްގެ އިސްކޫލެއްގައި
ފަށާ ތަޢުލީމުގެ މަރުޙަލާ ގައި އުޅެނިކޮށް ޕޯލިއޯ ޖެހެނީއެވެ. ކިޔެވުމުގެ
ކަންތައްތައް އިތުރަށް ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނޭ ކަމަށް އޭނާގެ
މައިންބަފައިންނަށް ފެނިގެން އިސްކޫލުން ކަނޑާލަނީއެވެ. އޭގެ ފަހުން
އޭނާގެ ކިޔެވުން ކުރިއަށް ގެންދިޔައީ ގެއަށް މީހަކު ގެނެސްގެންނެވެ.
އެކަމަކު ޓިއުޝަންގެ ސިލްސިލާވެސް މާ ގިނަ ދުވަހަކު ކުރިއަކަށް
ނުދިޔައެވެ.
106

އެހައިތަނުން ފެށިގެން ބާޕްސީ ސިދްވާ އަށް މަގު ދައްކައިދިން
އެހީތެރިއަކަށް ވީ އޭނާގެ ޝައުޤެވެ. އޭނާ އަމިއްލައަށް ކިޔަވަން
ފަށައިފިއެވެ. ތާއަބަދުގެ ކަމަކީ އިނގިރޭސި ފޮތް ކިޔުން ކަމަށް
ހަދައިފިއެވެ. އޭނާގެ ޢިބާރާތުން ދަންނަވާ ނަމަ އޭނާއަކީ ދުވަހަކުވެސް
ވަރުބަލިވުމެއް ނެތް ކިޔުންތެރިއަކަށް ވެއްޖެއެވެ. އެންމެ ފަހުން އަމިއްލަ
އަށް ކުރަމުން ދިޔަ ބުރަ މަސައްކަތުން އޭނާއަކީ އިނގިރޭސި ބަހުން
މަޒްމޫނު ލިޔާ މީހަކަށް ވެއްޖެއެވެ. އެކަމަކު ދެ އަހަރު ދުވަސް ވާންދެން
އޭނާ މަޖައްލާ ތަކަށް ފޮނުވާ މަޒްމޫނުތަކަށް ލިބެމުން ދިޔައީ ޝާއިޢު
ކޮށްދެވެން ނެތް ކަމުގެ ލިޔުމެވެ. އޭނާގެ ފުރަތަމަ ފޮތް އަށް އަހަރު
ދުވަސް ވާންދެން އޭނާގެ އަލަމާރީގައި ހިރަފުސް އަރައަރައި އޮތެވެ.
ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން އޭނާއަށް މާޔޫސީގެ "ބަލި" ޖެހުނެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އެހައި ދުވަސް ވުމަށް ފަހު ޙާލަތު ބަދަލު
ވެގެން ހިނގައްޖެއެވެ. އޭނާގެ މަޒްމޫނުތައް ބޭރުގެ މަޖައްލާ ތަކުގައި
ޝާއިޢު ކުރެވެން ފަށައިފިއެވެ. ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި އެ މީހެއްގެ
ލިޔުންތައް މީހުން ކިޔަމުންދާ މޮޅު ލިޔުންތެރިއަކަށް އޭނާ ވެގެން
ހިނގައްޖެއެވެ. ރަސްމީ ޑިގްރީއެއް ނެތް ނަމަވެސް އޭނާ އެމެރިކާގެ
ޔުނިވަރސިޓީއެއްގައި އުފެއްދުންތެރި ލިޔުންތެރިކަން ކިޔަވައިދޭ
107

މުދައްރިސަކަށް ވެއްޖެއެވެ.)ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ، 25 ފެބްރުއަރީ
)1990
ޙަޤީޤަތުގައި ހުރިހައި ޢިލްމެއްވެސް ކިޔަވައި ދެވެނީ
ބުރަމަސައްކަތުގެ ދަރުސްގާހުގައެވެ. ހުރިހައި ތަރައްޤީއެއް ޙާޞިލް
ކުރެވެނީ ބުރަ މަސައްކަތުގެ އަގު ދީފައެވެ. ބުރަ މަސައްކަތަކީ ކޮންމެ
މީހަކަށްވެސް ލިބިފައިވާ ކަމެކެވެ. ބައްޔެއްގެ ސަބަބުން ނުކުޅެދޭ މީހަކަށް
ވެފައިވާ މީހަކަށް ވިޔަސް ނުވަތަ ޔުނިވަރސިޓީ ޑިގްރީއެއް ލިބިފައި ނެތް
މީހަކަށް ވިޔަސް ބުރަ މަސައްކަތުގެ ޒަޚީރާއިން މަޙްރޫމް ވެގެންނެއް
ނުވެއެވެ.
ބުރަ މަސައްކަތަކީ އެއްވެސް މީހަކު އެއިން މަޙްރޫމް ވެފައި ނުވާ
އަގުހުރި މުދަލެކެވެ.
108

އަނިޔާއެއް ނޫން
އެޑްމުންޑް ބާރކް Edmund Burke((ވިދާޅު ވެފައިވާ
ބުއްދިވެރި ބަހެއްގައި ވެއެވެ. "އަހަރެމެންނާ ތޮޅޭ މީހުން އަހަރެމެންގެ
ނާރުތަކުގެ ބާރު ގަދަ ކުރަނީ އެވެ. އަދި އަހަރެމެންނަށް ލިބިފައިވާ
ހުނަރު ތޫނު ކުރަނީ އެވެ. އަހަރެމެންނާ ދެކޮޅުވެރި ވެގެން އުޅޭ
މީހުންނަކީ އަހަރެމެންގެ އެހީތެރިންނެވެ."
Hethatwrestleswithus,strengthensournerves,
and sharpens our skill. Our antagonist is our
helper.
މިއީ ޝައިޚް ސަޢުދީ ވިދާޅު ވެފައިވާ ބަސްފުޅާ މުޅީން އެއް
ކަހަލަ ބަސްފުޅެކެވެ. އޭނާ ވަނީ ވާހަކައެއްގެ ތެރެއިން ވަރަށް ތަމްސީލީ
ގޮތަކަށް މި ވާހަކަ ވިދާޅުވެ ދެއްވައިފަ އެވެ. "ބުޅަލަށް މުޅިން ގޮތް
ހުސްވީމާ އެ ސޮރުގެ ވަކިތަކުން މިނިކާވަގު ގެ ލޯ ކޮނެލާތަން ނުދެކެން
ހެއްޔެވެ؟"
109

ތިބާ އާ ދެކޮޅަށް މީހަކު ނުވަތަ ބަޔަކު ކުރާ ކަމެއްގެ ރައްދު
ޢަމަލު ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ފެންނަނީ ދެ ގޮތަކަށެވެ. އެއް ގޮތަކީ އެއީ
އަނިޔާއެއް ކަމަށް ތިބާގެ ހިތަށް ވަނުމެވެ. ދެވަނަ ގޮތަކީ އެއީ ތިބާއަށް
ޖެހުނު ގޮމެއް ކަމަށް ހިތަށް ވަނުމެވެ. އަނިޔާއެކޭ ހިތަށް އަރައިފި ނަމަ
އުފެދޭނީ ޝަކުވާ އެވެ. ގޮމެއް ކަމަށް ހީ ކުރެވިއްޖެ ނަމަ އުފެދޭނީ
މުޤާބިލާގެ ޝުޢޫރެވެ.
ޝަކުވާގެ ޝުޢޫރު ހިތުގައި އުފެދިއްޖެ ނަމަ އިދިކޮޅު މީހާ އާ
ދިމާއަށް ހަޅޭއް ލަވައި ދެކޮޅުވެރިކަން ފާޅު ކުރުން ނޫން ކަމެއް
ނުކުރެވޭނެ އެވެ. އެ މީހަކާ ދެކޮޅަށް ހިތަށް އައިހާ އެއްޗެއް ގޮވާނެ އެވެ.
މިޔާ ޚިލާފަށް މުޤާބިލާގެ ޝުޢޫރު ހިތުގައި އުފެދިއްޖެ ނަމަ އެ މީހަކު
ބޮޑަށް ޖެހޭނީ ޢަމަލުގެ ކޮޅަށެވެ. ޙާލާތު އޮތް ގޮތެއް ބެލުމަށް ފަހު އޭނާ
މަސައްކަތް ކުރާނީ ޖަވާބެއް ދެވޭނޭ ގޮތެއް ހޯދާށެވެ. އޭނާ ދެކޮޅުވެރިޔާ
އާ މުޤާބިލާ ކުރާނީ ފުރިހަމަ ތަދްބީރަކާ އެކު ޙިކްމަތުގެ ބޭނުން
ކޮށްގެންނެވެ. އޭނާގެ ހުރިހައި ރޭވުމެއް ބިނާ ކުރާނީ ހެޔޮ ވިސްނުމުގެ
މައްޗަށެވެ.
ޝަކުވާ އާއި ދެކޮޅު ހެދުމުގެ ވިސްނުމަކީ އިންސާނާގެ
ކިބައިގައިވާ ހަކަތަ ހުސްކޮށްލާ ކަމެކެވެ. އޭނާގެ ހަކަތަ ހުސް ވެގެން
110

ދާނީ އެއްވެސް ފައިދާއެއް ނުކުރާ ކަހަލަ ސަކަރާތެއްގަ އެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް ގޮން ޖެހުމުގެ ޚިޔާލު އުފެދޭ މީހުންނަށް އަންނަ ބަދަލު މުޅީން
ތަފާތު ވާނެ އެވެ. އެ ފަދަ މީހުންގެ ކިބައިގައި ފޮރުވިފައިވާ ޤާބިލިއްޔަތު
ހާމަ ވެގެން ދާ ގޮތް ވާނެ އެވެ. އަދި އިތުރު ހިތްވަރު ޖެހޭ ގޮތް ވެސް
ވާނެ އެވެ. އެ މީހަކީ ކިތަންމެ ބަލިކަށި މީހަކަށް ވިޔަސް ބާރުގަދަ
މީހެއްގެ މައްޗަށް ވަރަށް ފަސޭހައިން ގަދަވެގަންނާނެ އެވެ. އާދެ، ބުޅާ
ދެކެ މިނިކާވަގު ބިރު ގަންނަ ގޮތް ވަނީ މި ފަދަ ދަނޑިވަޅު ތަކުގަ އެވެ.
މި ދުނިޔެއަކީ މުޤާބިލާ ކުރުމުގެ ދުނިޔެއެކެވެ. މި ދުނިޔޭގައި
ޝަކުވާގެ ޚިޔާލު ގެންގުޅޭ މީހުން ހަލާކުވެ ބަރުބާދު ވެގެން ދާނީ އެވެ.
ތަދްބީރުގެ ޚިޔާލު ގެންގުޅޭ މީހުން ކުރި އަރައި ތަރައްޤީ ވަމުން ދާނީ
އެވެ.
ތިބާ މަގެއްގެ މަތީން ހިނގާފައި ދަނީ އެވެ. ކުއްލިއަކަށް ގަހެއްގެ
އޮފިގަނޑެއްގައި ތިބާގެ ހެދުމުގެ ފަސްބައި އަޅައިގެންފި އެވެ. މި ފަދަ
ދަނޑިވަޅެއްގައި ޝަކުވާ ކުރާނީ ހެއްޔެވެ؟ ނުވަތަ ތަދްބީރުގެ ބޭނުން
ކޮށްގެން ފަސްބައި ސަލާމަތް ކުރެވޭތޯ ބަލާނީ ހެއްޔެވެ؟ ތިބާ ހަމަ
ގައިމުވެސް ގަހާ ދެކޮޅަށް އިޙްތިޖާޖު ކުރާކަށް ނުފަށާނެ އެވެ. މައްސަލަ
ޙައްލު ކުރެވޭނޭ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލާނީކަން ގައިމެވެ.
111

އިންސާނާގެ ކޮންމެ ކަމެއްގައިވެސް ބޭނުން ކުރަން އޮތް އެންމެ
ރަނގަޅު ގޮތަކީ މިއީކަން ހެޔޮ ވިސްނޭ ކޮންމެ މީހަކަށްމެ އެނގޭނެ އެވެ.
އިންސާނާ ދިރިއުޅެނީ އެހެން އިންސާނުންގެ މެދުގަ އެވެ. އެހެންވީމާ
ދޭތެރެ ދޭތެރެއިން އެހެން މީސް މީހުންނާ ދެކޮޅުވެރިވާ ގޮތް ވުމަކީ ޠަބީޢީ
ކަމެކެވެ. ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ ފަރާތުން ނުރުހޭ ކަހަލަ ކަމެއް ފެނުމަކީ
އެކަށީގެންވާ ކަމެކެވެ. ބައެއް ފަހަރަށް އެހެން މީހަކު ތިބާއަށް ލިބެން
ޖެހޭ ޙައްޤެއް ލިބުނަ ނުދީ ހިފަހައްޓަނީ ކަމުގައި އިޙްސާސް ކުރެވޭ ގޮތް
ވާނެ އެވެ. މި ފަދަ ކޮންމެ ދަނޑިވަޅެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖެހެނީ
ޝަކުވާ ކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ތަދްބީރުގެ ބޭނުން ކުރާށެވެ. ފުން
ވިސްނުމަކާ އެކު މައްސަލަ ޙައްލު ކުރެވޭނޭ ގޮތެއް ހޯދާށެވެ.
ދިރިއުޅުމުގެ ކޮންމެ ކަމަކީ ވެސް ޗެލެންޖެކެވެ. ނުވަތަ ގޮން
ޖެހުމެކެވެ. އެކަކު އަނެކަކާ ދެކޮޅަށް ހިންގާ ހަތުރުވެރިކަމުގެ ޢަމަލެއް
ނޫނެވެ. މައްސަލައެއް ދިމާވީމާ އެއީ ހަތުރުވެރިކަމުގެ ޢަމަލެކޭ ހިތަށް
އަރާ ގޮތް ވެއްޖެ ނަމަ ސިކުނޑީގައި އުފެދޭނީ ޝަކުވާ އެވެ.
ދެކޮޅުވެރިކަމުގެ ޚިޔާލެވެ. މި ޚިޔާލު ބޮޑު ވެގެން ގޮސް މާޔޫސީ އާ
ހަމައަށް ހިނގައިދާނެ އެވެ. މިހާރު މި އޮތް މާޙަވްލުގައި އެއްވެސް ކަހަލަ
ފިޔަވަޅެއް އެޅޭން ނެތް ކަމަށް ހީ ކުރެވެން ފަށާނެ އެވެ. ޝަކުވާގެ
112

ޚިޔާލު ގޮސް ނިމޭނީ މާޔޫސީ އަށެވެ. މާޔޫސީ އަކީ ނަފްސިއްޔާތީ
ދަންޖެހުމެކެވެ.
މިޔާ ޚިލާފަށް ދިމާވާ ކޮންމެ މައްސަލައަކީ ގޮން ޖެހުމެއް ކަމަށް
ބަލައިފި ނަމަ ނިދާފައިވާ ޤާބިލިއްޔަތު މޯޅިއަކަށް ދެމިލާފައި ތެދުވާނެ
އެވެ. ޙާލަތާ މުޤާބިލާ ކުރުމުގެ ހިތްވަރު ތިބާގެ ކިބައިގައި އަށަގަންނާނެ
އެވެ. ފުރަތަމަ ދެންނެވުނު ފަދަ ޝަކުވާގެ މިޒާޖުގެ މީހުންގެ ޚިޔާލު
ހުންނާނީ ވާހަކައިގެ މައްޗަށް އެނބުރިފަ އެވެ. ދެވަނަ އަށް ދެންނެވުނު
ބައިގެ މީހުންގެ ޚިޔާލު އެނބުރޭނީ ޢަމަލުގެ މައްޗަށެވެ. ދުނިޔޭގައި ލިބޭ
ކާމިޔާބީ އާއި ނާކާމިޔާބީގެ ސިއްރަކީ މިއީ އެވެ. ދުނިޔޭގެ މައްސަލަތަކާ
ކުރިމަތި ލާން ޖެހުނީމާ ޝަކުވާ ކުރާ މީހުންގެ ތަޤްދީރުގައި އޮންނާނީ
ބަރުބާދީ ފިޔަވައި އެހެން އެއްޗެއް ނޫނެވެ. މިޔާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ އާ
މެދު ފުންކޮށް ވިސްނައި އެ މައްސަލަ ޙައްލު ކުރާނޭ މޮޅު ތަދްބީރެއް
ކުރެވޭތޯ ބަލާ މީހާ އަށް ކާމިޔާބީ ލިބުމަކީ ނުވެ ނުދާނޭ ކަމެކެވެ. އެހެނީ
މި ދުނިޔޭގައި ލައްވައިފައިވާ ކޮންމެ މައްސަލަ އަކަށް ޙައްލެއްވެސް ވަނީ
ލައްވައިފަ އެވެ. ކޮންމެ އުނދަގުލަކުން ސަލާމަތް ވާނޭ ތަދްބީރެއް
އޮވެއެވެ.
113

ދެވަނަ ފުރުޞަތު
1987 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހުގެ "ރީޑަރސް
" "އަ "
ޑައިޖެސްޓް ގައި މިއްލަ ދިރިއުޅުން ބަދަލު ކުރަން ކެރޭށެވެ. މި
ސުރުޚީގެ ދަށުގައި މަޒުމޫނެއް ޝާއިޢު ކުރެވުނެވެ.
Dareto ChangeYourLife
މި މަޒުމޫނުގައި މީހެއްގެ ދިރިއުޅުމުގެ ކުރީކޮޅުގައި ކުރިމަތިލާން
ޖެހުނު އެތައް ނާކާމިޔާބީއެއްގެ ވާހަކަ ބަޔާން ކޮށްފައި ވެއެވެ. އޭނާ އަށް
ވަނީ އެތައް ގެއްލުމެއް ލިބި، އެތައް ހުރަހަކާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހިފަ އެވެ.
އެކަމަކު އޭނާ ހިތްވަރު ދެރައެއް ނުކުރެ އެވެ. އެއް ފުރުޞަތު ގެއްލުނީމާ
އޭނާގެ ނަޒަރު ގޮސް ހުއްޓެނީ އަނެއް ފުރުޞަތުގަ އެވެ. މި ތަދުބީރު
ވެގެން ދިޔައީ ވަރަށް ކާމިޔާބު ތަދުބީރަކަށެވެ. ނާކާމިޔާބީ އަށް ފަހު
އެންމެ ފަހުން އޭނާ އާ ކުރިމަތިލީ ކާމިޔާބީ އެވެ.
114

މަޒުމޫނު ނިންމަމުން ލިޔުންތެރިޔާ ބުނެފައިވާ ގޮތުގައި ދިރިއުޅުން
ވަނީ "ދެވަނަ ފުރުޞަތު" ން ފުރިފަ އެވެ. ދެވަނަ ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން
ކުރަން ބޭނުން ވަނީ އެ ފުރުޞަތު ފާހަގަ ކޮށް ދެނެގަތުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތާއި
އެ ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން ކުރުމުގެ ހިތްވަރެވެ.
Life is full of second chances. All we need for a
good second chance isthe abilityto recognize it
andthecouragetoact.
ދިރިއުޅުމަކީ ދެވަނަ ފުރުޞަތު ނުވަތަ "ސެކަންޑް ޗާންސް" ގެ
ބޭނުން ކުރުމަށް ކިޔާ ނަމެކެވެ. މިއީ ފަރުދެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ބެލި
ނަމަވެސް ނުވަތަ ޤައުމެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ބެލި ނަމަވެސް ދެކޮޅު
ހެދެން ނެތް ޙަޤީޤަތެކެވެ. ދުނިޔޭގެ ތާރީޚު މިއީ ތެދެއް ކަމަށް ހެކި ވާނެ
އެވެ. އިސްލާމީ ފުރަތަމަ ދައުރުގައި މުސްލިމުންނަށް މައްކާއިން
ފުރުޞަތެއް ނުލިބުނެވެ. އެއަށް ފަހު އިސްލާމް ދީން ތާރީޚުން ޖާގަ ހޯދީ
މަދީނާގައި ލިބުނު ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން ކޮށްގެންނެވެ. ހުޅަނގުގެ ޤައުމު
ތަކަށް ޞަލީބީ ހަނގުރާމަ ތަކުން ފުރުޞަތެއް ނުލިބުނެވެ. އެ މީހުން
ޢިލްމީ ވަސީލަތްތައް ބޭނުން ކޮށްގެން ދެވަނަ ފަހަރަށް ކާމިޔާބީގެ
މަންޒިލަށް ވާސިލު ވީއެވެ. މިހެން ގޮސް މި ކަހަލަ އެތައް މިސާލެއް
ތާރީޚުން ފެންނާން އެބަ ހުއްޓެވެ.
115

މި ދުނިޔޭގެ ކަންތައްތަކަށް ބަލާ އިރު ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ފެންނަނީ
ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު ގެއްލޭ ތަނެވެ. ބައެއް ފަހަރަށް
ތިމާގެ ތަޖުރިބާއެއް ނެތުމުގެ ސަބަބުންނެވެ. ބައެއް ފަހަރަށް އެހެން
މީހެއްގެ ނުވަތަ ބައެއްގެ ދެކޮޅުވެރި ކަމުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުންނެވެ.
ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު ގެއްލުމަކީ ދިރިއުޅުމުގައި ލިބޭން އޮތް ހުރިހައި
ފުރުޞަތެއް ގެއްލިގެން ދިއުމެއް ނޫނެވެ. އެއީ އެންމެ ފުރުޞަތެއްގެ
ގެއްލުމެވެ. ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު ގެއްލުމުން އިންސާނާ މާޔޫސްވެ ކުރިއަށް
ދާން ކުރާ މަސައްކަތް ހުއްޓާލައިފި ނަމަ އޭނާ އަށް ދެވަނަ ފުރުޞަތު
ލިބޭނެ އެވެ. ދެވަނަ ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން ކޮށްގެން އޭނާ އަށް މަންޒިލާ
ހަމައަށް ދެވޭނެ އެވެ.
އެހެން މީހުންނަށް ލިބިފައިވާ ފުރުޞަތުގެ އެދުމުގައި އެ
ފުރުޞަތުތައް ނިގުޅައިގަންނާން މަސައްކަތް ކުރުމަކީ ބުއްދިވެރި ގޮތެއް
ނޫނެވެ. ބުއްދިވެރި ގޮތަކީ މީހަކަށް ނުލިބި ހުހަށް ހުރި ފުރުޞަތު ތަކުގެ
ބޭނުން ކުރެވޭތޯ މަސައްކަތް ކުރުމެވެ.
1979 ވަނަ އަހަރުގެ އޭޕްރީލް މަހުގެ 13 ވަނަ ދުވަހު ނުކުތް
"ޓައިމްސް އޮފް އިންޑިއާ" (ސެކްޝަން 2، ޞަފްޙާ)4 ގައި
ނިވްޔޯރކް ޑޭޓް ލައިން އާއެކު ރިޕޯޓެއް ޝާއިޢު ކޮށްފައި ވެއެވެ.
116

ރިޕޯޓުގެ ސުރުޚީ އަކީ "ސުޕަރ ކޮމްޕިއުޓަރުގައި އެމެރިކާ އަށް ވުރެ
ކުރިއަށް ދާން ޖަޕާނުން ކުރާ މަސައްކަތް" މިއެވެ.
Japan'sbidtoexceltheUS insupercomputers
ރިޕޯޓުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ސުޕަރކޮމްޕިއުޓަރުގެ
މައިދާނުގައި އެމެރިކާ އަށް ލިބިފައިވާ ޖާގަ މިހާރު އޮތީ ޝައްކެއްގެ
ތެރޭގަ އެވެ. އެމެރިކާގެ ކުންފުންޏެއްގެ ތަޖުރިބާކާރުންގެ ބަޔަކު ވަރަށް
ދިގު މުއްދަތެއްގެ ތަޙްޤީޤު ތަކަކަށް ފަހު ހާމަ ކުރި ގޮތުގައި ޖަޕާނުން
ތައްޔާރު ކުރި ސުޕަރ ކޮމްޕިއުޓަރެއް 1990 ވަނަ އަހަރު ބާޒާރަށް
ނުކުންނާނެ އެވެ. މި ކޮމްޕިއުޓަރު ވެގެން ދާނީ ދުނިޔޭގެ އެންމެ އަވަސް
ކޮމްޕިއުޓަރަށެވެ.
ޖަޕާނުން މި ކޮމްޕިއުޓަރަށް ދީފައިވާ ނަމަކީ އެސްއެކްސް އެކްސް
SX-X))އެވެ. މި މެޝިނުގެ އަވަސް މިން ހުރި ވަރަކީ އެންމެ
ސިކުންތެއްގެ ތެރޭގައި ސައިންޓިފިކް ހިސާބުގެ 20 ބިލިއަން ހިސާބު ހަދަ
އެވެ. ޖަޕާނުގެ މި ކޮމްޕިއުޓަރަކީ އެމެރިކާގެ އެންމެ އަވަސް
ކޮމްޕިއުޓަރަށް ވުރެ 25 ގުނަ އަވަސް ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ. މީގެ އިތުރަށް މި
117

ކޮމްޕިއުޓަރަކީ މައްސަލަ ޖެހުން ވަރަށް ދުރު އަދި ނިސްބަތުން އަގު ހެޔޮ
ކޮމްޕިއުޓަރެއް ވެސް މެއެވެ.
މި ކޮމްޕިއުޓަރަކީ ހަމައެކަނި ސައިންޓިފިކް ރިސަރޗާއި ތެޔޮ
ހޯދުމާއި މޫސުމް ބެލުން ފަދަ ކަންތައްތަކަށް ޚާއްޞަ ވެފައިވާ
ކޮމްޕިއުޓަރެއް ނޫނެވެ. އެއީ ނޭޝަނަލް ސެކިއުރިޓީ އަށް ވެސް ވަރަށް
މުހިއްމު ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ. އެހެނީ މި ކޮމްޕިއުޓަރަކީ ނިއުކްލިއަރ ހަތިޔާރު
އުފެއްދުމުގައި ވެސް ވަރަށް މުހިއްމު ދައުރެއް އަދާ ކުރާނޭ
ކޮމްޕިއުޓަރެކެވެ.
ޖަޕާނުގެ އައު ކޮމްޕިއުޓަރުގެ ސަބަބުން ޖަޕާން އިޤްތިޞާދުގެ އައު
ދައުރަކަށް ނުކުތީ އެވެ. އަދި އެއް ދުވަސްވަރެއްގައި "އައު"
ކޮމްޕިއުޓަރެއްގެ ގޮތުގައި ބެލެވެމުން އައި (އެމެރިކާގެ) ކޮމްޕިއުޓަރު ބާ
އެއްޗަކަށް ވެއްޖެ އެވެ. ޖަޕާނުގެ މި އައު އުފެއްދުމުގެ ސަބަބުން ޖަޕާނުގެ
ފައުޖީ ހައިސިއްޔަތަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ބަދަލެއް އައީ އެވެ. އާދެ،
ކުރިއަށް އެތައް ފިޔަވަޅެއް އެޅީ އެވެ.
އެމެރިކާ އިން ވަނީ "ސުޕަރ ބޮމް" ހަދައި އެ ބޮމުގެ ބޭނުން
ކޮށްގެން ޖަޕާން މުޅީން ހަލާކު ކޮށްލާފަ އެވެ. އެކަމަކު އެމެރިކާ އަކަށް
118

ޖަޕާނުގެ އިޤްތިޞާދީ ތަރައްޤީގެ ފުރުޞަތާއި ދުވެއްޔެއް ނުހުއްޓުވުނެވެ.
ސުޕަރ ކޮމްޕިއުޓަރު ހަދައިގެން އައު ދިރިއުޅުމެއް ފަށައި އެންމެ 45
އަހަރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ތަރައްޤީގެ އެންމެ އުސް ހަރުފަތާ ހަމައަށް
އެރުނަ ނުދީ ހިފެހެއްޓޭ ގޮތެއް ނުވި އެވެ. ނައްތައިލުމުގެ ބާރު ކިތަންމެ
ގަދަ ނަމަވެސް އުފެއްދުންތެރިކަމުގެ ބާރަށް ވުރެ ގަދައެއް ނުވެވެ އެވެ.
އުފެއްދުންތެރިކަމަކީ މާ ބާރު ގަދަ ވަސީލަތެކެވެ.
119

ކުރިމަގަށް ނަޒަރެއް
ޕަބިލިއަސް ސައިރަސް Pubilius Syrus((އަކީ ލެޓިން
ލިޔުންތެރިއެކެވެ. އޭނާ ދިރިއުޅުއްވީ ޢީސާ ޢަލައިހިއްސަލާމް ދުނިޔެއަށް
ވަޑައިގަތުމުގެ އެއް ޤަރުނު ކުރީގެ ދުވަސްވަރެއްގަ އެވެ. އޭނާ ދުނިޔެއަށް
ވަޑައިގަތީ ރޫމީންގެ ވެރިކަމުގައި ޝާމް ކަރައަށެވެ. ދުނިޔެ ދޫކުރެއްވީ
ރޯމް ގައެވެ. އޭނާ ވިދާޅުވެފައިވާ ބުއްދިވެރި ބަހެއް އިނގިރޭސި ބަހަށް
ތަރުޖަމާ ކޮށްފައި އޮވެއެވެ. "ބުއްދިވެރިން ކުރިމަގު ޙިމާޔަތް ކޮށް
ބަލަހައްޓާނީ އެއީ (އެ މީހުންގެ) މިހާރު ކަމަށް ދެކިގެންނެވެ."
The wise man guards againstthe future as if it
werethepresent.
ވިސްނުން ކޮށި މީހުންގެ ނަޒަރު ހުއްޓިފައި ހުންނާނީ މިހާރުގެ
މައްޗަށެވެ. ބުއްދިވެރިންގެ ނަޒަރު ހުއްޓިފައި ހުންނާނީ ކުރިމަގަށެވެ.
ވިސްނުންކޮށި މީހާއަށް ކަމުނުދާ ކަންތައްތައް ފެންނާނީ މިހާރު ހިނގާ
ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިންނެވެ. ވުމާއެކު އެ ކަމަކާ ދެކޮޅަށް ތެދުވާނެ އެވެ.
ބުއްދިވެރިން ވަރަށް ދުރަށް ވިސްނާނެ އެވެ. މިއަދު ހިންގާ ޙަރަކާތްތަކުގެ
120

ނަތީޖާ މާދަމާ ފެނިގެން ހިނގައިދާނޭ ގޮތަކާ މެދު ވަރަށް ބޮޑަށް
ވިސްނާނެ އެވެ. ވިސްނުން ކޮށި މީހާ ފިޔަވަޅު އަޅާނީ މިއަދުގެ ޙާލަތަށް
ބަލާފަ އެވެ. ބުއްދިވެރިން މަޝްރޫޢުތައް ރާވަމުން ގެންދާނީ މުސްތަޤްބަލް
ކުރިމަތީގައި ބާއްވައިގެންނެވެ.
ކޮންމެ ކަމަކީ ވެސް އަޅާ ފިޔަވަޅު ތަކަށް ބަލާ އިރު ކުރިމަގާ
ގުޅުން ހުރި ކަމަކަށް އޮންނަނީ ވެފަ އެވެ. ފިޔަވަޅު އަޅާނީ މިއަދު އެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އޭގެ ނަތީޖާ ފެންނާނީ ފަހުންނެވެ. ވުމާއެކު ޢަމަލީ
މައިދާނުގައި އަޅަމުން ގެންދާ ފިޔަވަޅުތައް ކުރިމަގަށް ބަލައިގެން އަޅަމުން
ގެންދިއުމަކީ ލާޒިމު ކަމެކެވެ. މިއަދު އަޅާ ފިޔަވަޅެއްގެ ނަތީޖާ ރަނގަޅު
ވުމާއި ނުވުން ބިނާ ވެފައި އޮންނަނީ އެ ފިޔަވަޅެއްގެ ނަތީޖާ ކުރިމަގުގައި
ފެންނަ ގޮތެއްގެ މައްޗަށެވެ.
އެއް ދުވަހަކު މީހެއްގެ ގަޔަށް ކުޅަނދުރެއް ކަށި ޖަހައިފި އެވެ.
ކުޅަނދުރު ތަކަށް އޭގެ އަދަބު ދިނުމުގެ ގޮތުން އޭނާ ކުޅަނދުރު ހަތަޔަށް
"ޙަމަލާ" ދީފި އެވެ. މިހެން ކަންތައް ކުރާ މީހަކު ތިމަންގެ ގަޔަށް
ކުޅަނދުރެއް ކަށި ޖަހައިފިއޭ ބުނުމަކީ މާނައެއް އޮތް ކަމަކަށް ނުވާނެ
އެވެ. އެހެންނޫނީ އޭނާގެ ފިޔަވަޅުގެ ނަތީޖާ އަކަށް ވާނީ ހަތައިގައި ހުރި
ހުރިހައި ކުޅަނދުރެއް އެއް ފަހަރާ އޭނާގެ ގަޔަށް ކަށި ޖެހުމެވެ.
121

މި ދުނިޔެއަކީ ބުއްދިވެރިންނަށް ޓަކައި އޮތް ތަނެކެވެ. ވިސްނުން
ކޮށި މީހުންގެ އާދައަކީ އެއްވެސް ކަހަލަ ވިސްނުމެއް ނެތި އެންމެ
ފުރަތަމަ ހިތަށް އެރި ގޮތަކަށް ފިޔަވަޅު އެޅުމަށް ފަހު، އެ ފިޔަވަޅުގެ
ނަތީޖާ ހިތި ގަޮތަކަށް ފެންނަން ފެށީމާ އެ ކަމާ ދެކޮޅު ހެދުމެވެ. ނުވަތަ
ޝަކުވާ ކުރުމެވެ.
"މިއަދު" ގެ ބޭނުން ހެޔޮ ގޮތުގައި ކުރުމަކީ މިއަދު ޤުރްބާން
ކޮށްލުމެއް ނޫނެވެ. މިއަދުގެ ބޭނުން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތުގައި ހިފާ މީހަކީ
އެ މީހަކަށް ފައިދާ ކުރުވަނިވި ގޮތަކަށް މިއަދުގެ އިސްތިޢުމާލު ކުރާ
މީހެކެވެ. ދުނިޔޭގައި ބޮޑެތި ކާމިޔާބީ ހާސިލު ކުރަނީ މި ކަން ރަނގަޅަށް
އެނގިގެން ކުރިއަށް ދާ މީހުންނެވެ.
ހުޅަނގުގެ މުފައްކިރަކު ވިދާޅު ވެފައި ވެއެވެ. "ރަނގަޅު
ސިފައިންގެ މީހަކީ ފުރަތަމަ ދުވަހު ގަދަޔަށް ހަނގުރާމަ ކޮށްފައި މަރު
ވެގެންދާ މީހާއެއް ނޫނެވެ. ރަނގަޅު ސިފައިންގެ މީހަކީ ދެވަނަ ދުވަހު
ދުޝްމަނުންނާ ކުރިމަތި ލާން ދުނިޔޭގައި ހުންނަ މީހާ އެވެ."
Agood soldier livestofightforthesecond day.
122

މި ބަހަކީ ހަމައެކަނި ބޮޑެތި ހަނގުރާމަ ތަކާ ގުޅުން ހުރި
ވާހަކައެއް ނޫނެވެ. މިއީ ދުވަހުން ދުވަހަށް އިންސާނާ ކުރިމަތި ލާން ޖެހޭ
ކުރިމަތިލުން ތަކާ ވެސް ގުޅުން ހުރި މުހިއްމު ވާހަކަ އެކެވެ. މީހަކާއި
ތިބާ އާ ދެމެދު އަރައިރުމެއް އުފެދި، ހިތް ހަމަ ނުޖެހިގެން ހަމަ އެ
ވަގުތު "ކަންތައް ނިންމައިލާން" ތެދުވެއްޖެ ނަމަ ތިބާ ވެގެން ދާނީ
"ކަމުނުދާ" ސިފައިންގެ މީހަކަށެވެ. ދިރިއުޅުމުގައި ތިބާ އަކަށް ބޮޑު
ކާމިޔާބީ އަކާ ހަމައަކަށް ނުދެވޭނެ އެވެ.
ސަބަބަކީ ޢާއްމު ގޮތެއްގައި މައްސަލައިގެ ފުރަތަމަ ދުވަހު އެހެން
މީހަކާ ނުވަތަ އެހެން ބަޔަކާ ކުރިމަތި ލައި ޙަމަލާ ދެވޭ ފަދަ ޙާލަތެއްގައި
ހުރުމަކީ ވަރަށް ނާދިރު ކަމަކަށް ވާ ކަމެވެ. ވުމާއެކު ބުއްދިވެރި އަކަށް
ވާނީ ފުރަތަމަ ދުވަހު "ޙަމަލާ" ނުދީ ކެތް ކުރީމައެވެ. ހަނގުރާމައިގެ
މައިދާނުން ދުރަށް ޖެހިލައި، ފުރިހަމަ ރޭވުންތެރި ކަމަކާ އެކު މައްސަލަ
އާ ކުރިމަތި ލީމަ އެވެ. މި ފަދަ ގޮތަކަށް ކަންތައް ކުރީމާ އެއްވެސް
ކަހަލަ ހަތިޔާރެއްގެ ބޭނުމެއް ނުކޮށް ދެކޮޅުވެރިޔާ ބަލި ކޮށްލުމަކީ ވެސް
ކުރެވިދާނޭ ކަމެކެވެ. އަނެއް ނަތީޖާ އަކީ ދެކޮޅުވެރިޔާ ބަލި ކޮށްލެވޭ ފަދަ
ބާރު ގަދަ މީހަކަށް ތިބާ ވެގެން ދިއުމެވެ.
123

އިސްލާމީ ތާރީޚުން މި ކަމުގެ ވަރަށް ރީތި މިސާލެއް ފެންނާން
އެބަ އޮތެވެ. ކީރިތި ރަސޫލާ މުޙައްމަދު ޞައްލަ اله ޢަލައިހި ވަސައްލަމް
އެ ކަލޭގެފާނުގެ ރަސޫލު ކަމުގެ މުއްދަތުގެ ދެބައި ކުޅަ އެއްބައި ހޭދަ
ކުރެއްވީ މައްކާ ގައެވެ. މައްކާގައި އުޅުއްވި ދުވަސްވަރު އެ ކަލޭގެފާނުގެ
ދުޝްމަނުން ގެ ދުއްތުރާ ތައް ލިބިވަޑައިގަތީ ހިމަނައި ކޮޅުން ނުލާ
ވަރަށެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އިތުރު އެކަލޭގެފާނު އެއިން އެއްވެސް މީހަކާ
ދެކޮޅެއް ނުހައްދަވަ އެވެ. ކެތްތެރިވެ ވަޑައިގެން ހުންނެވީ އެވެ. މަދީނާ
އަށް ވަޑައިގަތުމަށް ފަހު އަނެއްކާވެސް މައްކާގެ ދުޝްމަނުންގެ
ދުއްތުރާތައް ޖެހިވަޑައި ގަތުމުން ލަޝްކަރެއް އިންތިޒާމު ކުރައްވައިގެން،
ވަޑައިގެން އެބައި މީހުންނާ ހަނގުރާމަ ކުރެއްވީ އެވެ. އޭގެ ފަހުން
ޙުދައިބިއްޔާ ގައި އިތުރު އެކަލޭގެފާނު ހަނގުރާމަ ނުކުރައްވައި އެނބުރި
ވަޑައިގަތެވެ. އޭގެ ފަހުން ފެނިގެން ދިޔައީ އެއްވެސް ކަހަލަ ހަނގުރާމަ
އަކާ ނުލައި ދުޝްމަނުން އެ ކަލޭގެފާނުގެ ކުރިފުޅުމަތީގައި ބަލި ވެގެން
ދިޔަ ތަނެވެ. (އާދެ، މައްކާ ފަތަޙަ ކުރެއްވި މަންޒަރެވެ.)
"ފުރަތަމަ ދުވަހު" އިތުރު އެކަލޭގެފާނު ދެކޮޅު ނުހައްދަވައި
ކެތްތެރިވެ ވަޑައިގަތީ އެވެ. "ދެވަނަ ދުވަހު" ދުޝްމަނުންނާ ކުރިމަތި
ލައްވައި ކާމިޔާބީ ހޯއްދެވީ އެވެ. ޙުދައިބިއްޔާ ގެ "ދެވަނަ ދުވަހު"
ކުރިމަތި ލެއްވުމުގެ ވަގުތެއްވެސް ނައެވެ. އެއްވެސް ކަހަލަ
124

"ކުރިމަތިލުމެއް" ނެތި ދުޝްމަނުން އެކަލޭގެފާނުގެ ކުރިފުޅު މަތީގައި
ބަލިވެ، ހަތިޔާރު ބެހެއްޓީ އެވެ.
125

ވިސްނުމުގެ ތަފާތު
ފްރެޑްރިކް ލޭންގބްރިޖް Frederick Langbridge((އަކީ
އިނގިރޭސި ޅެންވެރިއެކެވެ. އޭނާ އުފަންވެ ވަޑައިގަތީ 1849 ވަނަ
އަހަރު އެވެ. އަވަހާރަވީ 1923 ވަނަ އަހަރު އެވެ. އޭނާ ހައްދަވައިފައިވާ
ޅެން ބައިތެއްގައި ވެ އެވެ. "ދެ މީހަކު ދަނގަނޑު ތޭރިތަކުގެ ތެރެއިން
ބޭރު ބަލަނީ އެވެ. އެކަކަށް ފެންނަނީ ކިސަޑެވެ. އަނެކަކަށް ފެންނަނީ
"
ތަރި އެވެ.
Twomenlookoutthroughthesamebars
Oneseesthemudandonethestars.
މި ވާހަކަ ފާރިސީ ޅެންވެރިއަކު މިއަށްވުރެ މާ ރިތިކޮށް ވިދާޅު
ވެފައި ވެއެވެ. އޭނާގެ ޅެން ބައިތެއްގައި ވެއެވެ. އަހަރެންނާއި ކަލެއާ
ދެމެދު ހުރީ ހަމައެކަނި އަޑު އަހާ ގޮތުގެ ތަފާތެކެވެ. އަޑެއް އިވެނީ އެވެ.
ކަލެއަށް ގަބޫލު ކުރެވުނު ގޮތުގައި އެއީ ދޮރެއް ލެއްޕުނު އަޑެވެ.
އަހަރެންނަށް ގަބޫލު ކުރެވޭ ގޮތުގައި އެއީ ދޮރެއް ހުޅުވުނު އަޑެވެ.
126

ގަސްގަހުގައި މާ މަލާއެކު ކަށިވެސް ހުރެ އެވެ. އިންސާނީ
މުޖުތަމަޢުގެ ކަންތައް ހުރި ގޮތަކީ ވެސް މިއީ އެވެ. މުޖުތަމަޢުގެ ޙާލާތު
ބައެއް ފަހަރަށް ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް އޮތް ނަމަވެސް ހަމަ އެ
މުޖުތަމަޢުގައި ހިތް ހަމަ ޖެހޭ ކަހަލަ އެތައް ކަމެއް ހުރުމަކީ ގަބޫލު
ކުރަން ޖެހޭ ޙަޤީޤަތެކެވެ. ކަންތައްތައް މަތި މަތިން ދެކޭ މީހަކަށް
ފެންނާނީ ކޮންމެ ކަމެއްގެ ވެސް ބޭރު ފުށެވެ. އެ ކަމަކާ މެދު ފުންކޮށް
ވިސްނުމަކީ އެ ފަދަ މީހަކަށް ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެކަމަކު ފުން
ނަޒަރަކުން ކަންތައްތައް ދެކޭ މީހަކަށް ވަރަށް ދުރު ފެންނާނެ އެވެ.
ކަމެއްގައި އެކުލެވިފައިވާ ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރަށް ހަމަ
އެކަމެއްގައި އެކުލެވިފައިވާ ހިތް ހަމަ ޖެހޭ ކަންތައްތައް އޭނާ އަށް
ފެންނާނެ އެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ކިސަޑުވެސް ހުރެ އެވެ. ހަމަ އެހެންމެ ތަރިވެސް
ހުރެ އެވެ. އެ މީހަކަށް ފެންނަ އެއްޗެއް ބިނާ ވެފައި އޮންނާނީ ބަލާ
ގޮތެއްގެ މައްޗަށެވެ. އިވޭ އަޑަކީ އެއް އަޑެކެވެ. ވިސްނުން ކޮށި މީހާ
ދެކެނީ އެއީ ދޮރެއް ލެއްޕުނު އަޑު ކަމަށެވެ. އެކަމަކު ވިސްނުންތެރި މީހާ
ދެކެނީ އޭނާ އަށްޓަކައި ދޮރެއް ހުޅުވުނީ ކަމަށެވެ.
127

ހުރިހައި މައްސަލައެއް އުފަން ވަނީ ސިކުނޑީގަ އެވެ. އެ
މައްސަލަތައް ނިންމޭނީ ވެސް ސިކުނޑީގަ އެވެ. އެކަމަކު އިންސާނާގެ
ކިބައިގައި ހެޔޮ ވިސްނުމުގެ ގާބިލިއްޔަތު ހުރުމަކީ ޝަރުޠެކެވެ.
ޙަޤީޤަތުގައި މި ދުނިޔެއަކީ ވިސްނުމުގެ ނުވަތަ ބުއްދީގެ
އިމްތިޙާނެކެވެ. ކުރިއަށް ދިއުމުގެ މަގު ތަނަވަސް ވާނީ ހެޔޮ ބުއްދީގެ
ބޭނުން ކުރާ މީހަކަށެވެ. ހެޔޮ ވިސްނުމުގެ ބޭނުން ނުކުރާ މީހަކަށް
އޮންނާނީ ބަރުބާދީ ފިޔަވައި އެހެން އެއްޗެއް ނޫނެވެ.
ކަނޑުގައި ރާޅު އުފެދެ އެވެ. ކަނޑުގެ ރާޅުތަކާއި ޠޫފާނާ
ކުރިމަތި ލުމަކީ ކަނޑަށް ނުކުމެ އޮޑި ދޯނި ފަހަރު ދުއްވާ މީހުންނަށް
މަޖުބޫރު ވެފައިވާ ކަމެކެވެ. ދުއްވާ އެއްޗެއް މަންޒިލާ ހަމައަށް ގެންދެވޭނީ
މި ފަދައިން ކަންތައް ކޮށްގެންނެވެ. ޖަންގަލީގައި ބޮޑެތި ގަސް ގަސް
ހުރެ އެވެ. މިނިކާ ޖަނަވާރު ހުރެ އެވެ. ޖަންގަލީގައި އުޅޭ ޖަނަވާރަށް
މަޖުބޫރު ވެފައި ވަނީ ކަށިތަކުން ފުރިފައިވާ ގަސްތަކާއި ދެކޮޅުވެރި އެހެން
ޖަނަވާރުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިރިއުޅުން ވޭތު ކުރާށެވެ.
އިންސާނީ މުޖުތަމަޢުގެ ކަންތައް ވެސް ހުރީ މި ފަދަ ގޮތަކަށެވެ.
އިންސާނުންގެ ތެރޭގައި ވެސް ތަފާތު އެތައް ވައްތަރެއްގެ ބަޔަކު އުޅެ
128

އެވެ. އެކެއްގެ މަޞްލަޙަތާއި އަނެކެއްގެ މަޞްލަޙަތާ ފުށު އަރާ ގޮތް
ވެއެވެ. ތަފާތު އެތައް ސަބަބެއް މެދުވެރި ވެގެން އެކަކު އަނެކަކާ ދެމެދު
ހިތް ހަމަ ނުޖެހުމާއި ރުޅިވެރިކަން އުފެދޭ ގޮތް މެދުވެރި ވެއެވެ. އެކަކު
އަނެކަކަށް ތަފާތު ކުރުމާއި މޮޅު މީހުންނާއި ދެރަ މީހުން ތަފާތު ކުރުމުގެ
ކަންތައްތައް މުޖުތަމަޢުން ފިލައިގެންނެއް ނުދާނެ އެވެ. އެކަންތައްތައް
މިހާރު އޮތް ގޮތަށް ފަހުން ވެސް އޮންނާނެ އެވެ.
މި ފަދަ ޙާލަތެއްގައި އިންސާނާގެ ދިރިއުޅުން ކާމިޔާބު ކުރަން
އޮންނާނީ ހަމަ އެންމެ ގޮތެކެވެ. އެއީ "އެހެން ނަމަވެސް" ގެ
ސިޔާސަތަށް ދިރިއުޅުން ފެއްތުމެވެ. ތަފާތުތައް ހުރުމާއެކު ވެސް އެހެން
މީސް މީހުން ތިމާގެ ކޮޅަށް އަނބުރައިލުމުގެ ގާބިލުކަން ތިމާގެ ކިބައިގައި
އުފެއްދުމެވެ. ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ހުރުމާއެކުވެސް ހިތް ހަމަ
ޖެހޭ، އުފާވެރި ދިރިއުޅުމެއް ވޭތު ކުރާން ދަސް ކުރުމެވެ. ތިމާ އާ
ދެކޮޅަށް ޢަދާވާތްތެރިކަމާއި ހަސަދަވެރިކަމާއި ނުބައި ރޭވުމުގެ ޠޫފާނެއް
އުފެދުނަސް އެ ހުރިހައި ކަމެއް ބަދަލުވެ ތިމާގެ ދިރިއުޅުމަށް ހެޔޮ
ބަދަލުތަކެއް އަންނާނޭ ކަމުގެ ޔަގީން ކަމުގައި ދިރިއުޅުން ކުރިއަށް
ގެންދިއުމެވެ.
129

މި ދުނިޔޭގައި އިންސާނާ އަށް ޖެހިފައި ވަނީ މަލާ އެކު ކަށި
ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ކަށިން ސަލާމަތް ވެގެން މަލާ ހަމައަށް އަތް
ފޯރާ ގޮތް ހަދާށެވެ. އެކި ކަހަލަ ޖަރާސީމާއި ބަލިބަލީގެ ތެރޭގައި އުޅޭ
އިރުވެސް ތިމާގެ ޞިއްޙަތު ދުޅަހެއު ޙާލަތެއްގައި ބެހެއްޓުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރަން އިންސާނާ އަށް ވަނީ ޖެހިފަ އެވެ. އެހެންވީމާ ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ
ފަދަ ކަމަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހުނީމާ އުއްމީދު ކަނޑައިލުމަކީ އެކަކުވެސް
ކޮށްގެން ވާނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެ ފަދަ ކަމެއް މެދުވެރި ވިޔަސް މާޔޫސް
ވެގެން ނުވާނެ އެވެ. ޝަކުވާ ކުރުމާއި ދެކޮޅު ހެދުމުގައި ތިމާގެ ވަގުތު
ނަގާލައިގެން ނުވާނެ އެވެ. ދިރިއުޅެން ޖެހެނީ ތިމާއަށް ބަދަލު ނުކުރެވޭ
ފަދަ ކަންތައްތައް ހުންނާނޭ ކަން ދަނެގެންނެވެ. ދިރިއުޅުމުގެ ދަތުރުގެ
މަގުމަތީގައި ހުންނަ ހުރަސްތައް ގިރާ ކުރަމުން ކުރިއަށް ދާން ދަސް
ކުރަން ވީއެވެ. އެހެން މީސް މީހުންގެ ފަރާތުން ދިމާވާ ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ
ކަންތައްތަކާ ހެދި އަރައިރުން ވުމުގެ ބަދަލުގައި އެ ކަންތައްތަކާ
ކުރިމަތިލައި މައްސަލަ ޙައްލު ކުރެވޭނޭ ތަދުބީރެއް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް
ކުރަންވީ އެވެ. މަދުން ލިބުނަސް ހިތް ހަމަ ޖައްސާލައިގެން ހުންނަން
ވީއެވެ. ފަހުން ގިނައިން ލިބޭނޭ ކަމުގެ އުއްމީދު ކުރަން ވީއެވެ.
ދެކޮޅުވެރިކަމަށް ކެތްތެރި ވާންވީ އެވެ. މިއަދުގެ ހަތުރުން މާދަމާގެ
މިތުރުންނަށް ވެދާނެކަން ހަނދާނުން ފޮހެވިޔަ ނުދޭން ވީއެވެ.
130

ކާމިޔާބީގެ ޓިކެޓް
އެމެރިކާގައި ދިރިއުޅޭ އޭޝިއާ ގެ ޤައުމު ތަކުގެ މީހުންނަށް
ޢާއްމު ގޮތެއްގައި ކިޔައި އުޅެނީ އޭޝިއާގެ އެމެރިކާނުންނެވެ. (Asian
American(އޭޝިއާގެ ގިނަ މީހުން އެމެރިކާ އަށް ހިޖުރަ ކޮށްފައި ވަނީ
1965 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުންނެވެ. މިހާރު އެމެރިކާގައި އުޅޭ އޭޝިއާ
މީހުންގެ ނިސްބަތަކީ ގާތްގަނޑަކަށް ދެ އިންސައްތަ އެވެ. އޭގެ ތެރޭގައި
ޔަހޫދީންނާއި، ބުޑިސްޓުންނާއި، ކޮންފިއުޝަސް އަށް އީމާން ވާ މީހުން
ހިމެނެ އެވެ. އަދި މި ނޫނަސް އެހެން ދީން ދީނުގެ މީހުން ވެސް އުޅެ
އެވެ.
އެމެރިކާގައި އޭޝިއާ ދަރިކޮޅުގެ މީހުންގެ އަލި މުސްތަގުބަލެއް
ގާއިމު ކުރެވެން އޮތީ އޭޝިއާ ދަރިކޮޅުގެ މީހަކު އެ ޤައުމުގެ ރައީސް
ކަމަށް ހޮވިގެން ކަމަށް އެ މީހުންގެ ހިތަށް އަރައިފި ނަމަ އެމެރިކާގައި
އޭޝިއާ މީހުންނަށް އޮތް ހުރިހައި ދޮރެއް ބަންދު ވެގެން ދާނޭ ކަމީ
ޔަގީން ކަމެކެވެ. އެހެނީ އެމެރިކާގެ ރައީސަކަށް ވެވޭނީ އެމެރިކާ އަށް
އުފަން "ހަތަރުމަތިފުށް" އެމެރިކާގެ Natural-born citizen((
131

މީހަކަށެވެ. އެހެންވީމާ އޭޝިއާގެ މީހަކަށް ދުވަހަކު ވެސް މި ފުރުޞަތެއް
ނުލިބޭނެ އެވެ. ރައީސްކަން އަމާޒަކަށް ހަދައިގެން އޭޝިއާ އިން ހިޖުރަ
ކުރި މީހުން މަސައްކަތް ފަށައިފި ނަމަ ކުރިމަތިލާން ޖެހޭނީ ނާކާމިޔާބީ
އާއެވެ. އެހެންނޫނީ އެ މީހުންނަށް ޖެހޭނީ މަސައްކަތް ކޮށްގެން ޤާނޫނު
އަސާސީގެ އެ މާއްދާ އުވައިލެވޭތޯ ބަލާށެވެ. އޭޝިއާ ދަރިކޮޅުގެ މީހަކަށް
ރައީސް ކަމަށް ކުރިމަތި ލެވޭން އޮތް ހަމަ އެކަނި ގޮތަކީ އެއީ އެވެ.
އެކަމަކު އެމެރިކާގައި ދިރިއުޅޭ އޭޝިއާގެ މީހުން އެ ފަދަ މޮޔަ
ކަމެއް ނުކުރެ އެވެ. އެ މީހުން ހެޔޮ ވިސްނުމުގެ ބޭނުން ކުރީމާ އެނގުނު
އެއްޗަކީ ރައީސްކަމާ ހަމައަށް އެ މީހުންނަށް ނުދެވުނު ނަމަވެސް މަތީ
ތަޢުލީމު ޙާޞިލު ކޮށްގެން ޢިލްމީ ދާއިރާގެ މަތީ މަޤާމް ތަކާ ހަމައަށް
ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު ވަރަށް ތަނަވަސްކޮށް ހުޅުވިފައި އޮތް ކަމެވެ. އެ
މީހުންނަށް ޓަކައި އޮތް ކާމިޔާބީގެ ޓިކެޓަކީ ticket to success))މަތީ
ތަޢުލީމުކަން އެ މީހުންނަށް އެނގެ އެވެ. އެހެންވީމާ އެ މީހުންގެ ހުރިހައި
ހަކަތަ އަކާއި ވަގުތެއް ހޭދަ ކުރަން ފެށީ ތަޢުލީމު ޙާޞިލު ކުރުމަށްޓަކަ
އެވެ. ނަތީޖާ އަކީ މަތިވެރި ކާމިޔާބީ ތަކާ ހަމައަށް ދެވޭގޮތް ވުމެވެ. އެ
މީހުންނަކީ އާބާދީގެ އެންމެ ދެ އިންސައްތަ ކަމަށް ވިޔަސް، ތަޢުލީމީ
ދާއިރާގެ މަތީ މަޤާމް ތަކުގެ ވިހި އިންސައްތަ ޙިއްޞާ ކުރަނީ އޭޝިއާ
އިން ހިޖުރަ ކޮށްފައިވާ އެމެރިކާނުންނެވެ.
132

ދުނިޔޭގައި ކާމިޔާބީ ޙާޞިލު ކުރެވޭން އޮތް ގޮތަކީ މިއީ އެވެ.
ދުނިޔޭގެ ހަމަތަކަށް ބަލާ އިރު ފެންނަނީ އިންސާނާ އަށްޓަކައި ބައެއް
ފުރުޞަތު ބަންދު ވެފައި އޮންނަ އިރު ބައެއް ފުރުޞަތުތައް ހުޅުވިފައި
ހުންނަ ތަނެވެ. ވިސްނުންތެރިންނަކީ މި ދެންނެވި "ހުޅުވިފައިވާ"
ފުރުޞަތު ތަކުގެ ބޭނުން ކޮށްގެން ކުރިއަށް ދާން މަސައްކަތް ކުރާ
މީހުންނެވެ. ލައްޕައި ތަޅުލާފައިވާ ދޮރެއްގައި ބޯ ތެޅިޔަސް އެ ދޮރެއް
ނުހުޅުވޭނެ އެވެ. ބޯ ތަޅާ މީހެއްގެ ބޯ ފަޅައިގެން ދިއުން ނޫން ކަމެއް
ނުވާނެ އެވެ. ތަޢުލީމަކީ މި ޒަމާނަށް ބަލާ އިރު ކާމިޔާބީގެ ޓިކެޓެވެ. އެ
ޓިކެޓް ލިބިގަތުމުގެ މަގު ވަނީ ހުރިހައި ތަނެއްގައިވެސް ހުޅުވިފަ އެވެ.
ފަރުދީ ތަރައްޤީގެ ސިއްރަކީ މިއީ އެވެ. އަދި ޤައުމުތަކުގެ
ތަރައްޤީގެ ސިއްރަކީ ވެސް މިއީ އެވެ. ޖަޕާނަކީ މި ދެންނެވުނު ބަހުގެ
ވަރަށް ފުރިހަމަ މިސާލެކެވެ.
ޖަޕާނާ ބެހޭ ގޮތުން އެމެރިކާގެ ލިޔުންތެރިއަކު ފޮތެއް ލިޔުއްވާފައި
ވެއެވެ. އެ ފޮތުގެ ނަމަކީ "ޖަޕާން، އެއް ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި" މިއެވެ.
ދުއިސައްތަ ފަންސާސް ޞަފްޙާ ގެ މި ފޮތުގައި ލިޔުންތެރިޔާ ވަނީ ދެވަނަ
ބޮޑު ހަނގުރާމައިގައި ވަރަށް ބޮޑު ބައްޔަކުން ބަލި ވުމަށް ފަހު ޖަޕާން
ކުރި އަރައިގެން އައި ގޮތް ބަޔާން ކޮށް ދެއްވައިފަ އެވެ. އަދި ޖަޕާނު
133

ބަލިކުޅަ އެމެރިކާގެ މައްޗަށް އޮތް ބޮޑު ގޮންޖެހުމަކަށް ވެގެން ދިޔަ ގޮތް
ވެސް ބަޔާން ކޮށް ދެއްވައިފައި ވެއެވެ. ލިޔުންތެރިޔާ ވިދާޅު ވެފައިވާ
ގޮތުގައި ޖަޕާނު ވެގެން ދިޔައީ ބަދަލުގެ ވެރިއަކަށެވެ. ބަދަލުގެ އަޅަކަށް
ނޫނެވެ. އެހެން ޤައުމުތައް ވަނީ ބޭރުގެ ނުފޫޒުގެ ސަބަބުން ބަރުބާދު
ވެގެން ގޮސްފަ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ބޭރުގެ ނުފޫޒުގެ ސަބަބުން ޖަޕާން
ވަނީ ބާރު ގަދަ ވެފަ އެވެ.
Thustheybecame the masters ofchange rather
than the victims. Other countries were
devastated by foreign influence, but Japan was
invigorated.
EzraF. Vogel, JapanAsNumberOne.
HarwardUniversityPress, London1979,p.256.
ލިޔުންތެރިޔާ ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތުގައި ޖަޕާނުގެ އާދަޔާ ޚިލާފު
ތަރައްޤީގެ ސިއްރަކީ ސިޔާސީ އަދި ޢަސްކަރީ ބަލިވުމަކަށް ފަހު ޢަމަލީ
މައިދާން މުޅީން ބަދަލު ކޮށްލި ބަދަލު ކޮށްލުމެވެ. އޭގެ ފަހުން ޖަޕާނުން
ސަމާލުކަން ދިނީ ތަޢުލީމުގެ މައްޗަށެވެ. ފޮތުގެ ތިން ވަނަ ބާބުގައި
ލިޔުންތެރިޔާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގައި ޖަޕާނުގެ ކާމިޔާބީގެ މައިގަނޑު
ސަބަބު Single factor))ބަޔާން ކޮށްދޭ ނަމަ ބޭނުން ކުރަން ޖެހެނީ
ހަމަ އެންމެ ލަފްޒެކެވެ. އެއީ ޖަޕާނުގައި ތަޢުލީމަށް knowledge))
134

ދެވިފައިވާ ވަރުގަދަ ސަމާލުކަމެވެ. އެ ވާހަކަ ބަޔާން ކޮށް ދެއްވަމުން
ލިޔުންތެރިޔާ ލިޔުއްވައިފައި ވެއެވެ.
When a foreign visitor comes to Japan, most
Japanese almost instinctively think. "What can I
learn from him?" And the three million Japanese
who now travel abroad each year look for little
hints ofnewideastheymightapplyat home.
(p. 29)
ޖަޕާނަށް އަންނަ ބޭރު މީހަކާ ބައްދަލު ވުމާއެކު ޖަޕާނުގެ މީހުންގެ
ހިތަށް ބޭއިޚްތިޔާރުގައި ކަހަލަ ގޮތަކަށް އަރައެވެ. "މީނާގެ ކިބައިން
އަހަރެންނަށް ދަސްވާނީ ކޮން ކަމެއް ހެއްޔެވެ؟" އަދި ބޭރު ޤައުމުތަކަށް
ދަތުރު ކުރާ ތިން މިލިއަން މީހުން ބަލަމުން ގެންދަނީ އެނބުރި ޤައުމަށް
އައިސް ބޭނުން ކުރެވޭ ފަދަ ފައިދާ ކުރުވަނިވި ކަމެއް އެހެން ޤައުމުތަކުން
ލިބިގަނެވޭތޯއެވެ.
135

ވިހި އަހަރު ފަހުން
"ކޮލަމްބަސް އެމެރިކާ ހޯދައިފި އެވެ." އެންމެ ހަތަރު ލަފްޒުގެ މި
ޖުމްލަ މިއަދު މީހަކު އެންމެ ހަތަރު ސިކުންތުގެ ތެރޭގައި ކިޔައިލާނެ
އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މި ޖުމްލައިގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަ ކަންތައް
ކުރުމަށްޓަކައި ކޮލަމްބަސް އަށް ވިހި އަހަރުގެ ދިގު މުއްދަތެއް ހޭދަ
ކުރައްވާން ޖެހިވަޑައިގަތެވެ.
ކްރިސްޓޮފަރ ކޮލަމްބަސް Christopher Columbus((
ދުނިޔެއަށް ވަޑައިގަތީ 1451 ވަނަ އަހަރު އިޓަލީ ވިލާތުގަ އެވެ. ދުނިޔެ
ދޫކުރެއްވީ 1506 ވަނަ އަހަރު ސްޕެއިން ގައެވެ. ޙަޤީޤަތުގައި އެމެރިކާ
ހޯދުނީ ޔޫރަޕުން އިރުމަތީގެ ކަނޑުގެ ރާސްތާ ހޯދާން ކުރި މަސައްކަތުގެ
ތެރެއިންނެވެ. އެ މަސައްކަތަކީ އެމެރިކާ ހޯދާން ކުރި މަސައްކަތެއް
ނޫނެވެ. ކޮލަމްބަސް އެންމެ ފުރަތަމަ އޭނާގެ ކަނޑު ދަތުރުފުޅަށް އެހީ
ހޯއްދަވަން ވަޑައިގަތީ ޕޯޗްގީޒު ރަސްގެފާނު ޖޯން John II(2 (ގެ
އަރިހަށެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އެއީ އެއްވެސް ފައިދާއެއް ކުރާނޭ
136

ދަތުރުފުޅެއް ކަމަށް އެ ރަސްގެފާނަށް ފެނިވަޑައި ނުގަންނަވާތީ އެ ކަމަކަށް
އެއްވެސް ކަހަލަ އެހީފުޅެއް ނުދެއްވި އެވެ.
އޭގެ ފަހުން ކޮލަމްބަސް ވަޑައިގަތީ ކެސްޓީލް Castille((ގެ
ރާނީ Isabella((އިސަބެއްލާ ގެ އަރިހަށެވެ. އެ ކަމަނާގެ ފަރާތްޕުޅަކުން
މާ އެދެވޭ ޖަވާބެއް ލިބިވަޑައެއް ނުގަތެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ކޮލަމްބަސް
މަސައްކަތްޕުޅު ހުއްޓަވައެއް ނުލައްވަ އެވެ. އޭގެ އަށް އަހަރު ފަހުން
އިސަބެއްލާ އޭނާ އަށް ކަނޑު ދަތުރު ކުރާ އުޅަނދު ފަހަރާއި ބޭނުންފުޅު
ވާނޭ އެހެނިހެން ސާމާނު ދެއްވައިފި އެވެ.
ތިން އުޅަނދެއްގައި ކޮލަމްބަސް އޭނާގެ ފުރަތަމަ ދަތުރުފުޅު
ފެށްޓެވީ 1492 ވަނަ އަހަރުގެ އޯގަސްޓް މަހުގެ 3 ވަނަ ދުވަހު އެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އެ ދަތުރުފުޅުގައި އޭނާއަކަށް އެމެރިކާ އާ ހަމައަކަށް
ވަޑައެއް ނުގެންނެވުނެވެ. އެތައް އުނދަގޫފުޅަކާއި ހުރަސްތަކެއް ކުރިމަތިވެ
ވަޑައިގަތުމާ އެކުވެސް ކޮލަމްބަސް އޭނާގެ މަސައްކަތްޕުޅު ހުއްޓަވައި
ނުލައްވައި ކުރިއަށް ގެންދެވި އެވެ.
އެންމެ ފަހުން ހަތަރު ދަތުރުފުޅަށް ފަހު 1504 ވަނަ އަހަރު
އޭނާ އަށް "އައު ދުނިޔެ" ހޯއްދެވިއްޖެ އެވެ. ކޮލަމްބަސް ގެ ކުރީގައި
137

ދުނިޔެ ބެހިފައި އޮތީ ދެ ބަޔަކަށެވެ. ކޮލަމްބަސް ގެ ހޯއްދެވުމަށް ފަހު
އިހުގެ ދުނިޔެ އައު ދުނިޔެއާ އެކުވެ އެއް ދުނިޔެއަކަށް ވެގެން ހިނގައްޖެ
އެވެ. އެއީ އެއްވެސް ޝައްކެއް ނެތް ގޮތުގައި ވަރަށް ބޭނުންތެރި
ހޯއްދެވުމެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މި ހޯއްދެވުން ހޯއްދެވުނީ ކޮލަމްބަސް
ހިތްވަރުފުޅު ބަލި ނުކުރައްވައި ވިހި އަހަރު ދުވަސް ވާންދެން ކުރެއްވި
ބުރަ، އުނދަގޫ މަސައްކަތްޕުޅުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުންނެވެ.
މި ދުނިޔޭގައި ކާމިޔާބީ އަށް އޮތް ހަމައެކަނި މަގަކީ އެއީ އެވެ.
ދުނިޔޭގެ ކޮންމެ ކާމިޔާބީ އަކީ "ވިހި އަހަރު ދުވަހުގެ މަސައްކަތް"
ކޮށްގެން ލިބޭ އެއްޗެކެވެ. އެ ފަދަ މަސައްކަތަކާ ނުލައި މި ދުނިޔޭގައި
ބޮޑު ކާމިޔާބީއެއް ހޯދައެއް ނުގަނެވޭނެ އެވެ.
ދުނިޔޭގައި ކޮންމެ ކާމިޔާބީއެއްވެސް ހޯދެނީ ދިގު، ބުރަ
މަސައްކަތްތަކަކަށް ފަހުގަ އެވެ. އިންސާނާއަށް ޖެހެނީ ފުރަތަމަ ލިބޭ މަދު
އެތިކޮޅަށް ރުހޭށެވެ. ގިނައިން ލިބޭނީ އޭގެ ފަހުންނެވެ.
ހަނދަށް ދިޔަ ފުރަތަމަ އިންސާނަކީ ނީލް އާރމްސްޓްރޯންގެވެ.
"އީގަލް" އޭ ނަމަކަށް ކިޔުނު ހަނދުގެ އުޅަނދަކުން ފައިބައި، ހަނދުގައި
އޭނާގެ ފައިތިލަ ޖައްސައިލީ 1969 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުލައި މަހުގެ 21
138

ވަނަ ދުވަހު އެވެ. އެ ވަގުތު އޮތީ ހަނދާއި ދުނިޔެއާ ދެމެދު މުވާޞަލާތީ
ގުޅުން ޤާއިމު ކުރެވިފަ އެވެ. ހަނދަށް ފޭބުމަށް ފަހު ދުނިޔޭގެ މީހުންނާ
މުޚާޠަބް ކޮށް ފުރަތަމަ ބޭނުން ކުރި ޖުމްލަ އަކީ މިއީ އެވެ. "މިއީ
އިންސާނަކަށް ބަލާ އިރު އެޅުނު ކުޑަ ފިޔަވަޅެކެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މުޅި
"
އިންސާނީ ދަރިފަސްކޮޅަށް ބަލާ އިރު ވަރަށް ދިގު ފިޔަވަޅެކެވެ.
That's one small step for a man, but one giant
leapformankind.
އާރމްސްޓްރޯންގ ގެ މި ޖުމްލައިގެ މާނައަކީ މިއަދު އޭނާ
ހަނދަށް ފޭބުން ވެގެން ދަނީ ބޭރު ފުށަށް ބަލާ އިރު އިންސާނަކު ހަނދަށް
ދިއުން ކަމުގަ އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް އެއީ މުޅީން އައު ކާއިނާތީ
ދައުރެއްގެ ފެށުމެވެ. އިންސާނަކު ސަލާމަތުން ދަތުރުކޮށްފައި ގޮސް
ހަނދަށް ފޭބުމުގެ ސަބަބުން ހަނދަށް ދިއުމަކީ ކުރެވިދާނޭ ކަމެއްކަން
އެނގިގެން ހިނގައްޖެ އެވެ. މި ހޯދުމަކީ ކުރިއަށް ދާން އޮތް މަގަށް
އެޅުނު ވަރަށް ގަދަ އައްޔެކެވެ. މި ހޯދުން ތަރައްޤީ ވެގެން ގޮސް
އިންސާނުން ބިމުގެ އެއް ތަނުން އަނެއް ތަނަށް ދަތުރު ކޮށް އުޅޭ
ފަދައިން އެއް ތަރިން އަނެއް ތަރިއަށް ދަތުރު ކޮށް އުޅޭނޭ ދުވަހެއް
ފަހުން އަންނާނެ އެވެ.
139

މި ދުނިޔޭގައި ކޮންމެ ބޮޑު ކަމެއްވެސް ހިނގަނީ މި ދެންނެވުނު
ފަދަ ގޮތަކަށެވެ. އެންމެ ފުރަތަމަ ފެންނަނީ އެންމެ މީހަކު ނުވަތަ ދެތިން
ހަތަރު މީހަކު ޤުރްބާން ވެގެން ކޮންމެވެސް ހޯދުމެއް ހޯދާ ތަނެވެ.
އިންސާނުންގެ "ދަތުރަށް" އެ މީހަކު ނުވަތަ އެ މީހުން މަގު ކޮށައިދޭ
ގޮތަކީ މިއީ އެވެ. ފުރަތަމަ ކުރަން ޖެހޭ މަސައްކަތަކީ ވަރަށް އުނދަގޫ
އަދި ބުރަ މަސައްކަތެކެވެ. އެއީ ފަރުބަދައެއް އެ ހުރި ތަނުން
ސޮއްސައިލުން ވަރުގެ ބުރަ ކަމެކެވެ. އެކަމަކު ފުރަތަމަ މަސައްކަތް
ނިމުމާއެކު ދެން ކުރަން ހުރި މަސައްކަތްތައް ފަސޭހަ ވެގެން ހިނގައިދެ
އެވެ. ފުރަތަމަ މަގު ކޮށުމާއެކު ފެނިގެން ދަނީ އިންސާނީ ޤާފިލާތަކަށް
އެއްވެސް އުނދަގުލަކާ ނުލައި ދަތުރު ކޮށްފައި ދެވޭ ވަރުގެ ބޮޑު
ސަރާސަރު ރާސްތާ އެކެވެ.
ދަނޑުވެރިޔާ ބިންމަތީގައި އޮށެއް ވަޅުލާ އިރު އެ ކަންތައް ވެގެން
ދަނީ ދަނޑުވެރިކަމުގެ މައިދާނުގައި އޭނާ އަޅާ ކުޑަ ކުޑަ ފިޔަވަޅަކަށެވެ.
އެހެން ނަމަވެސް އޭނާގެ ދަނޑުވެރިކަމުގެ ދަތުރު ފެށެނީ އެ
ފިޔަވަޅުންނެވެ. މި ދަތުރު ކުރިއަށް ގޮސް އެންމެ ފަހުން އޭނާގެ
ދަނޑުގައި ގޮވާމާއި މޭވާ އަޅައި އޭގެ ފައިދާ ލިބޭން ފަށަ އެވެ. މިއީ
އިންސާނީ މުޢާމަލާތްތަކުގައި އޮންނަ ހަމަ އެވެ. އެއީ ދަނޑުވެރިކަން
140

ނުވަތަ ބަގީޗާ ހެއްދުން ނުވަތަ އެހެން ކަމަކަށް ވިޔަސް މި ނޫން ހަމައެއް
ނޯންނާނެ އެވެ.
141

ފުރުޞަތުގެ ދޮރު ބަންދެއް ނުވާނެ
އެމެރިކާގެ ޒުވާނެއް ކަމަށްވާ ޑީވިޓް ވެލަސް (DeWitt
Wallace(މަހަކު އެއް ފަހަރު ނުކުންނަ މަޖައްލާއެއް)ޑައިޖެސްޓެއް(
ނެރެން ގަސްތު ކޮށްފި އެވެ. އޭނާ، އޭނާގެ ބައްޕަގެ އަތުން ދަރަންޏަށް
300 ޑޮލަރު ހޯދަން އެދުނެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ޑީވިޓަށް ފައިސާ ބޭނުން
ކުރަން ނޭނގެއޭ، އެ ފައިސާކޮޅު ނަގައިލާނީއޭ ކިޔާފައި ބައްޕަ ފައިސާ
ނުދިނީ އެވެ. އޭނާ ވަރަށް ބޮޑަށް އާދޭސް ކޮށްގެން އޭނާގެ ބޭބެގެ އަތުން
ފައިސާކޮޅެއް ހޯދައިފި އެވެ. އަދި 1920 ވަނަ އަހަރުގެ ޖެނުއަރީ މަހު
އޭނާގެ މަޖައްލާގެ ފުރަތަމަ ޢަދަދު ޗާޕު ކޮށްފި އެވެ. ފުރަތަމަ ޢަދަދު
ޗާޕު ކުރީ ހައެއްކަ ސަތޭކަ ކޮޕީ އެވެ.
ދެން ޑީވިޓް ގެ ކުރިމައްޗަށް އައީ އެހެން މައްސަލަ އެކެވެ. އޭނާ
މަޖައްލާ ހިފައިގެން ގޮސް ނިވް ޔޯރކް ގެ ޕަބްލިޝަރުންނަށް ދެއްކި އެވެ.
އަދި އެ މަޖައްލާ ވިއްކުމުގައި އެހީތެރިވެ ދިނުމަށް އެދުނެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް އެ މީހުން ބުނީ އެއީ މާ ހަރުކަށި Too serious((މަޖައްލާ
އެއް ކަމަށެވެ. އަދި އެހައި ހަރުކަށި މަޖައްލާ އެއް ނުވިކޭނޭ ކަމަށެވެ.
142

މިއީ ވަރަށް ނާޒުކު މައްސަލަ އެކެވެ. އެހެނީ ނޫސް މަޖައްލާ
ތައް ޢާއްމުންނާ ހަމައަށް ދަނީ ޕަބްލިޝަރުން މެދުވެރި ވެގެންނެވެ.
ޕަބްލިޝަރުން ޑީވިޓާ އެހީތެރިވާކަށް އެއްބަހެއް ނުވި އެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް އޭނާ ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ކުރެވޭނޭ އެއް މަގު އޭނާގެ
ކުރިމަތީގައި އެބަ އޮތެވެ. އެއީ މީހުންނާ ހަމައަށް ޚުދު އޭނާ ދިއުމެވެ.
އޭނާ ވަރަށް ގިނަ އެޑްރެސް ހޯދުމަށް ފަހު، އެ އެޑްރެސް ތަކަށް ސިޓީ
ފޮނުވި އެވެ. މީގެ އިތުރަށް ނޫހުގައި އިޝްތިހާރެއް ވެސް ޖަހައިފި އެވެ.
ޢާއްމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ބަލާ އިރު މި ފަދަ ގޮތަކަށް މަސައްކަތް
ކޮށްގެން އައު މަޖައްލާއެއް ވިއްކުމަކީ ކުރެވޭނޭ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެން
ނަމަވެސް ޑީވިޓް ކުޅަ ތަދުބީރަކުން މި ދެންނެވުނު އެކަށީގެން ނުވާ
ކަންތައް، އެކަށީގެންވާ ކަމަކަށް ބަދަލު ވެގެން ހިނގައްޖެ އެވެ. އޭނާ
މީސް މީހުންނަށް ފޮނުވި ސިޓީގައި ލިޔެފައިވާ ވާހަކަ ތަކުގެ ތެރޭގައި
ތިރީގައި މި ދަންނަވާ ވާހަކަ ވެސް ހިމެނެ އެވެ.
The subscription could be cancelled and all
moneyrefunded ifthereaderwasn'tsatisfied.
(p.163)
143

"ކިޔުންތެރިން މަޖައްލާ ކިޔުމަށް ފަހު ހިތް ހަމަ ނުޖެހޭ ނަމަ
އިޝްތިރާކު ބާޠިލު ކުރެވިދާނެ އެވެ. އެ މީހަކު ދިން ފައިސާ އެކީގައި
"
އަނބުރާ ލިބޭނެ އެވެ.
މި ވާހަކައިގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން ޑީވިޓަށް އޯޑަރާއި، ފައިސާ
ލިބޭން ފަށައިފި އެވެ. ފުރަތަމަ މަރުޙަލާ ގައި އޭނާ އަށް ލިބުނު ފައިސާ
އަކީ ދެ މަހުގެ މަޖައްލާ ޗާޕު ކުރަން ފުދޭ ވަރުގެ ޢަދަދަކަށް ވެގެން
ހިނގައްޖެ އެވެ.
ޑީވިޓްގެ ރޭވުން ކާމިޔާބު ވީ އެވެ. އިޝްތިރާކަށް ފައިސާ ދެއްކީ
މީހުންގެ ތެރެއިން އެކަކު ވެސް ހިތް ހަމަ ނުޖެހިގެން އިޝްތިރާކު ބާލެިއް
ނުކުރެ އެވެ. ފައިސާ އަނބުރައި ހޯދާކަށް އެކަކު ވެސް ނޫޅެ އެވެ. އޭނާ
ޢާއްމުންނާ ހަމައަށް މަޖައްލާ ފޯރުކޮށް ދިނުމުގެ މަސައްކަތް ހަލުވި ކަމާ
އެކު ފަށައިފި އެވެ. 1922 ވަނަ އަހަރުގެ ފެބްރުއަރީ މަހު މަޖައްލާގެ
ފަސް ހާސް ކޮޕީ ޗާޕު ކުރި އެވެ. އޭގެ ފަހުން މަހަކަށް ވުރެ މަހެއް
ދިޔައީ އިތުރު ވަމުންނެވެ. އެންމެ ފަހުން ގޮސް 1987 ވަނަ އަހަރާ
ހަމަ އަށް އައި އިރު އެ މަޖައްލާގެ 28 މިލިއަނަށް ވުރެ ގިނަ ކޮޕީ،
ދުނިޔޭގެ ފަނަރަ ބަހުން، 39 އެޑިޝަނުގެ ގޮތުގައި ޗާޕު ކުރެވެމުން
ދެއެވެ. މި ދެންނެވުނު މަޖައްލާ އަކީ މިއަދު ދުނިޔެއަށް ރީޑަރސް
144

ޑައިޖެސްޓް Reader’s Digest))ގެ ނަމުން މަޝްހޫރު ވެފައިވާ
މަޖައްލާ އެވެ. މިހާރު އެ މަޖައްލާ ވަނީ ދުނިޔޭގެ އެންމެ ގިނަ މީހުން
ކިޔާ މަޖައްލާ އަށް ވެފައެވެ. 1980 ވަނަ އަހަރާ ހަމަ އަށް އައި އިރު
ޑީވިޓާއި އޭނާގެ އަންހެނުން ވަނީ ފަންސާސް ހާސް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ
މިލްކުވެރީންނަށް ވެފައެވެ.
ޑީވިޓް އޭނާގެ މަޖައްލާ އަށް ކިޔުންތެރިން ހޯދީ، އެ މީހުންނަށް
މަޖައްލާ "ހިލޭ" ދީގެންނެވެ. ފައިސާ ގެއްލިގެން ހިނގައިދާނޭ ކަމުގެ
ބިރެއް ނެތި ކޮންމެ މީހަކަށް ވެސް އެ މަޖައްލާ ގަނެވިދާނެ އެވެ. މި
ތަދުބީރު ޙައްޤު ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރުމަށްޓަކައި އެހެން ތަދުބީރެއް
ކުރުމަކީ ވެސް ލާޒިމު ކަމެކެވެ. ދެވަނަ ތަދުބީރު ކުރެވިފައި ނެތިއްޔާ،
ފުރަތަމަ ތަދުބީރުގެ ސަބަބުން ކުރީން ލިބިފައިވާ ނާކާމިޔާބީގެ ސިލްސިލާ
ދިގު ވެގެން ދިއުން ނޫން ކަމެއް ނުވާނެ އެވެ.
މި ދަންނަވާ ދެވަނަ ތަދުބީރަކީ ފެންވަރު މަތި ކުރުމެވެ. އެބަހީ
މަޖައްލާ ކިޔާފައި މިއީ ކިޔައިލާން ރަނގަޅު މަޖައްލާއެކޭ ކޮންމެ
ކިޔުންތެރިއެއްގެ ހިތަށް އަރާ ވަރުގެ މަޖައްލާ އަކަށް، މަޖައްލާ ހެދުމެވެ.
މަޖައްލާ އެއް ކޮޅުން އަނެއް ކޮޅަށް ކިޔައިފައި، އެ މަޖައްލާ ގަންނާން
ޚަރަދު ކުރި ފައިސާ އަކީ ބޭކާރު ވެގެން ދިޔަ ފައިސާއެއް ކަމަށް ހީ
145

ނުކުރާ ވަރުގެ މަޖައްލާ އަކަށް ހެދުމެވެ. އަދި ކުރިއަށް އޮތް ތާނގައި
މެދު ނުކެނޑި މީހުން ގަންނަ ވަރުގެ އެއްޗަކަށް މަޖައްލާ ހެދުމެވެ.
އޭނާގެ މަޖައްލާގައި މި ދެންނެވުނު ދެވަނަ ސިފަ އަށަގަންނުވާން
ޑީވިޓަށް ވަރަށް ބުރަކޮށް މަސައްކަތް ކުރާން ޖެހުނެވެ. އޭނާގެ މަޖައްލާ
އަކީ ޑައިޖެސްޓެކެވެ. ކުރީން ޗާޕު ކުރެވިފައިވާ މަޒުމޫނުތަކުގެ މަޖުމޫޢާ
އެކެވެ. މި މަޒުމޫނުތައް ހޯދުމަށް ޓަކައި ޑީވިޓް ދުވާލަކު ފަންސާހަށް ވުރެ
ގިނަ މަޖައްލާ ކިޔަ އެވެ. ބައެއް މަޖައްލާ ގަނެގެންނެވެ. ބައެއް މަޖައްލާ
ކިޔަނީ ކުތުބުޚާނާ އަކަށް ގޮސް، އެ ތާނގައި އިނދެގެންނެވެ. މި ފަދަ
ގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ސަބަބުން ޑީވިޓަށް ބައެއް މީހުންގެ މަލާމާތް
ރައްދު ވެގެން ވެސް ދިޔަ އެވެ. މިސާލަކަށް ބައެއް މީހުން އޭނާޔާ
ދިމާއަށް ކަފައި ހިއްޕާ އެޑިޓަރޭ Scissors-and-paste editor((
ވެސް ކިޔަން ފެށި އެވެ. އެހެން ނަމަވެސް މިއިން އެއްވެސް ވާހަކަ
އަކަށް ފަރުވާލެއް ނުބަހައްޓައި އޭނާ ދިޔައީ، އޭނާގެ މަސައްކަތުގައި
ކުރިއަށެވެ.
ޑީވިޓް ވެލަސް (1889-1981) ގެ ޙަޔާތުގެ ހަނދާން ލިޔުނު
މީހާ ޑީވިޓްގެ ކާމިޔާބީގެ ސިއްރު ބަޔާން ކޮށްފައި ވަނީ އަންނަނިވި
ޢިބާރާތުންނެވެ.
146

What made him supernormal was his intense,
sustained curiosity, plus an unequalled capacity
forwork. (p. 182)
"އޭނާ އަކީ އާދަޔާ ޚިލާފު މީހަކަށް ވެގެން ދިޔައީ އޭނާގެ ފުން،
އަދި ދާއިމީ ޝައުޤުވެރިކަމުގެ ސަބަބުންނެވެ. މީގެ އިތުރަށް އޭނާ އަކީ
މަސައްކަތް ކުރުމުގެ ޤާބިލިއްޔަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ލިބިފައިވާ މީހެކެވެ."
ޑީވިޓްގެ ރަޙްމަތްތެރިއަކު، އޭނާޔާ ބެހޭ ގޮތުން ބުނެފައި ވެއެވެ.
"އޭނާ ވާހަކަ ދައްކާ ވަރަށް ވުރެ މާ ގިނައިން އަޑު އަހަ އެވެ."
Helistensfarmorethan hetalks.
މި ޙާދިސާގެ ސަބަބުން އެނގެނީ މި ދުނިޔެއަކީ ފުރުޞަތާއި
ސަބަބުތައް ހުސްވާ ތަނެއް ނޫން ކަމެވެ. އެއް ސަބަބު އަތުން ބީވެގެން
ދިއުމާ އެކު އެހެން ސަބަބެއް ހޯދުމުގެ މަސައްކަތް ފެށުމަކީ އިންސާނާ
ކުރާން ޖެހޭނޭ ކަމެކެވެ. މި ފަދަ ގޮތަކަށް މަސައްކަތް ކުރާ މީހަކަށް މަގު
ބަންދުވެ، ނާކާމިޔާބީ އާ ހަމައަށް ދެވުމާއެކު، އިތުރު އެހެން މަގެއްގެ
147

އަލި ފެންނާން ފަށާނެ އެވެ. އެ މަގުން ހިނގާފައި ގޮސް ކާމިޔާބީގެ
މަންޒިލާ ހަމައަށް ވާސިލު ވެވިދާނެ އެވެ.
148